

Rúku

Ísu wíyómpa'a iyówana Rúku tuwímbai-aatai maisuwéna Ísun-*aai* agaimakáíye. Rúku ímba Yúndaa-waasin-ifo fi'onkaa-waasigo éna tíyofaan-kisau maiyáíye. Kíríki-waasi Ísun-*aai* isáíwae séna maanáúfái agaiyáíye. Kíríki-waasi arupíse úmimo méraamba tiráái tain-kwáásín-owe séna maanáái agaiyáíye. Ísu érai'a arupíse-waasi póna arumbó wéuwatinkaiwain-íye. Maníkómpá'á inaimó sen-ááíyé Maníkóní ámútankon-*aaiye* sáwí'o um-béyámbá Maníkó maisíyúwáín-*aaiye* miyán-áái Rúku agaimakáíye.

¹⁻⁴ Óraako Tíófíráasiyo moórá-*aai* sénaumpo isaaó. Maníkó kentááfímbá paapé uráimba aifa'ó awánaraan-kwaasi mintántáákón-*aai* simátíma'maesa iyáamba isasá kentáá wésimasimewe. Sáwífa'nanka mináái érai'-*aai* agaimakáamba minááígóní áwáu kawe'-úmai is'éa aifakén-ááíyé afufumpinkén-ááíyé ánaaenken-*aaiye* agai-amúne. Ísaraanda-*aai* érai'-*aaiya*'i karo'-ááíyá'iyompo mindásafe'a maanáúfái agai-amúmpo toráumai isaaó.

*Yónimbo ma'ankáínda-*aaimo* simámakain-*aai*.*

⁵ Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-*awi*'a Éroti méron-kanaafimba moóráwigon-*awi*'a Sékáráíya Ápáísaani akún-ándáfákén-kwáásí ména Maníkóní ámáán-daumpa'a kisaumo maúwai mérowana awaainínkón-áwí'a Írísápéti Éronini akún-ándáfákén-ínínkó Maníkóní ámáán-daumpa'a kisaumo máún-kwaasiti akún-ándáfákén-ínínkó úwasarai ⁶ Maníkón-*aúranka*'a minákwá'á kawe'-úmai mésarai Fasi'aénkón-*aráái* waésarai wení ámáámba kawe'-úmai isésarai ⁷ age-ínímbá ména iyámpóí-íyaimba mésarai wauránaráámba káguraaye.

⁸⁻⁹ Wauránaráamba káguyasa Sékáráiyaani akúmbá Maníkóní áamáán-daumpa'a kísau maésa miyá úmae iyésa miwítí kísau tuwínkaa'-ésa Sékáráiyaamba íyáfasinankowana asaa-wiyúmbó índá-tantaa'o agaíndasafena Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwasa ¹⁰ asaa-wiyúmbó índá-tantaa'o agái-kánáá seyaafá'á Yúndaa-waasi máápa'a mésa Maníkómpá'á inái wésuwana ¹¹ Sékáráiya Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana asaa-wiyúmbó í-tántáá'ó agái-táárégóní ayáánúrapa'a wiyómpaken-kisau-waasigo paapé úwana ¹² Sékáráiya awánéna kantúmba maréna inkaisúwana ¹³ wiyómpakewi séna Sékáráiyao ímba inkaisuwó. Maníkómpá'ó inaimó sénda ísáíntafena enawaainínkó Írísápéti iyámpói máínífo miniyámpóígón-áwí'a Yóniye siyó. ¹⁴ Ma'ankáínana enarunkó aamoí ínasa fí'on-kwaasiwara'a aamoí ónááwe. ¹⁵ Ma'ankáíndara'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó miniyámpóígón-arumpimba óraa'a ínana ándá-aran-done uwó'í'o on-dóné ímba náino. Maníkón-aúranka'a wenáwí'a óraa'a íníye. ¹⁶ Wemá óraa'a éna Ísareri-waasisomba tafisínasa miwítí Fasi'aénkó Maníkómpá'á aneka'á ténááwe. ¹⁷ Wemá Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa uráintemba fasi'ámai ména Fasi'aénkóní aifa'á wéna tifoísáíye tíráámarine tafisínasa taankarotámai méranaawe. Aaimó ímbo isáíyan-kwaasi tafisínasa arupísemo on-kwáásímó íyantemba ésa kawé'-ímáyáá ónááwe. Miyáumai Fasi'aénkómó kumíndasafena wení waási to'mayaa uwátinkainiye wiyómpakewi súwana ¹⁸ Sékáráiya séna kesuwaaainínkóekai wauránaráamba káguraufó nóra séra minááísáfé'a érai'e sénaumno súwana ¹⁹ wiyómpakewi séna kemá Képarieri mé'a Maníkón-aúranka'a méraunana kawé'-áái siména si'maráísa'a músimamundasafe ²⁰ ímba érai'e sémpo

emá ímba aaimó sindá mérenana ánaaen-kanaa kemó súnda-tantaa'a paapé ína kawe'-úmai aái sínone súwasa ²¹ máápa'o méron-kwaasi Sékáráíyaamba amu'matuwé mésa sésa óraa'-amaan-daumpa'a nóintafenawa ayáátááka'a méraiyo wésuwana ²² máápa'a kuména ímba aái súwasa óraa'-amaan-daumpa'a kaainkáámbá awánaraiye suwaná ayáán-kwaame'naame'a wéena ímba aaimó súmba ména ²³ wení kísau-kanaa tai'ówana wení naaópa'a kuráíye.

²⁴ Komérowana awaainínkó Írísápéti ámu'a paapé éna aúpá'á séfataase-wiyomba maéna ²⁵ séna Fasi'aénkó kawe'á uwásinkena miyámó uráintafe'a aamoí é'a ayáátááka'a iyámpói ímbo matinkáúnda misígáémó ímbá tai'áíye Írísápéti siyáíye.

Ísumbo ma'ankáínda-aaimo simámakain-aii.

²⁶ Írísápéti ámúka'a ména afa'mórée-wiyomba maisuwówana Maníkó wení kísau-waasion-awi'a Képarierimba wiyómpakemba ai'marówana Káriri-marafa'a Násareti-naopa'a kuména ²⁷ moórá-arasigon-awi'a Máriaambo simámindasafena kunkáíye. Minárásígó ímba waaí maiyón-arasigo Téftin-andafaken-kwaasiya'a áwí'a Yósepinka'a aái tarímarowana ²⁸ wiyómpakewi Máriaampa'a kuména séna méwa'ono. Maníkó aamoí uwánkena esé'a méraiye simámuwana ²⁹ óraa'-imayaa éna séna minááígóni áwáu nóran-aaisafenawa síyó súwana ³⁰ miwá séna Máriaao Maníkó aamoí uwánkái'fo ímba áá'a íno. ³¹ Ámú'o kaumáimo iyámpóimo ma'anké áwí'a Ísuwe simánkainone. ³² Wemá óraa'a éna óraa'-waasi-i'a ínasa iyáákamai-Fasi'aenkon-ááninkon-íye sénááwe. Aíwá'nágon-awi'a Téftimo kawáá-kísáúmó maiyáintemba Maníkó kawáá-kísáú amínana ³³ Yékopun-andafaken-kwaasi kawáá-kísáú

waé'wae'a ínana minkáwáá-áwí'á ímbo tai'áinda waé'wae'a íníye Képarieri súwana ³⁴ Máriaa séna nóra séwa sénó. Kemá ímba waaí maiyé'a úwoi méraumne súwana ³⁵ wíyómpakewi séna Maníkóní Ufaen-ámútánkó esé'a mérainana íyáákamai-Fasi'aenkoni fasi'aémbá embá amína po ma'ánkénasa áfááran-iyampoi Maníkón-áanimban-iyé sénááwe. ³⁶ Enamááraa-ininkon-awi'a Írísápéti áráamba kéna ámu'a kauráiyé. Age-ínímbán-iyé wésewana ámu'a kauréna afa'móráe-wiyomba maisúwáiyé. ³⁷ Maníkó seyaafá-tántáá'á fetóí wéna wenkwárá'á miyá wéuwankaiye súwana ³⁸ Máriaa séna Maníkóní kísau-arasi úmpo simásimendantemba Maníkó kembá miyá íníye súwana Maníkó ai'mákowi auwéna iyáiyé.

Máriaa Írísápétini namu'ó kuráin-aii.

³⁹ Iyúwana kárika'a Máriaa ména íyáfasinena minúwóiyáán-úmai Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a moóra-naopa'a wéna ⁴⁰ Sékaráiyaani naaúmpa'a iyéna Írísápétin-awi'a mó tówana ⁴¹ Írísápéti Máriaa amóisáúmba isówana iyámpóigo anówan-arumpimba ména úwaaúwa úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó Írísápéti arumpimbá óraa'a úwana ⁴² óraaka séna Maníkó kawé'á uwánkena fí'on-inimba kárika kawé'á uwátinkena embá óraaka kawé'á uwánkaraiye. Ma'ánkénda-iyampoigonkwara'a kawé'á wéuwankaiye. ⁴³ Ímba súwí'wara'-inimba úndanifo kesí Fasi'aénkómbá ma'ánkénda-ininko éma kesí namu'á wétene. ⁴⁴ Enamóisáúmba isáúnana sirumpimbó mérain-iyampoigo aamoí éna úwaaúwa uráiyé. ⁴⁵ Maníkó simámakain-aii érai'a paapé íníye séndasafena Maníkó kawé'á uwánkáiyé Írísápéti siyáiyé.

Máriaa Maníkón-áámóí éna imó siyáin-aii.

⁴⁶ Súwana Máriaa séna kesí imáyáago Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraisa'a ⁴⁷⁻⁴⁹ Maníkóní kísau-arasi úwoi-arasi únana ken-ímáyáá isaná sirunkó kawelá isa'a Maníkó kawel-ámpá'ó mésínkáiwaimba aamoí uwánkaumne. Maníkó óraa-fasi'aenkwarawi óraa'a uwásínkáimba pása kentáfésa sésa Maníkó kawelá uwánkaraiye sénááwe. Káfé'ó méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye mináái símaesa kónááwe. Maníkó áfáá'orawi éna ⁵⁰ wenaísamaifimbo méraan-kwaasisafena ááémo maé'ón-kwaasiye káfé'ó méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye arumbá uwátínkámaena iyíniye. ⁵¹ Maníkó fasi'aréna fasi'aén-kísáú maéna kentúwí'lo mósá maráán-kwaasi ti'mátu'makaiye. ⁵² Maníkó túwí'lo wérain-kwaasi kárika'a múra tinkéna ímbo túwí'lo wérain-kwaasi óraaka'a mósá wétinkaiye. ⁵³ Tááimo wétain-kwaasi kawel-tántáá'á tiména sáwífa-tantaa'lo makáan-kwaasi ímbo tiména ti'mátukaiye. ⁵⁴⁻⁵⁵ Maníkó kentáá síwá'náwara Ébaramun tafenawara'a óraaka séna enkwára enaísaaftantambo íyawiwara'a sirumbá uwátínkámae'a iyónaumne siyáin-aai ááka'a makéna kentáá Ísareri-waasisa wení kísau-waasisa wésuwa'nai-iyé Máriaa séna ⁵⁶ Írísápétiye ména kaumbo-wíyómbá maisuwéna wení naaópa'a kunkáiyé.

Írísápéti Yónimbo ma'ánkarain-aai.

⁵⁷ Kumúwana Írísápétini kanaa túwana iyámpói ma'ankówasa ⁵⁸ Fasi'aénkó arumbó uwánkarain-aai isésa wenamááraawe wení naaópakewiye isésa anówankwara'a aamoí uwánkaraawe.

⁵⁹ Aamoí uwaná miníyámpóígó afakaumboé-no'waamba waúwasa áuma káramai araenáemba ónae sésa afowán-áwí'a Sékáráiyaaawe simánkanae uwaná ⁶⁰ anówa séna ímbanifo wenáwí'a Yóniye seró

súwasa ⁶¹ miwí sésa ímba ení waásifa'a miyán-áwí'á wéraiye suwaná ⁶² afowámbá áá'a káúnkowasa tiyáán-kwaame'naame'-esa nóran-awira simánkainono suwaná ⁶³ afowá aúfái-wandaai síméro séna waamé'naame úwasa máámúwana agaimaréna wenáwí'a Yóniye séna timúwasa awánésa óraa'-imayaa uwaná ⁶⁴ Sékáráíya agaimaréna ói'a fetóí úwana aai séna Maníkón-áwí'a mósá marówasa ⁶⁵ mindáópaken-kwaasi táá'a úwana Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a mináái wété úwasa ⁶⁶ ísowi óraa'-imayaa ésa sésa miníyámpóígó ánaaemba nóran-kwaasiya mérainiyo sésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá wesé'a méraiye siyáawe.

Sékáráíyaamo siyáin-ai.

⁶⁷ Miníyámpóígó afowámbá Sékáráíyaamba Maníkóní Ufaen-ámútánkó óraa'a uwánkowana Maníkón-ai simátimena séna ⁶⁸ Maníkó kentáásí Fasi'aénkó éna wení waásisa Ísareri-waasisa súwa'nai ena sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa wéimba póta wenáwíta mósá maránaumne. ⁶⁹ Maníkó wení kísau-waasi Téfitin-andafakewimba fasi'aén-kwáásí íyáfasinankaraimba póna sáwí'o úmaisaaamo méraundafinkemba kawé'-ámpátá mésinkainiye. ⁷⁰ Naaófá'á Maníkó mináái wení kawé'-wáásí simátimuwasa agaimakáawe. ⁷¹ Naaófá'á Maníkó kentáásáféna óraaka séna tíyámbo kembó uwátínkén-kwaasi namuro-wáásí ta'ótokempinkemba métiyanaumne siyáíye. ⁷² Ááéma Maníkó kentáá síwá'násafena arumbó uwátinkainda-ai séna wení fasi'aén-áái ááka'o maráinda-ai siyáíye. ⁷³⁻⁷⁴ Maníkó Ébaramu kentáá síwá'násafena kentáásí namuro-wáásífákémbá mésinkainata ímba sáá'a ínata wení kísau maéta ⁷⁵ wenaúranka'a kawé'-úmai arupíse úmai maé'mae'o onda-ááisá óraaka'a siyáíye. Sékáráíya

simásuwena séna ⁷⁶ kesááninkoo entáfésa íyáákarai-Fasi'aenkon-aaimo simátímíndawi óne sénááwe. Aifa'á emá Fasi'aénkóní aambá wiyínone. ⁷⁷ Fasi'aénkó wení waásiti sáwí-imayaa maitiyuwéna kawe'-ámpá'ó métinkainda-aai wésimatime Fasi'aénkóní aambá wiyínone. ⁷⁸ Kentáásí Fasi'aénkó áfááraumai arumbá uwásinkenasa aafaúmó íyáúsenamo sámó kaintembá kawe'-ámpátá mésinkenasa sása kásinkainiye. ⁷⁹ Kumeu'ó in-áémpá'ó méraawi puwíyantafena táá'ó iwáí sama kátinkena kawe'-ámpá'á métinkainiye Sékáráiya siyáiyé.

⁸⁰ Súwana miniyámpóigó óraa'a éna kawe'-ímáyáá wéena máásai-marafa'a ména Ísareri-waasi túranka'a paápé índa-kanaa túwana máásai-marafa'a méraiye.

2

Máryaa Ísumbo ma'ánkarain-ai.

Mátíyu 1:18-25

¹ Minkánááfimbá Rómu-kamani-oraakon-awi'a Ógásitasi simátimena séna seyaafá'-márafákén-kwáásí túwí'a agaénááwe siyáiyé. ² Aifa'á túwí'o agáún-kanaafimba Sáiriniyasi Síriyaa-waasiti kawáágómó méron-kanaafimba ³ namupa'ó maifá'ó kuráawi kouwerésa kentí akúmbó méropa'a túwí'o agáyantafesa tiyáawe. ⁴ Yósepi Téftin-andafaken-kwaasi póna Káriri-marafa'a Násareti-naopa'a tuwéna Yúndiyaa-marafa'a Téftini naaópa'a téna mindáópa'-awi'a Pétafumafa'a túwana ⁵ awaainín-árásígó Máryaa ámu'a kaufúwana áwí'o maíndasafena ál'maena túwana ⁶ mindáópa'a ména iyámpóimo ma'ankái-kánáá túwana ⁷ aifaráán-iyámpóí ma'ankéna iyámpóigoni unáánkwátói úsúrena purumakagóní táufapimba ánkariye. Túwí'a wéagauwasa sáwífa'-waasi wíyómpimba waásimo

wááumo wáén-daumpa'a ówi'a tarówana purumakagóní naaúmpa'a mérena ma'ánkaraiye.

Sipisípiya'o káráwiyowi simátímakain-aaí.

⁸ Mináémpá'ó sipisípiya'o káráwiyowi nó'waamba ufá'á wégawaanuwana ⁹ Fasi'aénkó wení kísau-waasi wíyómpakemba ai'marówana sipisípiya'o káráwiyowifa'a paápé úwana Maníkóní sama tuwówana kumúwasa awánésa áfááraumai táátafesa uwaná ¹⁰ wíyómpakewi séna ímba táá'a íno. Ásé-aaí kusimátimunda pósa sáwífa'-waasi isésa áfááraumai aamoí uwánkanaawe. ¹¹ Káfé'a Téftini naaópa'a iyámpói ma'ánkáisana miníyámpóígóntáfésa Maníkó íyáfasinankarawai Fasi'aénkón-íye sénááwe. Miníyámpóígó kenkwárá'é fí'on-kwaasiye sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye. ¹² Miníyámpóí ampantasámbá úsúmai purumakagóní táúfapimba máráisa'a koawáné sé'a simásímakain-aaí érai'-aaí kentáá kawé'-ámpá'á mésinkaindawimba ma'ánkaraiye sénááwe súwasa ¹³ minúwóiyáámbá wíyómpakewi sáwífa'a paápé ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ¹⁴ wíyómpa'a Maníkón-áwí'a mósá maráúmne. Marapá'á Maníkó aamoimó uwátínkáín-kwaasi aawayáá úmai méraawe siyáawe.

Sipisípiya'o káráwiyowi Ísumbo koawánaraan-aaí.

¹⁵ Wíyómpaken-kísau-waasi wíyómpa'a kunuwerésa íyúwasa sipisípiya'o káráwiyowi sésa Fasi'aénkómó simásímakain-aaisafeta Pétafemufa'a koawánanaisaiye sésa ¹⁶ minúwóiyáán-úmai kumbá Máriyaae Yósepiye mésarai purumakagóní táúfapimba Ísumba ánkaroýasa taawánésa ¹⁷ wíyómpakewimo siyón-aaí miníyámpóígón-áái tasimátimesa ¹⁸⁻²⁰ kouwerésa simásímakain-aaisa érai'-aaíye sésa ísaron-aaisafesa koawánontafesa Maníkón-áwí'a mósá makáawe. Sipisípiya'o káráwiyowi

simátimun-aaí ísówi imáyáa uwaná Máriaa mináái áákaraaka'a éna imáyáa uráiyé.

Ísun-awi'o simánkarain-aaí.

²¹ Iyámpói ma'ankéna afakaumboé-no'waamba waúwasa miniyámpóígón-áuma kárámai araenáémba uwaná áwí'a simánkena anówamo ímbo ámú'o kaurónka'a wíyómpakewimo siyón-awi'a simánkena Ísuwe siyáiyé.

Símiyoniye Ánaae'a Ísumbo awánaraayan-aaí.

²² Naaófá'ó Mósese aaremó iyámpóimo matinkésa nombó pétuwesa miwítí naaópa'o iyíyan-aaimo siyáinkanana túwasarai Yósepiye Máriaae'a Ísumba áí'mesarai Fasi'aénkómbó amíyanesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye. ²³ Fasi'aénkóní amáámba Mósese agaimaréna séna Fasi'aénkó séna kentí iyámpói aifa'á waai-iyámpóísómbá tí'mae'a kempá'á mátinke'a ení iyámpóiyé sénááwe Fasi'aénkó siyáiyé Mósese agaimaréna siyáiyé. ²⁴ Moóráfa'a Fasi'aénkóní amáámba agaimaréna séna Maníkóntáfékai ísámai mááufu'-numa kae'á fámai agáékaiyo. Ímbo mááufu'o makékai mááufukaan-dumagon-aráá'a kae'á maimái agáékaiyo siyáiyé. Mináái miyá íyantafesarai Ísumba áí'mesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye.

²⁵ Kuyaná moóráwigon-awi'a Símiyoni Yérúsaremu'fa'a ména kawé'-wáásí éna Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména Ísareri-waasi kawé'ó uwátinkaindawimba amu'maréna mérowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó wesé'a ména ²⁶ ááéma simáména séna ímbo ááéma puwínompo Fasi'aénkóní Káráisitimba awané puwínone simámakaimba ²⁷ Maníkóní amútanko imáyáa amúwana óraa'-amaan-daumpa'a imérowasarai Ísun-anófoiyai

ámáamba miyá siyóntafesarai Ísumba áí'maesarai óraa'-amaan-daumpa'a íyúyana ²⁸ Símiyoni miníyámpói tapéna Maníkóntáféna súwi simásuwena séna ²⁹ Fasi'aénkóo simásímakaanda-aaí káfé'a paápé isaná sirunkó kawé'á wéimba pó'a úwoi puwónaumne. ³⁰⁻³¹ Seyaafá'-wáásísáféna ísámai kawé'-ámpá'ó métinkaindawimbo íyáfasinankaandawimba é'a awánáúmne. ³² Fí'onkaa-waasi sáma kátinkena kawé'-ámbá aráátiminana póna Ísareri-waasi súwíta sanaambá iyíniye Símiyoni siyáiyé.

³³ Símiyoni miníyámpóigóntáféna súwasarai anófoiyai isésarai óraa'-imayaa uyaná ³⁴ Símiyoni séna Maníkó kawé'á uwátinkainiye simásuwena miníyámpóigón-anówantafena séna Maníkó maaníyámpói íyáfasinankaiye. Wentáfésa Ísareri-waasi tuwímbai Maníkóntáfésa kawé'-úmai méwasa tuwímbai tínaaemba uwáménaawe. Maníkó wembá waamékáámbá uwánkáísasa sáwí-aaimo simánkaiyawiti ³⁵ sáwí-imayaa seyaafá'-wáási túranka'a paápé íniye. Ááiwara-tantaako faiyaráisanamo áí'o intenkáámbá umbai-tántáákó enarumpimbá tíniye Símiyoni Máriaantafena siyáiyé.

³⁶⁻³⁷ Moóra-ininkon-awi'a Ánaa Maníkón-aaimo simátimun-ininko ména Ásan-andafaken-inimba Fániyuerin-ayáámúnko éna waaí maiyéna afakaeté-aatai maisuwówana awaaikó puwúwana ayáátááka'a 84 aatai maisuwéna áráamba kéna aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'a iména aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane Maníkón-áwí'a mósá wémarena inái aantembo síndasafena ímba tómbá wénena ³⁸ Símiyoni sún-kanaa wewará'á ewaa'á taména Maníkóntáféna súwi séna miníyámpóigón-aaí simátiména Maníkó Yérúsaremufaken-kwaasi sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa

siyáíndawimba wéamu'maraundawintafena
miníyámpóígón-aaí simátímakaiye.

Yósepiye Máriyaae'a Násareti-naopa'o kurááyan-aaí.

³⁹ Yósepiye Máriyaae'a Fasi'aénkómó siyáín-amaamba tai'ásuwesarai Káriri-marafa'a mindáraití naaópa'a Násaretifa'a koméroyana ⁴⁰ mindáraití iyámpóígo óraa'a uwáwéna fasi'ámai ména kawe'-ímáyáá úwana Maníkó kawe'á uwánkaraiye.

Ísu iyámpóíya'a óraa'-amaan-daumpa'o iyáín-aaí.

⁴¹ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá túntemba Ísun-anófoi Yérúsaremu-naopa'a kógo urááye. ⁴² Ísu sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukónka'a Yúndaa-waasiti áwáu arááiwaesarai mintánómbó náiyantafesarai Ísumba ái'maesarai Yérúsaremufa'a koméroyana ⁴³ mintánón-kánáá tai'ówasa miwítí naaópa'a wété uwaná Ísu Yérúsaremufa'a mérowasarai anófoi ímba awánésarai ⁴⁴ imáyáa ésarai wenamááraase'a aampa'á wéwiye-imayaa ésarai aampa'á wéwesarai fenómpinka'a wétoso uwasarái mindárai miwítí naaóraafine timááraafinemo tíndawe sésarai ayaafái uyambá ⁴⁵ ímba awánésarai ayaafái uwááesarai aneka'á tauwerésarai Yérúsaremufa'a koayaafái úmaesarai kuyambá ⁴⁶ kaumbo-kánáá maisúwóyana óraa'-amaan-daumpa'a mérowasarai anófoiyai awánaraaye. Yúndaa-waasi aaimó simátímún-kwaasiti afufumpimbá Ísu ména miwí táái wéisena minááisáféna tísai úwasa ⁴⁷ anondáa wembá áisai uwaná wení kawe'-ímáyááfínkémbá simátimuwasa isésa táátafesa uwasa ⁴⁸ anófoi taawánésarai táátafesarai ésarai tiyáamba pikinesarai anówa séna kesááninkoo enafoékai ayaafái úmaekai wénuyana sirunkó umbaí wétaifo nóra séwa miyá wéono súwana ⁴⁹ Ísu séna nóra sékaiya siyaafái

wéoyo. Kesifoní naaúmpa'a méraumpo nóra sékaiya ímba ísaraayo súwasarai ⁵⁰ minááígóní áwáu ímba kawe'-úmai ísaraaye.

⁵¹ Ímba ísóyana Ísu anófoise'a Yérúsaremufakemba Násareti-naopa'a téna miwí tááisafena ewé símaena wéiyena tamérowana anówa Ísumo urómba imáyáa wéena mérowana ⁵² Ísu óraa'a uwáwéna kawe'-ímáyáa wéuwasá Maníkówé waásiye aamoí uwánkaraawe.

3

Yónimo simátímakain-aai.

Mátíyu 3:1-12, Mááka 1:2-8, Yóni 1:19-28

¹ Rómu-waasiti óraakon-awi'a Táípíríyasi ména kawáá-kísáú maiyéna sísamaifakemba séfataase-aatai maisuwónka'a Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Póntiyasi-Páírati maúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti maúwana áfákon-awi'a Fírípi wemá Ítúríya-marafa'e Térékónaitisi-marafa'e káráwiyuwana Ráiseniyaasi Ápíríni-marafa'a káráwiyuwasa ² miyáumai-waasi káráwiyonka'a Ánásiye Káyafaasiye aifa'-ámáán-káwáágórái méroyanka'a Sékáráiyaan-ááninkon-awi'a Yóni máásai-marafa'a mérowana Maníkó aai simámuwana ³ Yóni Yóndani-nonkoni arúfá'á wénena simátimena séna sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíya'a nombá maitínkáanana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíniye Yóni siyáíye. ⁴ Miyá súntafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísaya agaimaréna séna

moóráwigo máásai-marafa'a ména aemáíyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáíyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno. ⁵ Omá'a kárámai ukwítu'mae koró. Kaentaén-ámbá arupíse oro.

Kumpékaape'o uráin-amba maimái kawel'án-oro.
⁶ Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba
 kawel'-ámpá'ó métinkaindawimba ai'maránana kumínda
 seyaafá'nánká awánánááwe

Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yónintafena mináái
 siyáiyé.

⁷ Súwasa Yóni nombá maisinkáinkwae sésa sáwífa'-
 waasi wempá'á tóso uwaná Yóni simátimena séna
 iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba
 timínífo nááwa sisará iséra inkaisé wéteo. ⁸ Kentí sáwí-
 kisau tuwé'o Maníkómpá'ó té'o é'a kawe-kísáú maíya'a
 tuwánánaumne. Émbaramu kentáá síwá'ná imbá póta
 Maníkóní kawel'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro.
 Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwemo sénaraa
 maanóntámpínkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á
 úráawisino. Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi
 póta kawel'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro.
⁹ Ímbo kawel'-árámbó íyáín-taimo áwáufimbo ayáímai
 iyafímbó agaisúwáántemba Maníkó miyáumai kentí
 sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáiyé.

¹⁰ Súwasa isésa sésa simásimenda-aaisa nórasaawa
 ónaumno suwaná ¹¹ Yóni séna kae'-únánkwátóimo
 makéwi ímbo makéwi moórá-mora tíméro. Tómbá
 makéwi ímbo makéwi moórá-mora tíméro Yóni súwasa
¹² taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasi Yóni nombá
 maisinkáinkwae sésa wempá'á tésa sésa óraako ómpo
 nórasaawa ónaumno suwaná ¹³ Yóni séna ímba karo'á
 símai óraa'-ontambo maíyamba taakisi-óntán-aantemba
 máéro súwasa ¹⁴ i-wáásí sésa kesáá nórasaawa ónaumno
 suwaná Yóni séna tínkantuke'a miwítí óntama maénae
 ímba seró. Karo'-áái simátimé'a miwítí óntama maénae
 ímba seró. Kentí kisaugoni méyántáfé'a ímbo kaórémbe
 tirunkó kawel'á ína'a méraaro Yóni siyáiyé.

¹⁵ Yúndaa-waasi Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba amu'marésa mésa Yónin-aaí isésa óraa'-imayaa ésa sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai wemá Yóniya'i fí'owawa'iyó suwaná ¹⁶ Yóni séna kesínaaembo tándawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aaí síndara'o kemó sendá sáwí'an-iyé. Kemá nombá maitinkánaumpo wemá Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'maránana kuména kempímbá óraa'a uwátinkena iyamó agáéntemba íníye. ¹⁷ Aawinkwínaumo sipetifimbó mósá makésamo mentúwááwanamo anómbo marap'ó kúmísanamo ásimo fiyúndágo autúwáísasamo kámakama'o in-íyáfímbó wiyú'maimo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá máráántemba waási miyaráámbá íníye Yóni séna ¹⁸ Maníkóní ásé-aaí ísámai kawé'á íwae séna miyán-áái simátíma'maena iyáíye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aaí.

Mátíyu 3:13-17, Mááka 1:9-11

¹⁹⁻²² Yóni simátíma'mae wéiyena sáwífa'-waasi nombá maitinkéna ánaaemba Ísumba maiyankówana inái súwana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mááufu'-numaraamba úmaena ane'á kumbérowana aaigó aantemba wiyómpakemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

Yóni Maníkóní ásé-aaí simátímumbanifo Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti áfákon-awaainínkón-áwí'a Érotíyasimba maiyówana mindásafena fí'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o úntafena Yóni séna sáwí'a óne súwana Éroti Yónimba áí'mai ándáfa'a ankéna mindásafena sáwí-kisau maimaéna iyáíye.

Ísun-aiwá'náti túwikon-aaí.

Mátíyu 1:1-17

²³ Ísu marapá'á kumbéna moórá-waai úmai siyáánkai-aatai maisuwéna wénena Maníkón-aaimo simátiminda ómbarena úwasa waási imáyáa ésa sésa Yósepin-ááninkon-iye siyáawe.

Yósepi afowán-áwí'a Írai úwana

²⁴ Írai afowán-áwí'a Mátáti úwana

Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana

Rífái afowán-áwí'a Méríkai úwana

Méríkai afowán-áwí'a Yánai úwana

Yánai afowán-áwí'a Yósepi úwana

²⁵ Yósepi afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Émósi úwana

Émósi afowán-áwí'a Néamu úwana

Néamu afowán-áwí'a Ésírai úwana

Ésírai afowán-áwí'a Nágai úwana

²⁶ Nágai afowán-áwí'a Méati úwana

Méati afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Sémeni úwana

Sémeni afowán-áwí'a Yóséki úwana

Yóséki afowán-áwí'a Yónda úwana

²⁷ Yónda afowán-áwí'a Yóánani úwana

Yóánani afowán-áwí'a Résa úwana

Résa afowán-áwí'a Sérápáperi úwana

Sérápáperi afowán-áwí'a Síáritiyeri úwana

Síáritiyeri afowán-áwí'a Nérai úwana

²⁸ Nérai afowán-áwí'a Méríkai úwana

Méríkai afowán-áwí'a Éndai úwana

Éndai afowán-áwí'a Kósamu úwana

Kósamu afowán-áwí'a Érímendamu úwana

Érímendamu afowán-áwí'a Éya úwana

²⁹ Éya afowán-áwí'a Yósúwa úwana

Yósúwa afowán-áwí'a Éríyesa úwana

Éríyesa afowán-áwí'a Yórimu úwana

Yórimu afowán-áwí'a Mátáti úwana

Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana

³⁰ Rífái afowán-áwí'a Símiyoni úwana
 Símiyoni afowán-áwí'a Yúndaa úwana
 Yúndaa afowán-áwí'a Yósepi úwana
 Yósepi afowán-áwí'a Yónamu úwana
 Yónamu afowán-áwí'a Éráyakimu úwana
³¹ Éráyakimu afowán-áwí'a Mériya úwana
 Mériya afowán-áwí'a Ména úwana
 Ména afowán-áwí'a Mátáta úwana
 Mátáta afowán-áwí'a Nétáani úwana
 Nétáani afowán-áwí'a Téfti úwana
³² Téfti afowán-áwí'a Yési úwana
 Yési afowán-áwí'a Ópéti úwana
 Ópéti afowán-áwí'a Póási úwana
 Póási afowán-áwí'a Sárimoni úwana
 Sárimoni afowán-áwí'a Násoni úwana
³³ Násoni afowán-áwí'a Ámínándapu úwana
 Ámínándapu afowán-áwí'a Ándimini úwana
 Ándimini afowán-áwí'a Ánái úwana
 Ánái afowán-áwí'a Ésíroni úwana
 Ésíroni afowán-áwí'a Pérési úwana
 Pérési afowán-áwí'a Yúndaa úwana
³⁴ Yúndaa afowán-áwí'a Yékopu úwana
 Yékopu afowán-áwí'a Áísáaki úwana
 Áísáaki afowán-áwí'a Émbaramu úwana
 Émbaramu afowán-áwí'a Téra úwana
 Téra afowán-áwí'a Né'o úwana
³⁵ Né'o afowán-áwí'a Séráki úwana
 Séráki afowán-áwí'a Ríyu úwana
 Ríyu afowán-áwí'a Péréki úwana
 Péréki afowán-áwí'a Ípa úwana
 Ípa afowán-áwí'a Síra úwana
³⁶ Síra afowán-áwí'a Kénaani úwana
 Kénaani afowán-áwí'a Áfákisati úwana
 Áfákisati afowán-áwí'a Sému úwana
 Sému afowán-áwí'a Nówaa úwana

Nówaa afowán-áwí'a Rémeki úwana
³⁷ Rémeki afowán-áwí'a Métúsara úwana
 Métúsara afowán-áwí'a Ínóki úwana
 Ínóki afowán-áwí'a Yéréti úwana
 Yéréti afowán-áwí'a Má'árariri úwana
 Má'árariri afowán-áwí'a Kénaani úwana
³⁸ Kénaani afowán-áwí'a Ínosi úwana
 Ínosi afowán-áwí'a Sėti úwana
 Sėti afowán-áwí'a Ándámu wemá
 Maníkón-áánimban-iye.

Miwí Ísun-aíwá'ná owé-ímáyáá uráawe.

4

*Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-aaí.
 Mátíyú 4:1-11, Mááka 1:12-13*

¹ Yóni Ísumba nombá maiyankónka'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba óraa'a uwánkena simámuwana Ísu Yóndani-nomba tuwéna máásai-marafa'a komérowana ² waántáwanko Ísu sáwí'o índá awánánae súwana Ísu ímba tómbó nómba ména ayáátáaka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-aaí tówana ³ waántáwanko séna emá Maníkón-ááninko úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana ⁴ Ísu séna Maníkón-aaí aúfáífinkemba séna tómbó náíyawí aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkómó siyáintemba seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye siyáimba pó'a emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵ waántáwanko Ísumba áí'maena iyéna minúwóiyáán-úmai seyaafá'-máráfá'ó káráwiyon-kwaasi aráánamena ⁶ séna seyaafá'-máráfá'á káráwiyuwo sénamo símakaimba moóráwigomba kesí imáyáafinkemba kanaa'á tíménda isa'á embá áménana enáwíko iyíníye. ⁷ Ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kisau áména

káráwiyuwo waántáwanko súwana ⁸ Ísu séna Maníkón-
 aai aúfáífinkemba séna
 kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa
 é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení
 kísau aantemba máéro
 siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana
⁹⁻¹¹ waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a
 wéna óraa'-amaan-dankoni amifa'á móankena séna
 Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
 Maníkó wíyómpakemba wení kísau-waasisomba
 ti'maráínasa enká'á káráwiyonaawe.

Moóráfimba séna
 óntanka'a aísamai turaráanafo
 sésa tiyáántandesa faramónááwe
 siyáíye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne
 wésempo maankákémbá ásáfenasa wíyómpakewi
 farámbaesa marapá'á múankaaro waántáwanko súwana
¹² Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba é'a miyá siyéna
 moórá-aaiwara'a séna
 kentí Fasi'aénkó Maníkómbá
 áisai úmai isánae ímba seró
 siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá
 áisai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá
 ónaumne Ísu súwana ¹³ waántáwanko seyaafá-
 tántáátáféna Ísumba áisai uwásuwena séna kárika
 aneka'á taáisai ónaumne séna auwéna kóuraiye.

Ísu wení kísau mo ómbakain-aai.

Mátíyu 4:12-17, Máaka 1:14-15

¹⁴ Kúwana Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkó
 Ísumpimba wérowana Ísu máásai-marafa'a tuwéna
 Káríri-marafa'a komérowana wenááigo seyaafá'-márafá'á
 wété úwana ¹⁵ miwítí ámáán-daumpimpa'a

Ísu simátimuwasa seyaafá'nánká wenáwí'a mósá
 makáawe.

Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-aaí.

Mátíyu 13:53-58, Mááka 6:1-6

¹⁶ Minkákémbá Ísu kárikomo maé'éún-daopa'a Násaretifa'a koména Yúndaa-waasi áamáán-aaímo ísón-kanaa aasiyaasi-kánaá áamáán-daumpa'a imáéntemba miyáumai iména Maníkón-aaí aúfáífinkembo simátimindasafena íyáfasinowasa ¹⁷ naaófá'á Maníkón-aaímo siyówi Áísaya agaimakón-kwandaai ámuwana maiyéna fariyéna moóra-aaí awánéna séna

¹⁸ Fasi'aénkóní ámutanko kesé'a méraiye. Úwoi-waasisafe kesí ásé-aaí kosimátimiyo séna si'mákaifo Fasi'aénkóní ámutanko kesé'a méraiye. Ta'ótokaan-kwaasisafe'a kemá faútínkáana'a méraaro siyé-áái kosimátimiyo. Túrambo kafíkáin-kwaasisafe aneka'á túrambo awánáíyan-aaí kosimátimiyo. Tirumbó umbaimó táinda-waasisafena minúmbái-tántáá'á tai'áíniye siyé-áái kosimátimiyo. ¹⁹ Fasi'aénkó wení waási

kawe'ó uwátinkainda-kanaagon-aaí kosimátimiyo séna si'mákaiye

agaimaréna siyáíye Ísu simásuwena ²⁰ mináúfái-wándáái owepámai káráwiyowimba aména aaí simátimindasafena mara'á mérowasa mindáúmpá'ó méron-kwaasi aaí sínena úwasa aúrampimba karákówana ²¹ Ísu séna minááímó súna'o isérón-aaí afora'á paápé iye súwasa ²² isésa aifa'á kawe'-áái siyé sésa aamoí uwánkesa ánaaemba óraa'-imayaa ésa sésa Yósepin-ááninko éna maankákéwí éna kesáámó úndanten-kwaasin-ifo nóra sénawa miyán-áái síyó suwaná ²³ Ísu séna waási waé'mai-aaí sésa emá tíyofaan-waasi ómpo enáúra'a eyááríka kawe'án-owo wésewe. Mináái kentáfé'a simásuwe sé'a Kápaneamu-naopa'a kawe-kísáú maiyáanata ísaraumpo maanká'á ení naaópa'wara'a miyán-kísáú

mauwó kentáfé'a síyambanifo ²⁴ érai'a simátíme sune. Maníkón-aaimo simátímíwai wení waásifa'a Maníkón-aii kosimátiminenamo wimbá wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iye sésa wenáwí'a ímba mósá wémaraawe. ²⁵ Érai'-aai sénaumpo ísáaro. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa méronka'a kaumbo-áatái úmai afa'mórée-wiyomba maisuwéna ímba aa'á téna aawai tówana minkánáá Ísareri-waasiti marafá'á keto'-ínímbá sáwífa'a mérowana ²⁶ Maníkó ímba minkétó'-ínímbá kotúwa'nai ínone séna fí'om-barafaken-keto'-inimba Sáíndóni-marafa'a Sáréfati-naopaken-ininkomba koáwa'nai uwó séna Maníkó Íráiyaamba ai'marówana kuráiyé. ²⁷ Naaófá'á moóráwigo Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráisa méronka'a Ísareri-waasiti marafá'á túmo námombo kón-kwaasi sáwífa'a mérowana Maníkó minkwáásísómbá ímbo asófatinakaraimbanifo fí'om-barafa'a Síriyaa-marafaken-kwaasi áúmo námombo kón-kwaasigon-awi'a Néamanimba asófankaraiye Ísu súwasa ²⁸ minámáán-dáúmpá'ó mérowi isésa imáyáa ésa kentáásáféna Maníkó ímba túwa'nai íníye Ísu wésiye sésa tirunkó ika fówasa ²⁹ íyáfasinesa Ísumba ta'ótokesa tafisímaesa máápa'a kúwákárúwesa miwítí naaó'-omapa ámémpa'a famétuwanaesa uwaná ³⁰ éniyo Ísu tufintuwena kóuraiye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-aii.

Mááka 1:21-28

³¹ Ísu Káríri-marafa'a Kápaneamu-naopa'a koména Yúndaa-waasi amáán-aaimo ísón-kanaara'a amáán-daumpa'a iména aai simátimuwasa ³² isésa óraaka'o sún tafesa óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

³³ Táátafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á moóráwigo sáwí-amutamba wenarumpimbó méron-kwaasigo óraaka

séna ³⁴ Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínewa'ono tasínkambaisaawa tai'áinono. Embá awánáúndawi Maníkóní kawé-kísáú-wáásígó óne súwana ³⁵ Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásí auwé kóuwo súwana misáwí-ámútánkó minkwáásí famé'auwowana túranka'a tanaa fówana ímba sáwí'o uwánkomba úwoi kóúwasa ³⁶ awánésa táátafesa ésa keáímbá sésa nóran-aaiya wésiyo. Fasi'aén-áái sáwí-amutantafena óraaka simátímísasa tirumpinkémbá wégowe suwaná ³⁷ miyán-áái Ísun-aai mináémpá'á wété úwasa ísaraawe.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinakarain-ai.

Mátíyu 8:14-17, Mááka 1:29-34

³⁸ Ísówana Ísu minámáán-dáúmpá'á tuwéna Sáímonini naaúmpa'o iyúmba Sáímonin-aráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³⁹ iséna wempá'á téna áuiyagontafena séna tai'aaó súwana mináúiyá tai'ówana íyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

⁴⁰ Úwasa fenómpinka'a fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi tí'-maesa Ísumpa'a tuwaná ayáámba ta'ótorowasa asó-faraawe. ⁴¹ Miyá úwasa sáwí-amutantomba sáwífa'-waasi tirumpinkémbá tiyuwésa óraaka sésa Maníkón-ááninko óne simásuwesa kóuraawe. Sáwí-amutamba imáyáa ésa Ísuntafesa Maníkómó íyáfasinankaraiwai iyé-ímáyáa untáféna Ísu aséráaro súwasa tiyuwésa kóuraawe.

Yúndiyaa-aempa'o Ísu simátímakain-ai.

Mááka 1:35-39

⁴² Kóuwana aafáúmó íyáúsunka'a Ísu mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a komérowasa ayaafái úmai awánésa sésa kónafo keséta méraao suwaná ⁴³ Ísu séna fí'on-daopimpa'wara'a

ásé-aaí Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí kosimáti-menaumne. Miyámó ondasáféna Maníkó si'mákaisa'a kunkáumne séna ⁴⁴ tiyuwéna Yúndiyaa-aempa'a koména áamáán-daumpimpa'a simátíma'maena iyáíye.

5

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aaí.
Mátiyu 4:18-22, Mááka 1:16-20*

¹ Moórá-kanaa Ísu nonkwaaúnkóní áwáífa'-awi'a Kénésárétifa'a mérowasa Maníkón-aaí isánae sésa tóso ésa famé'maesa tuwaná ²⁻³ kae'á kári'-nompin-taomba nonáámááífa'a wérowana moórá Sáímoninde wérowana awánówasa mófáá'o tóróyan-kwaasi mindómpín-táomba tuwésa mare'mare'-únámbá wénonkwiyuwana mintáomba úwoi wérowana awánéna Sáímonini nompín-táómpimba iyátena Sáímonintafena séna ewaa'á maimaé waaó súwana ewaa'á fafúsúmaena nonáwáífa'a kúwana Ísu mimpímbá mara'-ména seyaafa'-wáási simátímakaiye.

⁴ Simátimena Sáímonintafena séna nompín-táomba fafúsúmae nonafufumpá'á kuré ewé ení waásiye mare'mare'-únámbá túwéwana nompímbá kumína'a mófáá'a fasínáaro súwana ⁵ Sáímoni séna óraakoo káfé'-no'waamba miyámó úmae iyúndasa ínta mófááta toráúndasa úwoisa méraumpo emó séndantemba ónaumne séna ⁶ nonafufumpá'á wésa mare'mare'-únámbá túwówana nompímbá kumúwana sáwífa'-mofaa'a minúnámpímbá ówitena taráráaráantamba úwasa ⁷ moórá-nompin-taompimba miwítí waási mérowasa awánéna tiyáán-tuwaa'a ésa tasúwa'nai oro suwasá tésa minkáé-táómpimba mófáá'a mósá márówana ówitena umbaí téna nompímbó kúwáféráárantamba úwana ⁸ Sáímoni Pítaa miyámó úmba awánéna Ísu

óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó siyáíye. ⁹ Sáwífa'-mofaa'o tóróntafena Pítaawe wesé'o méron-kwaasiye táátafesa uwasá ¹⁰ Sáímoniye mófáá'o to'maésarai núyawí Sépétin-ááninkai-tuwi'a moóráwigo Yémísi úwana moóráwigo Yóni mindáraiye táátafesarai uyaná Sáímoni Pítaa Ísuntafena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó súwana Ísu séna ímba áá'a íno. Mófáá'o to'maé wénomba minkísáú ifátuwe'a káfé'a waási tafisíyasa kesiráái wáero súwasa ¹¹ mindómpín-táómba tafisímaesa nonáámááífa'a mámaresa miwítí kísau ifátuwesa Ísumba arááíwakaawe.

*Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aii.
Mátíyu 8:1-4, Mááka 1:40-45*

¹² Moórá-kanaa Ísu moórá-naopa'a mérowana moóráwigo seyaafá'-áúfá'ó námombo kón-kwaasi Ísumba awánéna óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainone súwana ¹³ Ísu ayáámba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana ¹⁴ Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba ámáán-kisau-waasifa'a wéma enáú máaraatime póíma tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaíyasa seyaafá'nánká awánéna áúrakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-aii simátimunafó sé waaó Ísu súwana ¹⁵ ifátuwena kawé'ó uwánkon-aii simátíma'maena iyúwana minááígó naaó'-nao'a wété úwasa sáwífa'nanka tóso ésa wenáái wéise'a onaná tí'o

in-kwáásí asófátinkainkwae sésa tóso uwaná ¹⁶ énifo Ísu Maníkómp'á inaimó síndasafena máásai-marafa'a kógo uráíye.

*Ísu aísamaimo pukówaimba kawe'ó uwánkarain-aii.
Mátíyu 9:1-8, Mááka 2:1-12*

¹⁷ Moórá-kanaa tuwímbai áamáán-kawaa-waasiye áamáámbo sun-kwáásíyé Yérúsaremu-naopakene Káriri-aempakene Yúndiyaa-aempakene tóso ésa Ísu moórá-naumpa'a aaimó wésimatimumba taísaraawe. Maníkó Ísumba asófatin kainda-fasi'aemba amúwana mérowasa ¹⁸tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifímbá marésa taawiya'maé tésa Ísumpa'a máánkáananasa kawe'á ínkwae sésa tumbá ¹⁹ mindáúmpá'á sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó íyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maé imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótoresá túwówana kuméména waásifimbo Ísumo mérompimba aúranka'a kumúwana ²⁰ Ísu taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawe'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ²¹ áamáán-kawaa-waasiye áamáámbo sun-kwáásíyé keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáá'a ánkáíye suwaná ²² Ísu minímáyáámó umbá iséna séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ²³ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafena sénamo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafena sénamo eyáárika'a íyáfasine waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó awánánááwe. ²⁴ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyúwáanda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna isaaó. Íyáfasine ení wandaaí maimaé ení naaópa'a waaó súwana ²⁵ túranka'a íyáfasinkwena wení wandaaí

wémaena Maníkón-áwí'a mósá maréna wení naaópa'a kúwasa ²⁶ seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánáunda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba fáakaawe.

Ísu Rífáimbo áántarain-ai.

Mátíyu 9:9-13, Mááka 2:13-17

²⁷ Ánaaemba Ísu aampa'á wéwena awánómbe taakisi-kísáúmó maúwain-awi'a Rífái taakisimó máundaumpa'a mérowana Ísu awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana ²⁸ íyáfasinena seyaafá-tántáá'á tuwéna wembá arááiwa'mae wéna ²⁹ Ísuwe'o náíndasafena wení naaúmpa'a óraa-tomba agauwasa taakisimó máunkwaasiye fi'o-fi'on-kwaasiye Rífáini naaúmpa'a tamésa mindáraise'a tamésa tawémandowasa ³⁰ amáán-kawaa-waasiye miwítí amáámbo sun-kwáásiyé Ísuni kísau-waasisafesa aaisambá tiyésa tísai esa sésa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a tómbá wénaao suwaná ³¹ Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawé'-úmaimo méraan-kwaasi ímbe wétuwa'nai-ófo tí'o in-kwáásí wétuwa'nai-owe. ³² Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímbe kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáúmne

Ísu siyáiyé.

Tómbó aawentamó on-áái.

Mátíyu 9:14-17, Mááka 2:18-22

³³ Suwasá tuwímbai Ísuntafesa sésa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasi moóra-mora-kanaa Maníkóntáfesa imáyáa ésa tómbá ímbe wénesa inái aantemba wésewasa amáán-kawaa-waasiti kísau-waasiwara'a miyá wéofó ení kísau-waasi ímbe miyá ombá tóné noné úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ³⁴ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba

tanómbo kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ³⁵ Ánaaemba minkwáásígómbá ál'mae kóiyana minkánáá amááraa-somba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáíye.

³⁶ Ísu mináái simátimena maarán-áái waé'mai-ai séna ááeraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyana aú-ampantago sáwí'a ínana ááeraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ³⁷ Aú-anda-aran-domba ááeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááeraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. ³⁸ Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe. ³⁹ Ááeraan-anda-aran-dombo naawímó ombá sésa ááeraan-anda-aran-donko ásé wéíye sésa aú-anda-aran-domba ímba sínkáíye wésewe.

6

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-ai.

Mátíyu 12:1-8, Mááka 2:23-28

¹ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye kísau'fa'a wíti-ton-kísau'fa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ási pítuwesa nowasá ² amáán-kawaa-waasi tuwímbai tuwánésa sésa saagaan-kánáá aambá fáí'makaawa'a nóra séra miyá wéoo suwaná ³ Ísu séna naaófá'á Téfitimo uráimba aúfáifimbo agaimakáin-aigoni áwáu ímba ísaraawe. Téftiye wení waásiye táái tówana ⁴ Téfti Maníkóní amáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o

makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo áamáán-kisau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ⁵ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáará'ó waásimo kísau máémba kendén-iye Ísu siyáiyé.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aii.

Mátíyu 12:9-14, Mááka 3:1-6

⁶ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísu áamáán-daumpa'a iyéna wésimatimuwana moóráwigo ayáánúrapa'ayaambo kemporarón-kwaasi mérowasa ⁷ áamáán-kawaa-waasiye áamáámbo sun-kwáásiyé mésa Ísuntafesa saagáiyá póna minkwáásímó kawé'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maiyankánaumne sésa Ísumba awánomba ⁸ Ísu minímáyáámó umbá iséna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna iyáfasine kemó méraundara'a imauwó súwana iyáfasinena Ísumpa'a túranka imaúwana ⁹ Ísu miwísáféna séna moórá-aaisafe'a tísai ónae'a sune. Kentáásí áamáán-aafimba nóin-aaiya wéraiyo. Saagaan-kánáará'ó póta kawé-kísáúsááwá máúm sáwí-kisusaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aai suwaná ¹⁰ Ísu mótuwana-metuwana éna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna enayáámba fárútuwao súwana ayáámba fárútuwawana kawé'á uwánkowana ¹¹ miwí tirumbá áfááraumai sáwí'a úwasa nóra úmaisawa tufuwónaumno sésa kemó mérompimba keáímbá siyáawe.

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aai.
Mátíyu 10:1-4, Mááka 3:13-19*

¹² Minkánáará'á Ísu fenómpinka omápa'a iména ímba aúmá waéna Maníkómpá'á inai símae wéiyuwana ¹³ siyarówana Ísumbo arááíwa'mae kun-kwáásí táántowasa íyúwana minkwáásífínkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi toráumai séna kesí aantá-waasin-owe séna túwí'a siyáíye.

¹⁴ Miwí túwí'a séna moóráwigo Sáímoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Yémísini moóráwigo Yónini moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni ¹⁵ moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráfíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanæ siyáiwaini ¹⁶ moóráwigo Yémísin-ááninko Yúndasini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu táántaraiye.

*Ísu sáwífa'-waasifimba kísau mo maiyáin-aai.
Mátíyu 4:23-25*

¹⁷ Omápakemba Ísu miwísé'a arúfá'á kumbérowasa wembó arááíwáún-kwaasi sáwífa'nanka Yúndiyaa-aepakene Yérúsaremu-naopakene Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'-non-awaifakene sáwífa'-waasisomba tamésa ¹⁸ Ísun-aai isánae sésa tí'o ún-kwaasiwara'a asófátinkainkwæ sésa tóso ésa sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasiwara'a tóso uwaná Ísu sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa ¹⁹ tí'o ún-kwaasi Ísun-ane'á ta'ótoraanana sí'a tai'áínkwæ sésa miyá uwaná fasi'aémbá tokéna póna mintí'á asófátinkaraiye.

*Tirunkó kawé'á éna sáwí'a énamo índa-aaí.
Mátíyu 5:1-12*

²⁰ Ísu miyá uwátinkena wení kísau-waasi tuwánéna séna kembiwí Maníkó súwa'nai ínkwemo sewí Maníkó miwí kawé'á uwátinkena miwíyá'á wégawaaniye. ²¹ Káfé'a taaímo wétaiwai tirunkó fetóí ína'a méraaro. Maníkó kanaá uwátinkainiye. Káfé'a tirunkó sáwí'a isa'á ifi'ó wétaawi tirunkó fetóí ína'a méraaro. Tirunkó kawé'á ína'a wíyáái ónááwe. ²² Kembiwí kemá waási úranko kumpaapé uráundawintafe'a fasi'ámaimo méraawi waási tínaembo uwátinkesa tíyámbo uwátinkesa sáwí-aimo simátinkesa sáwí-waasin-owemo síyamba tirunkó fetóí ína'a méraaro. ²³ Miyá íya'a tirunkó kawé'á ína'a imá wéte'a wíyómpakemba kentí kawé'-mékámá maenááwe. Naaófá'á miwí tíwá'ná miyá ésa Maníkón-aimo simátímakaawi sáwí'a uwátínkaraawe. ²⁴ Énifo marapakén-tántáá'ó makáawi káráwiyoro. Tirunkó kawé'ó wéin-tantaa'a é'a makáamba pó'a ímba moórá kawé'-mékámá maenááwe. ²⁵ Káfé'a tímú'o faiwái káráwiyoro. Ánaaemba táái táíniye. Káfé'a wíyááimo owí káráwiyoro. Ánaaemba ifi'á tánááwe. ²⁶ Naaófá'á kentíwá'ná karo'-ááímó simátímakaawi-tuwi'a mósá makáamba pósa miyámó sésamo kentúwí'o mósá máréwa'o é'a káráwiyoro Ísu siyáiyé.

*Namuro-wáásí kawé'á uwátínkáaro-aaí.
Mátíyu 5:38-48*

²⁷ Ísu simátimena séna kemó simátíménda-aaí ísáaro. Kesááimo isé'ó é'a kentí namuro-wáásí tirumbá kawé'á uwátinke'a tíyámbo uwátínkéwi kawé'á uwátínkáaro. ²⁸ Sáwí-aimo simátínkéwi kawé'á uwátínkáaro. Sáwí'o uwátínkéwimo é'a Maníkómpá'á inai símai miwí túwa'nai oro. ²⁹ Táá'o tuwaumíya'o é'a ímba anondáá tínkame'a aneká'á waé-tíméro. Kentí unáánkwátói maiyésa sésa

aneka'á maénae síya'o é'a ímba a'áo seró. ³⁰ Moórá-tantaa'a simiyó síya'o é'a úwoi tíméro. Kendémó moórá-tantaa'o maíya'o é'a ímba fuwafí sé'a síméro seró. ³¹ Kembó tirááimo táínda-i'o úmaimo túwa'nai íya'a miwí miyáumai túwa'nai oro Ísu siyáíye.

³² Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Sáwí'o on-kwáásí ímba kawe'-wáásí ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímba kawe'-mékámá timínifo kentí namuro-wáásíwára'á imáyáá tíméro. ³³ Seyaafá'nánká kawe'ó uwátínkáán-kwaasi kawe'á wéuwatínkaawe. Sáwí-waasiwara'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kawe'ó uwátínkáán-kwaasi aantembo kawe'ó uwátínkéwanamo éna Maníkó ímba kawe'án-owe síníye. Kentí namuro-wáásíwára kawe'á uwátínkáaro. ³⁴ Sáwí-waasi ánaaemba siménááwe-imayaa ésa wétimewe. Ánaaembo timíyan-kwaasi aantembo timíyanamo éna Maníkó ímba kawe'án-owe síníye. Ánaaemba siménááwe-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. ³⁵ Kentí namuro-wáásí kawe'á uwátínke'a imáyáá tíméro. Anondáá simíwae-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. Miyámó íyambo é'a Maníkómpákémbá kawe'-mékámá maénááwe. Maníkó wentáfésa ímba súwimo sen-kwáásí úwoi túwa'nai ena sáwí-waasiwara'a miyá isasá pósa waási kembiwí miyámó ombá tuwánésa sésa Maníkó wíyómpakewin-áánintomban-owe sénááwe. ³⁶ Kentifo arumbó uwátínkáántemba miyán-oro Ísu siyáíye.

*Ímba sáwí-ai simátíméromo siyáin-ai.
Mátíyu 7:1-5*

³⁷ Tuwáné'lo é'a sáwí-waasiye síyanamo éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínífo tuwáné'lo é'a sáwí-waasiye sefó. Umbai-tántáá'ó timíyanamo éna Maníkó kenkwará'á miyá ínifo umbai-tántáá'á tíméfo. Sáwí'lo uwátinkaiya'lo é'a mintántáá'á ímba imáyáamo íyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó kemó sáwí'lo ombá maitiyuwáíniye. ³⁸ Timíyantemba Maníkó anondáá kembá timíniye. Tómbó tíméwasamo nawáaesa aráá'lo maráántemba Maníkó miyá úmai sáwífa-tantaa'a timíniye. Miyáumaimo tíméntemba Maníkó miyá íniye Ísu siyáíye.

³⁹ Ísu simátimena waé'mai-aaí séna moórá aúgafitawi moórá aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá tanaambá fáyááye. ⁴⁰ Iyámpóimo ésa uwáítáí'-on-kwáásí ímba íyáákanaafo miwí táái ísámaesa íyantemba ónááwe Ísu siyáíye.

⁴¹ Ísu simátimena séna kentúrampimba iya-arumbó wéraisalo ombá ímbo awánaamba kentí waási tuwáné'a enaurampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴² Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. Kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásín-fo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánaáwe Ísu siyáíye.

Taaigó arambó íyáín-aaí.

Mátíyu 7:16-20, Mátíyu 12:33-35

⁴³ Ísu simátimena séna kawé-táigó ímba sáwí-aramba íyáísana sáwí-taigo ímba kawé'-árámbá wéiyaiifo
⁴⁴ mintáigón-aramba awánésa sáwí-taiye

kawe-táiyé wésewe. Fekómó éna ímba áwiyanda-arankaamba iyáínífo fe'-arambá iyáíníye. Antirígó afo'afáá'-arankaamba ímba iyáínífo antirí-aramba iyáíníye. ⁴⁵ Miyáumai kawe'-wáásí kawe'-ímáyááfínkémbá kawe-kísáú máéwasa sáwí-waasi sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaewe. Tirumpin-ímáyááfínkémbá wésewe Ísu siyáiyé.

Naambó urááyawi-taai.

Mátíyu 7:24-27

⁴⁶ Ísu simátimena séna kentáfésa óraako óne sembánifo kemó simátimunda-aai ímba arááíwa'mai kawe'á wéowe.

⁴⁷ Kempá'ó tésa kesáái isésa

kawe'-úmaimo arááíwaiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. ⁴⁸ Naambá ónae sésa marafímbá mai'á u'maé kumémesa óntamba kusaafá ésa minká'á naamayáamba múfaimai naambá úmaraiyana aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá ímbo tawísínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéniye. Miyaráán-úmai waásimo kempá'ó tésa kesáái isésa kawe'-úmaimo arááíwáéwi fasi'ámai ménaawe. ⁴⁹ Énifo kesáái isésamo ímbo kawe'-úmaimo isáiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'ó ukésamo iyamba paáká'á úmakaiyana óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawísísuwainana sáwí'a íníye. Miyaráán-úmai ímbo kesáái isámaimo kawe'ó iyawi ímba fasi'ámai ménaawe Ísu siyáiyé.

7

Rómu-i-waasigon-aaí.

Mátíyu 8:5-13

¹ Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Kápaneamu-naopa'a kúwana ² Rómu-i-waasiti kawáágó wení kísau-waasi aráái tówimba áí'a úwana puwíndasafena wéuwana

³ minkáwáágó Ísumo taméron-aai iséna Yúndaa-oraal-waasisafena séna Ísumba koái'mae tíyana taasófankaino séna ti'marówasa ⁴⁻⁵ Ísumpa'a óraaka kosésa minkáwáágó Yúndaa-waasisa súwa'nai ena kentáásí áamáán-damba úmakaifo kawel-wáásí po kawel-úmai koáwa'nai ínone suwaná ⁶ Ísu iséna miwísé'a wéna minkáwáágóni naambá ewaa'ó wéronka'a kúwana minkáwáágó wení waási simátimena séna Ísumba kosimáme'a maará seró. Óraakoo kentáásí kawáágó séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo ifátuwe kesí naaúmpa'a ímba iyínone. ⁷ Mindásafe'a ímba empá'á kosimámakaumpo ímba kesí naaúmpa'o íyínda úwoi aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino. ⁸ Kewará'á kawáá-kísáúgóni áwáuma awánáunda kesí kawáágó sisa'á wení kísau maé'a kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe sé'a waaó súnana wisa'á moóráwigontafe sé'a tiyó súnana tisa'á kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndantemba miyá wéiye siyé. Ísumba kosimáméro súwasa ti'marówi tésa tasimámúwana ⁹ Ísu mináái iséna áatafena éna kowaeréna wembó arááiwa'mae kun-kwáásísontáféna séna simátimé sé'a minkwáásí Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai índa-fasi'aemba tokáiyé wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fí'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe Ísu súwasa ¹⁰ ti'marón-kwaasi kouweré tésa taawánomba kísau-waasigo kawel-úmai mérowasa taawánaraawe.

Ísu moóráwigombo íyáfasinankarain-aai.

¹¹ Ísu kárika'a ména tiyuwéna wení kísau-waasiye sáwífa'-waasiye kúmba Néni-naopa'a wéna ¹² mindáókoni óntan-kusaigoni ontará'ó kúnka'a moórá-keto'-ininkon-ááninko puwúwasa taawiya'maésa sáwífa'-waasi anówae wétuwana ¹³ Fasi'aénkó anówambo awánómbe arumbá uwánkena séna ímba ifi'á taaó séna

¹⁴ makón-taarera'a kota'ótorowasa taawiya'maé tun-kwáásí tamáúwana Ísu séna ifó'-wáásígóo íyáfasinaao súwana ¹⁵ pukómpinkemba íyáfasinena aai súwana Ísu anówantafena ái'mae waaó súwasa ¹⁶ seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa káfé'a Maníkón-aaimo sin-kwáásí óraa'-waasi kentááfímbá paápé iye. Maníkó ai'maráísana wení waásisaamo súwa'nai índa-waasisa kúmíye suwaná ¹⁷ mináái Ísuntafesamo sun-ááígó Yúndiyaa-aempa'a seyaafá'-áémpá wété uráíye.

*Yóni nombó maitínkáíwain-ai.
Mátíyu 11:2-19*

¹⁸ Minááiígó wété úwasa Yónini kísau-waasi isésa Yónimba kosimámúwana wení kísau-waasiyai táántowasarai tuyaná ¹⁹ simátimena séna Ísumba maanáái koáisai okaiyó. Emá kumínonemo siyáawiya'o fí'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Kosekaiyó Yóni súwasarai isésarai ²⁰ Ísumpa'a tasimámesarai Yóni nombó maitínkáíwai si'maráísakai empá'á túye. Yónimo simbá kumínonemo siyáawiya'o fí'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Ísumba tasimámúyana ²¹ minkánááfímbá Ísu sáwífa'-waasi fí'o-fi'on-ti'a ún-kwaasi kawé'á uwátinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá wémaitiyuwena túrambo kafíkón-kwaasi túramba awánamai kawé'á uwaná ²² Ísu Yónimo ti'marón-kwaasisafena séna tauwerékai awánááyane isááyane Yónimba kosimáme sékai túrambo kafíkáiwai túramba awánamai kawé'á owaná táá'o káúnkaiwai táá'a isááwana tísamaimo pukáiwai kawé'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawé'á uwátinkena pukáan-kwaasi íyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-ai simátimena séna

²³ kentáfesa ímba kae'-ímáyáá íyawi tirunkó kawé'á wéiye siyé. Yónimba kosimámékaiyo Ísu súwasarai kurááye.

²⁴ Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-ai seyaafá'-wáásí simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisa'a koawáné nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúndá toréna umó móma'mema'o intenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-iyé.

²⁵ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kawe'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawé'-únánkwátóiwara óntawara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'a méraawe.

²⁶ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Maníkón-aaimo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo siwáin-iyé. Érai'a simátimé súné. Wemá Maníkón-aaimo siyáawi íyáákaraiye. ²⁷ Maníkón-ai aúfáífimba Yónin-ai símai agaimaréna séna

Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáai maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wiyíníye siyáiyé

agaimaréna siyáimba Yónintafena siyáiyé. ²⁸ Simátimé sé'a Yónini kísaugo seyaafá'-wáásítí kísaugomba íyáákaisana Maníkó kawé'á uwánkaraifo Maníkó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawé'a uwátinkainíye Ísu siyáiyé.

²⁹ Taakisimó máún-kwaasiye úwoi-waasiye mináái isésa Maníkómó siyáin-ai érai'-ai póta konanasá nombá maisinkáinkwae sésa Yónimpa'a kuráawe. ³⁰ Énifo Yóni Maníkóní aambó aráátímakaimba amáán-kawaa-waasiye amáámbo sun-kwáásíyé minámá tínaaemba uwámesa ímba nombó máúmá kóuraawe.

³¹ Ísu moórá-aiwara'a simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. ³² Miyán-kwáásíyáámbán-owe. Iyámpóisomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-aempa'o méraan-iyampoi táántesa sésa tiyé'a imá seró. Moórá-isa súna'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súna'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miniyámpóimó uráantemba maaméraan-kwaasi miyá wéowe. ³³ Yóni nombó maitínkáiwai ména ándá-aran-domba ímba wénena Maníkóntáféna imáyáa éna tónkwará'á ímba wénaisa'a wentáfé sé'a sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-iyé wésewe. ³⁴ Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwará'á náúna'a kentáfé sé'a ándá-aran-done tónté'o námae íyíwai póna taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásítí waásin-iyé wésewe. ³⁵ Énifo Maníkó simátimakaintembo owí sésa Maníkó kawe'-ímáyááwáráwín-iyé wésewe Ísu siyáiyé.

Ísun-aísamaiya'a masawémbó fatíyain-aii.

³⁶ Moórá-kanaa áamáán-kawaa-waasigon-awi'a Sáímoni Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá tamandaaó súwana wení naaúmpa'a iyéna tómbá iwénowana ³⁷ mindáópaken-aankaro'-ininko Ísu áamáán-kawaa-waasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénaiye-aii minínínkó iséna óntan-anafeumpimba asaa-wiyúmbó úm-basawembo wéromba maimaéna ³⁸ mindáúmpá'á iyéna Ísun-ánaaempa'a aísamaifimba iména ifi'á wétowana a'ni ka'maéna Ísun-aísamaiya'a kumúwana minínínkó ayáátáá'-a'nontausamba aísamaiyakemba wéuwaena aísamai wéamo'nena asaa-wiyúmbó úm-basawemba aísamaiya'a fatímarowana ³⁹ áamáán-kawaa-waasigo Ísumbo áántowi awánéna imáyáa éna séna minkwáásígó Maníkón-aaimo siwáimó inkakaa aísamaiya'o ita'ótokain-ininko aankaró'-ínínkó

iyé-ímáyáá isinó séna miyán-ímáyáá úwana ⁴⁰ Ísu minkwáásígóntáféna séna Sáimoniyo moórá-ai simámenae súwana minkwáásígó séna óraako siyó súwana ⁴¹ Ísu séna moóráwigo óntambo tímiwai ména moóráwigomba sáwífa'-ontamba siyáánkai-taemo'-ontamba aména moóráwigomba kári'-ontamba moórá-taemo'-ontamba ámisana ⁴² aanáfómbó amí-kánaá tisasaráí óntamba ímba wéraisasarai saafá uwááesarai wempá'á tíyana séna kanaán-ifo ímba méyámbá maénaumpo kenkáítí méyán-túwí'a tuwígauafatuwaumpo kokaiyó siyáíye-ai Ísu Sáimonimba simáména séna mindásaféna miyámó sintáféna minkáé'-wáásígóráí tirunkó aamoí wéuwankaaye. Moóráwigo áfááraumai aamoí wéuwankaimba nááwa'iyó Ísu áisai ena súwana ⁴³ Sáimoni séna sáwífa'-ontambo maiyénamo aanáfómbó ímbo máamisanamo méyán-áwí'a tuwígáúfatuwaiwai óraa'-aamoí wéuwankaiye Sáimoni súwana Ísu séna mindásafe'o súnnda é'a séne simásuwéna ⁴⁴ koutauséna minínínkómbá awánéna Sáimonintaféna séna minínínkómbá awánaao. Ení naaúmpa'o iyúnda kentáásí áwáu sísamaimo non-kwiyí-nómbá ímba siménana minínínkó ifi'á taisaná a'nimá sísamaiya'a kúmísana wení a'nóntáusamba uwákáíye. ⁴⁵ Ímba aaweyáá uwásinkaanana minínínkó sísamai taamó'na-amó'na uráíye. ⁴⁶ Kentáásí áwáu ímba si'nómpá'á masawémba asinkáánana minínínkó sísamaiya'a asaa-wiyúmbó im-básawémbá fatímai asínkáíye. ⁴⁷ Mináái simáme sune. Minínínkóní seyaafá-sáwí-ímáyáá maisuwáúnda póna kembá óraa'-aamoí uwásinkéna miyán-tántáá'á kawé'á uwásínkáíye. Énifo moóráwigombo kári-sawitántaa'o maisuwáúnda kári'-aamoí uwásínkáíye Ísu Sáimonintaféna simásuwéna ⁴⁸ minínínkóntáféna séna ení sáwí-imayaa maisuwáúmne súwasa ⁴⁹ wesé'ó

tómbó wénon-kwaasi keáímbá sésa waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwaiwai mindá nóran-kwaasiya'iyo suwaná
 50 Ísu minínínkóntáféna séna kentáfé amankúnkúmba óna'a ení sáwí-imayaa maisuwé'a kawé'á uwánkaumpo aáno úmai enarunkó kawé'á ína waaó Ísu siyáiyé.

8

Tuwímbai-inimba Ísumbo arááíwakaan-aii.

¹ Minkákémbá Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopimpa'e kári'-naopimpa'e wénaena Maníkó wení waásimo kawáánin-aii ásé-aii simátíma'maena iyáiyé. Ísuwe wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi wénuwasa
² tuwímbai-ininte wénesa miníníntómbá tuwímbai tí'a úwana Ísu kawé'ó uwátínkaron-inimba uwasá tuwímbai tirumpinkémbá sáwí-amutambo maitíyukain-inimba uwaná moórá-inimba Mágátáraa-naopakemba áwí'a Máriaa Ísu wenarumpinkémbá afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkon-ininko úwana
³ moórá-ininkon-awí'a Yóána awaaikón-áwí'a Súsa wemá Érotini naanka'ó káráwiyowi úwana moórá-ininkon-awí'a Súsáana úwasa tuwímbai-ininkwara'a uwasá miyáumai-inimba ésa kentí moparáwímpínkémbá Ísune wení kísau-waasiye túwa'nai úmaesa kuráawe.

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aii.

Mátíyu 13:1-23, Mááka 4:1-20

⁴ Naaó'-naoken-kwaasi sáwífa'a Ísumpa'a tóso uwaná Ísu simátimena séna
⁵ moóráwigo ánáuntumba maimaéna kísaufa'a wéwena mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kuwéraisasa waási tasasámpasukaawana numagó fáí'nasukaiye. ⁶Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna karuwéna

anoníyaim-barafa'a póna aáénkaraiye. ⁷ Tuvímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. ⁸ Tuvímbai-anauntumba kawe'-márafímbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyáiyé. Ísáán-kwaasi ísámai

kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

⁹ Súwasa Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa minkwáé'mái-ááígóní áwáu sinatá ísáano suwaná ¹⁰ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aigoni áwáumo simátimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó fí'on-kwaasi waé'mai-aai aantemba wésimatimumpo ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe Ísu siyáiyé.

¹¹ Ísu simátimena séna minááígóní áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigo ánauntumbo tu'maráínten-úmai Maníkón-aai simátímísana ¹² tuvímbai-anauntumbo aampa'ó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai ísááwana waántáwanko imáyáa éna Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba íyana sáwí-ampakemba kawe'-ámpá'á métínkáífo séna tirumpinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹³ Tuvímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai isésa aamoí ombánifo ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ontáfésa kárika'a timankúnkúmba owaná fí'o-fi'on-tantaako tisasá miwán-ímáyáá ésa Maníkón-aai ifátukaawe. ¹⁴ Tuvímbai-anauntumbo karaampimbó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai ísáámbanifo marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fí'o-fi'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-ímáyáágó Maníkón-aai faráátasuweisasa ímba Maníkóní

kísau wémaewe. ¹⁵ Tuwímbai-anauntumbo kawel'-márafimbó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-ai isésa kawel'-ímáyááwárá'-wáásí isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawel'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa fí'owi wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Ómbó kúrakain-ai.

Mááka 4:21-25

¹⁶ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a maránááfo afora'á mósá makéwasa seyaafá'nánká naaúmpa'o iyiyamba awánánááwe. ¹⁷ Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á aforá paápé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a aforá paápé ínasa awánánááwe. ¹⁸ Ísáán-ai imáyáa úmai kawel'án-oro. Maníkón-aaimo ísámimo kawel'ó owí Maníkó túwa'nai ínasa moórá-aaiwara'a isánááwe. Maníkón-aaimo ímbo ísámai kawel'ó ésa karo'á sésa kawel'-úmai wéisaumne sewí tirumpinkémbá maimáinana ímba wéiniye. Mindásafe'a ísáán-ai imáyáa úmai kawel'án-oro Ísu siyáiyé.

Ísun-anówawe áfárawaisai-tai.

Mátíyu 12:46-50, Mááka 3:31-35

¹⁹ Súwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa sáwífa'-waasi Ísuwe mésa sisipáá uróntafesa ímba naaúmpa'o iyúmba máápata tamérowasa ²⁰ mindáúmpá'ó méron-kwaasi Ísuntafesa sésa enanówe enáfárawaisaiye embá awánánae sésa máápa'a taméraawe suwaná ²¹ Ísu seyaafá'-wáásísáféna séna Maníkón-aaimo isésa kawel'ó iyawi kesinówe kesífárawaawin-owe Ísu siyáiyé.

Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-ai.

Mátíyu 8:23-27, Mááka 4:35-41

²² Moórá-kanaa Ísu wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba íyátena nonkwaaúnkóní menáípa'á kónae séna miwísé'a kúmba ²³ Ísu a ún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa ²⁴ inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo puwúnafosaawe suwaná Ísu íyáfasinena fiyúndágonite nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó étuwowana ²⁵ Ísu simátimena séna kentáfé'a nóra séra ímba timankúnkúmbo onkákéná wéseo súwasa táátafesa ésa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaiyó sésa tiyáamba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutamba arumpinkémbó maisukáin-aaí.

Mátíyu 8:28-34, Mááka 5:1-20

²⁶ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa ²⁷ mimbárafá'ó kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbárafá'á kumúwana moóráwigo mindáópakewi Ísumpa'a téna wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna ayáátááka'a unáánkwátói-iyaimba ména ímba wení naaúmpa'o maúmba waásimo utátínkón-ontan-aifa'a mérowana ²⁸⁻²⁹ sáwífa-kanaa misáwí-ámútánkó sáwí'a uwánkowasa waási káráwiyesa aiyayaanka'a kárá'umarowana minándá tarátuwena misáwí-ámútánkó áí'maena máásai-marafa'a máánkarowana Ísumo túmba awánéna wáá'a túwana Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena óraaka séna Ísuwo íyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo sínkamonafonifo nóra uwásinkainono súwana ³⁰ Ísu séna

enáwí'a nááwa'ono súwana minkwáásígó sáwífa-sawi-amutamba wenarumpimbó mérontafena séna kesúwí'a sáwífa'nanka úne séna mérowasa ³¹⁻³² omápa'a sáwífa-poi mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa waántáfa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa ³³ sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa pói-tirumpimba koférowasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpimbó kúwáférómbe putásowasa ³⁴ póíya'o káráwiyowi awánésa minúwóíyáán-úmai naaópa'a wésa kisaufaka'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá ³⁵ isésa koawánánae sésamo kumbá Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutamba arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátói úmarena Ísun-aísamaifimba kawe'-úmai mérowasa koawánésa táátafesa uwasá ³⁶ Ísu minkwáásígómbó kawe'ó uwánkowasamo awánon-aai simátímúwasa ³⁷ isésa áfááraumai táátafesa ésa pósa Kégésaa-marafaken-kwaasi seyaafá'nánká Ísuntafesa sésa maambáráfá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná nompíntáómpimba íyátowana ³⁸ sáwí-amutambo maisuwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka séna esé'a kónae súwana ímbanifo ³⁹ ení naaópa'a kuré Maníkómó embó kawe'ó uwánkáín-aai kosimátimiyo súwana Ísumo uwánkon-aai mindáópa'a simátíma'maena kuráíye.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mátíyu 9:18-26, Máaka 5:21-43

⁴⁰ Ísu Káríri-waakonni menáipákémbá nompíntáómpimba kouweréna túmba sáwífa'-waasi amu'makówana túwasa aamoí uwaná ⁴¹⁻⁴² moóráwigo ámáán-danka'o káráwiyowin-awi'a Yáírasi téna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena óraaka séna

kímbora kesiyáámúmba puwíndasafena wéifo tiyé ane'á kota'ótořenana asófáino súwana minínáámárúgó sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukáin-arasigontafena afowá tasúwana Ísu wesé'lo kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááiwa'mae kuwaná ⁴³ moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai naeeyámba ankówasa ímba kanaa'á asófankowana mináí'á úwoi wérowana ⁴⁴ minínínkó sáwífa'-waasifimba Ísumba arááiwa'mae wéwena wení unáánkwtóí-araiya'a kota'ótorowana mindááéyánko é'ankowana ⁴⁵ Ísu séna náawawa kesí unáánkwtóíya'a ta'ótóráina'iyo súwasa seyaafá'nánká sésa ímbaniye suwaná Pítaa séna óraakoo sáwífa'-waasi famé'maesamo iyómpimba ta'ótokaawe súwana ⁴⁶ Ísu séna kempínké-fásí'áénkó moóráwigomba kawe'ó uwánkáimba awáné'a sé'a moóráwigo kesí unáánkwtóíya'a ta'ótokaiye sune súwana ⁴⁷ minínínkó imáyáa éna ímba aúpá'á úmpo é'a suwánaraiye-imayaa éna anekembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena seyaafá'-wáásí túranka'a wení unáánkwtóíya'o ta'ótorowanamo asófankon-aii simátimuwana ⁴⁸ Ísu séna kesímánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iyé sénda póna áí'a

é'ánkáífo kawe'-úmai waaó Ísu siyáíye.

⁴⁹ Ísu mináái wésuwasa amáán-danka'o káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáífo óraakontafe ténafo simámuwo suwaná ⁵⁰ Ísu mináái iséna Yáírásintafena séna minááisáfé ímba áákauraumo indá kentáfé amankúnkúmba inaná enayáámúnko kawe'-úmai méiniye Ísu séna kúmba ⁵¹ Yáírásini naankóní ewaa'á wéna arááiwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'-méwaro séna Pítaane Yónine Yémisine minárásígón-anófoiye tí'maena naaúmpa'o iyúmba ⁵² mindáúmpá'ó méron-kwaasi óraa'-ifi'a wétowana Ísu séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba

pukáifo úwoi aúma wéraiye súwasa ⁵³ minkwáásísómbá é'a pukuráiyey-imayaa ésa Ísun-awiyáái uwaná ⁵⁴ Ísu minárásígón-ayáánka'a ta'ótorena séna inaamarúgóo iyáfasinaao súwana ⁵⁵ minárásígón-amanko arupimbá túwana minúwóiyáámbá iyáfasinowana Ísu séna tómbá amíyana náino súwasarai ⁵⁶ anófoi táátafesarai uyaná Ísu óraaka séna kemó únda-aai ímba simátímékaiyo siyáiyey.

9

*Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aai.
Mátíyu 10:5-15, Mááka 6:7-13*

¹ Ánaaemba Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména tí'o índawaasi asófatinkei-fasi'aemba tiména ² séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai kowésimatime'a tí'o índawaasi wéasofatinke'a oro séna ³ aampa'ó wiyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Táúmba ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tómbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae koró. ⁴ Maníkón-aaimo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wiyamba naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fi'on-daopa'a koró. ⁵ Moórá-naopa'o wiyasamo ímbo naambó timíyana Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowái'a é'a tísamaifakembaramo uwáéntemba uwá'mare'a koró Ísu simátimuwasa ⁶ wení kísau-waasi tuwésa naaó'-nao'a wénesa Maníkóní ásé-aai simátíma'mae wéwesa tí'o ún-kwaasi asófatinke'a kuráawe.

*Éroti Ísun-aaimo ísarain-aai.
Mátíyu 14:1-2, Mááka 6:14-16*

⁷ Ísuni kísaugon-aai símae íyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái iséna óraa'-imayaa uráiyee. Ísuntafesa tuwímbai sésa wemá Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba íyáfasinkaiye suwasá ⁸ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaimo simátímakaiwain-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawifinkemba moóráwigo pukáimpinkemba íyáfasinkaiye suwaná ⁹ Éroti miséyááfá'-áái iséna séna kemá séwánasamo Yónimba anuwarambá kambísówanamo pukáimbanifo minááímó wésemba nááwa'iyompo awánánaumne Éroti símae iyáiyee.

Sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aii.

Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Yóni 6:1-13

¹⁰ Ísuni aantá-waasi Ísumo timún-kisau maisuwésa wempá'á tésa seyaafá-kísáúmó máún-aii simámúwana Ísu miwí aantemba tí'maena Pétésáita-naopa'a komérowasa ¹¹ éniyo sáwífa'-waasi iséna arááiwa'mae kuwaná Ísu tuwánéna aamoí éna Maníkó wení waásimo kawáánin-aii simátimena tí'o ún-kwaasi asófatinkaraiye.

¹² Asófatinkowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi Ísumpa'a tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara'a tí'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tóné naané saafá oro suwaná ¹³ Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro súwasa miwí sésa kári-tomba séfataasewara kae'-mófáá'wára'á wéraifo sáwífa'-waasifimba ímbo kanaan-ínífo tómbá koméyánorowa wéseno áisai esa suwasá ¹⁴ sáwífa'-waasi 5,000 waai uwasá aarewé iyámpóiyee mérowana Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái tuwínkaa tuwínkaa'-úmai 50 50 mara'á méraaro simátíméro súwasa ¹⁵ iséna miyá uwátínkówana

¹⁶ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á maisoréna wiyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa ¹⁷ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáituwana ówitaraiye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aaí.

Mátíyu 16:13-19, Mááka 8:27-29

¹⁸ Moórá-kanaa Ísuwe wení kísau-waasiye mérowana Ísu aantemba Maníkómpá'á inai simásuwena tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁹ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awí'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawi pukáandafinkembo íyáfasinkaandawi óne wésewe suwaná ²⁰ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Pítaa séna Maníkó íyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana mináái ímba simátíméro Ísu óraaka siyáiyé.

Ísu puké'a íyáfasinanaumnemo siyáin-aaí.

Mátíyu 16:21-28, Mááka 8:31-9:1

²¹ Ísu séna mináái ímba simátíméro simásuwena ²² séna kembá waási úrankomba sí'o índá-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sen-kwáásiyé tínaaemba uwásimesa sínkamiya'a púwóndan-ifo kaumbo-kánáá maisuwéna Maníkó íyáfasisinkainiye Ísu siyáiyé.

²³ Ísu seyaafá'nánká simátimena séna kembó sirááiwaenae síyawí tirááiimo táínda-tantaa'a ímba

ta'ótóráaro. Kemó púwónnda-aaraa-taimo súwaata'mae'lo kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á aasiyaasi-kánáá timíyasa minúbáí-tántáá'á úwoi maimaésa sirááíwaenaawe. ²⁴ Tirááímo táínda-i'ó ésa ímba kawé'-úmai ménaafo kentáfésa ísámai tirááímo táínda-tantaa'lo tuwésamo puwésa aú'á úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁵ Mararáké-séyááfá-tántáá'ó wémaesamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íníye. ²⁶ Kesááiwara kenkwará'ó tigeamó uwásínkáamba pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmónnda miwí sigáé uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesí sáwara kesifoní sáwara wíyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'lo marapá'ó kúmónnda miwí sigáé uwátinkanaumne. ²⁷ Érai'a simátimé'a súné. Tuwímbai maanká'ó

méeraan-kwaasi ímbo pukénka'a Maníkó wení waásimo kawáánimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáíye.

Ísu f'lon-kuwawaa'lo faúkáin-aaí.

Mátíyu 17:1-13, Mááka 9:2-13

²⁸ Ísu simátiména afakaumboé-no'waana'i miyáumai waéna Pítaane Yónine Yémísine tíl'maena inaimó síndasafena omápa'a iména ²⁹ inái wésuwana ói'a f'lon-oi'a faufúwana wení unáánkwátóiyakemba waení'a kéna tógáyáagaya úwasa ³⁰⁻³¹ awánomba kae'-wáásíyáí wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aaí wésuyana wíyómpake-sawara'a wérowarasarai naaófá'á Maníkó Ísuntafena séna Yérúsaremufa'a puwíníye siyáimba ampáánká'á miyá íníye-aaí wésuyasa ³² Pítaae'lo méroyan-kwaasi tún-kwaémomba iyáfasinesa Ísuni sámó kaimbá Ísuwe'a méroyan-kwaasi tuwánomba ³³ mindárai Ísumba ímba auwésarai iyóyanka'a Pítaa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawé'á imbá póta wááu-namba

kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá ónaumne Pítaa ímba imáyáamo úmba úwoi siyáiyé.

³⁴ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwasa táátafesa uwaná ³⁵ ainámpínkémbá aaigó aantemba séna miwá kesáánimba éna kemó iyáfasinankaundawin-ifo wenáái ísáaro ³⁶ súwasa awánomba mindárai wiyómpa'a iyúyana Ísu aantemba mérowasa awánomba minkánáá ímba simátimesa mináái úwoi ta'ótokaawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aaí.

Mátíyu 17:14-21, Mááka 9:14-29

³⁷ Aafáyáaraamba omápakembo kúmúmba Ísumpa'a sáwífa'nanka tóso uwaná ³⁸ miwífínkémbá moóráwigo óraaka séna óraakoo maawá kimbora kesáánimban-ifo arumbá uwánkaao. ³⁹ Sáwí-amutanko arumpimbá taména wáá'a téna fame'naame'á isaná tanaambá fágufagu wéena áwááyaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisaná miyá úmae wéiyena sáwí'a wéuwankaisa'a ⁴⁰ ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpinkémbá maiyaúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ⁴¹ Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-ímáyáa isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno simátimena miniyámpóígón-afowantafena séna enáánimba áí'mae tiyó Ísu súwana ⁴² áí'mae túwana misáwí-ámútánkó miniyámpói famé'auwowana tanaambá fówana aiyayaamba ku'wisaná aigaregó nonkáánúwana Ísu awánéna misáwí-ámútánkóntáféna séna auwé kóuwo séna miniyámpói kawé'á uwánkena afowántáféna séna áí'mae waaó súwasa ⁴³ Ísumo miyámó úmba Maníkóní óraa-fasi'aemba awánésa seyaafá'nánká táátafesa

ésa tiyáamba tóipimba fáákaawe.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 17:22-23, Mááka 9:30-32

⁴⁴ Ísu seyaafá-kísáúmó maúmba awánésa táátafesa uwaná wení kísau-waasisafena séna simátíménda tááka'a máraaro. Kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwónaumne súwasa ⁴⁵ wemó sún-aaigoni áwáu ímba isésa miwítí imáyáa umbaí tówana minááígóní áwáu aúpá'á wérowasa ímba ísámai kawé'á ésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-aai.

Mátíyu 18:1-5, Mááka 9:33-37

⁴⁶ Ísuni kísau-waasi mósimesi-aai sésa kentááfínkémbá nááwa íyáákaiyo sésa keáímbá símae kuwaná ⁴⁷ Ísu miwítí imáyáa iséna moórá-iyampoi áí'mai amándára'a ankéna ⁴⁸ simátimena séna kentáfésa imáyáa ésa iyámpóímo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe. Kem-pínkémbá tuwímbai sé'a kemá kári'-waasi únemo siyawi Maníkó minkwáásísáféna wéiyaakaawe wésiye Ísu siyáíye.

Kentí kísaugomba ímba sáwí'o on-aai.

Mááka 9:38-40

⁴⁹ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkén-kwáásín-ifo ímba miyámó indá étuwaaosa siyáumne Yóni súwana ⁵⁰ Ísu séna ímba tufínankaaro. Kentáási kísaugomba ímba sáwí'o owí úwoisa wésuwa'nai-owe Ísu siyáíye.

Sámériyaa-waasi Ísumba ímba naambó ámakaan-aai.

⁵¹ Maníkó Ísumba aiyáínana wiyómpa'o iyínda-kanaa ampáánká tínena úwana Ísu wenarumpin-ímáyáá éna óraaka séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna wéna ⁵² wení waásisafena kowáíyan-damba kosaafá wéiyaro séna ti'marówasa aifa'á Sámériyaa-waasiti naaópa'a kuwasá ⁵³ Ísu Yérúsaremu-naopa'o wínda-aai isésa tirunkó sáwí'a úwasa ímba naambá tímúwasarai ⁵⁴ wení kísau-waasifinkemba kae'-wáásíyái Yémísiye Yóniye'a mináái isésarai sésarai Fasi'aénkóo Maníkó wiyómpakemba iyamá tuwáínana kuména minkwáási kafúkoro-aaimo suyambá wéankaiyo suyaná ⁵⁵ Ísu méfaerena óraaka séna ímba miyá sekaiyó súwasa ⁵⁶ mindáópa'a tuwésa fí'on-daopa'a kuráawe.

Ísumba arááiwaenaemo siyáan-aai.

Mátíyu 8:19-22

⁵⁷ Aampa'á wéguwana moóráwigo Ísuntafena séna seyaafá'-náópa'o níndafa'a esé'a nónaumne súwana ⁵⁸ Ísu minkwáásígómbá simáména séna waankó taaiyaifimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko kumpaápé uráundawi ímba naambá úmake'a wéwaumne séna ⁵⁹ minkákémbá moóráwigontafena séna sirááiwa'mae tiyó súwana séna óraakoo kemá méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááiwaenaumne súwana ⁶⁰ Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaambo owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá Maníkómó wení waásimo kawáánin-aai simátíma'mae wínone súwana ⁶¹ moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo embá arááiwaenaumpo aifa'á kesimááraa siyáamba timé'a embó taaráíwaenda kanaawá'íyo súwana ⁶² Ísu séna Maníkóní kísau mo ómbaresa maiyésamo ifátuwesa fí'on-imayaamo owí Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ímba kanaa'á kísau maénááwe Ísu siyáíye.

10

Ísu 70 waasi kisaumo tímakain-aai.

¹ Ánaaemba Fasi'aénkó sáwífa'-waasi 70 waasi íyáfasintinkena kaekae'á uwásuwe wemó wínda-naopimpa'a aifa'á kónááwe séna ² Maníkómpá'ó tíyantafesa wenáái kosimátíma'mae koró-áái simátimena séna kisaufa'a sáwífa-tomba áfu karáisasa mintómbó fakaráíyan-kwaasi sesimái-waasi méraafo kisaugoni afowámpá'á inai síyana kisa-uwaasi ti'maráinasa mintómbá fakaránááfo koró. ³ Sipisípi-araa'a wínana áwáífiyaamo in-íyánkómó intenkáámbó on-kwáásifá'á ti'maránaumne. ⁴ Óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé wé'a aampa'ó wéwe'a ayáátááka'a ímba úwoi-aai símae wé'a ⁵ moórá-naumpa'o iyé sé'a faru úmai méraiyaatao seró. ⁶ Síyana faru úmaimo méraíndawimo éna mifárú-áái wempímbá wéínifo ímba faru úmai méraíndawimo éna mifárú-áái gó kouweréna kembiwífá'á tınıye. ⁷ Kisaumo maíyawí méyámbó máéntafe'a tímínda-naumpa'a imé'a tímíyan-tomba nánááwe. Ímba fí'on-daumpimpa'o níyamba tímíyan-daumpa'-aantemba iméarao. ⁸ Moórá-naopa'o wíyamba naambá tímésa tómbá tímésa íya'o wéne'a ⁹ mindáópa'o tí'o índa-waasi asófatinke'a simátime sé'a Maníkó wení waásimo kawáánínda-kanaa kempá'á kárika'a tınıye simátíméro. ¹⁰ Moórá-naopa'o wíyambo naambá ímbo tímíya'a aampa'á wéwe'a afora'á simátime sé'a ¹¹ kentí naaópakem-bara sísamaifakenta uwátuwaundasa Maníkó kembiwí ímba aamoí uwátínkáíntafeta aiyowái'a úmai aráátimune. Ísáaro. Maníkó wení waási kawáámó índa-kanaa ampáánká'á tınına isa'á tínaaemba uwámewe simátíméro. ¹² Simátime sune. Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tínda naaófá'á

Sóndómu-naopa'o méron-kwaasi sáwí-waasi sáwí-meyamba timínífo kembiwímó tínaaembo uwátimiyankwaasi sáwí-meyamba áfááraumai timíníye Ísu siyáíye.

*Ímba aaimó ísaraan-ai.
Mátíyu 11:20-24*

¹³ Ísu simátimena séna Kórásí-naopaken-kwaasiye Pétésáíta-naopaken-kwaasiye káráwiyoro. Naaófál'á Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Maníkón-aaimo ímbo ísaraawifimbo fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa kentí sáwí-awau tukáawisino. Sáwí-awau tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino. ¹⁴ Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wée'a Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tínda Maníkó Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti sáwí-meyankomba iyáákamai-sawi-meyamba timíníye. ¹⁵ Kápaneamu-naopaken-kwaasisono. Kentúwí'a mósá maré sé'a wiyómpa'a iyónaumne sembánifo púwón-aempa'a kónááwe Ísu simásuwena ¹⁶ wení kísau-waasisafena simátimena séna kentáái ísámai kawé'ó owí miyámó ombá kesáái ísámai kawé'á wéofó tínaaembo uwátínkááwi kenkwárál'á miyá wéowe. Tínaaembo uwásínkááwi miyámó ombá si'mákaiwainkwara'a miyá wéowe Ísu siyáíye.

70 waasimo kouwékáan-ai.

¹⁷ Ísu súwasa minkwáásí 70 waasi isésa wété urésa Ísumpa'a tóso ésa aamoí tauwánkesa sésa Fasi'aénkóo sáwí-amutantontafe séta Ísun-awika'a sumpo tiyuwé kóro súnasasa isésa kóuraawe suwaná ¹⁸ Ísu séna miyá owaná wiyómpakembo aafáyáumo tóráintemba

wíyómpakemba waántáwankombo maisukáimba awánaraumne. ¹⁹ Simátíménda ísáaro. Fasi'aémbá timúna pó'a waaifainkómó fáíndamo é'a ímba puwíyana áwáfiyaamo índa-ufonkwankomo fáíndamo é'a ímba puwónááwe. Tímakaunda-fasi'aenko waántáwankoni fasi'aénkómbá íyáákaimba póna ímba seyaafá-tántáákó sáwí'a uwátinkainiye. ²⁰ Sáwí-amutantomba kentáái isésa kóuraantafe'a ímba aamoín-oyo Maníkó wíyómpa'a aúfáifimba kentúwí'o agaimakáintafe'a aamoín-oro Ísu siyáiyé.

Ísu Maníkón-áwí'o mósá makáin-aaí.

Mátíyu 11:25-27, Mátíyu 13:16-17

²¹ Minkánáá Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba imáyáa amúwana arunkó kawé'á úwana séna kesifóo wíyómpa'wara marará'wára'ó káráwiyaandawí óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-kwáásí ímba simátíme úwoi-waasi simátíme miyámó íyantafena ánkáísa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna simásuwéna ²² simátiména séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáu ímba suwánaraafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáu suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáu ímba awánaraafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáu awánaraumne. Kesifoní áwáumo aráátimundawí wéawanaawe Ísu siyáiyé.

²³ Ísu simátiména méwaeréna wení kísau-waasisaféna aantemba séna awánaafo tirunkó kawé'á ina'a méraaro. ²⁴ Simátíme sune. Naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowiye óraa'-waasiye kembiwímó wéunda-kísau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu wení kísau-waasisaféna siyáiyé.

Sámériyaafakewi namuro-wáásímó áwa'nai uráin-aaí.

²⁵ Moórá-kanaa Ísu wenáái wésimatimuwana moóráwigo ámáambo kawel'-úmaimo isówi Ísumpa'a téna áisai úmai Ísumba isánae séna óraakoo nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ²⁶ Ísu séna Maníkón-aaí aúfáifimbo awánáanda minááisáfé nóran-imayaawa óno súwana ²⁷ minkwáásígó séna Maníkón-aaí aúfáifinken-aaigo séna kentiruné kentí imáyáawe kentí fasi'aéné Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá áméro séna kesáfé-imáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro siyáíye súwana ²⁸ Ísu séna érai'a sémpo miyámó é aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ínone Ísu siyáíye.

²⁹ Súwana minkwáásígó imáyáa éna fí'on-kwaasi suwánésa kawel'-wáásín-íye síwae séna Ísuntafena séna kesí waási náawa'íyo súwana ³⁰ Ísu séna simátíménda isaaó. Moóráwigo Yúndaa-waasi Yérúsaremu-naopakemba Yéríko-naopa'a kónae séna aampa'ó wimbá umén-kwáási ta'ótokesa wení unáánkwátói awá'maesa tufú'marááwana puwíndasafena aampa'á méraisana ³¹ moóráwigo Maníkóntáfénamo ísámai póimo tufú'mai agáíwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana kóawanena moórá-aanawaisafa'a kóyáákaisana ³² moóráwigo Rífáin-anaankakewi ámáán-daumpa'a kísauomo máíwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana wení ewaa'á wéna kóawanena moórá-aanawaisafa'a úwoi kóyáákaisana ³³ moóráwigo Sámériyaafaken-kwaasi miwí Yúndaa-waasiti namuro-wáásífinkémbá moóráwigo minámpá'ó wimbá koawánéna arumbá uwánkena ³⁴ wení ewaa'á koména masawémba ándá-aran-donkwara úmai afifimbá a'ankéna asáá uwánkena mósá farámbai wení tónki-poifimba ankéna áí'maena wááumo ten-

kwáásímó wáén-daumpa'a móankarena káráwiyena ³⁵ iyáfasinena aafáyáara'a mindánkón-afowámbá kae-kánáá-kísáúgóní óntamba aména séna kawé'-úmai káráwiye wenane'ó túwénda-ontambo é'a ke té'a anondáá embá mááméno simásuwena kóuraiye Ísu simásuwena ³⁶⁻³⁷ nóra úmaisawa aú'a úmaisá maé'mae'a ónaumno súwaintafena Ísu áisai ena séna umén-kwáásímó tufúkáan-kwaasigoni waási minkáúmbó-wáásífínkémbá nááwa'iyo Ísu súwana minkwáásígó séna arumbá uwánkena áwa'nai uráiwai wení waásin-iye súwana Ísu séna wemó intembá komé miyá ínone Ísu siyáiyé.

Máátaante Máriaante-taai.

³⁸ Ísu wení kísau-waasise'a aampa'ó kúmba moórá-ininkon-awi'a Máátaamo méron-daopa'a kúwana Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana ³⁹ iména aái wésuwana minínínkón-áúnkon-awi'a Máriaa Ísuntafena óraa'-waasin-iye-imayaa éna aísamaifimba taména wenáái wéisowana ⁴⁰ Mááta seyaafá-tómbá wéagaena óraa-kisau wémaena óraa'-imayaa éna Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesúnko ímba súwa'nai isa'á keyáá óraa-kisau wémaumpo kentáfé ina imáyaa ónó. Simámínana tasúwa'nai íno súwana ⁴¹ Ísu arumbá uwánkena séna Máátaao sáwífa-tantaa'a óraa'-imayaa ónana enarunkó umbaí wétaifo ⁴² kesááimo ísáamba mindá óraa-tantaa'a póna mindásafena Máriaa méraifo ímba ifátuwe'a ai'maráanana wíniye Ísu siyáiyé.

11

Maníkómpá'ó inaimó sen-áái.

Mátíyu 6:9-15, Mátíyu 7:7-11

¹ Ísu moórá-kanaa Maníkómpá'á inai wésuwasa wení kísau-waasi mérowana Ísu simásuwowana wení

waásifinkemba moóráwigo séna Fasi'aénkóo Yóni nombó maitínkáíwai wení kísau-waasi simátímísasa Maníkómpá'ó inaimó sentembá kentáá simásímínata Maníkómpátá inai senó súwana ² Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao enáwí'o íyáákarain-awita mósá maráúmne. Ení nombaragó seyaafá moórámora-waasi tirumpimbá kumíno. ³ Káfé-kanatomba kentáá simiyó. ⁴ Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwáana miyáumaisa kentáásí aoisaambá maisiyuwaaó.

Sáwí-yantaapinkembo kentáá ma'máimo awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaaó.

Miyán-áái Maníkómpá'á seró Ísu siyáíye.

⁵⁻⁶ Ísu simásuwena simátimena séna moórá ení waásigo némpakemba nó'waan-afufumba tína ímba tómbá maké ení waásigoni ontafá'á wée áísai e sé kesí waásigo némpakembo timbá ímba tómbá makáunana úwoi méraifo tómbá símína'a mááméno sínana ⁷ wení naaúmpakemba séna ontá wisuwéta kesí aare-iyámpóíseta súsa waiguráumpo ímba íyáfasine'a aménaumpo kóuwo síníye. ⁸ Kesí waási pó'a aménaumne-imayaamo ímbo ínanamo éna ayáátááka'a mináái wésinana ímba aigaé ínana mináái wésindasafena íyáfasinena amíníye. ⁹ Miyaráán-úmai simátime sune. Maníkómpá'ó inaimó sembá áísai úmae iyíyana timíníye. Áántamae iyíyana kentáái isáíníye. Saafá úmae iyíyana Maníkó aráátiminiye. ¹⁰ Áísai íyanamo éna Maníkó timíníye. Áántewanamo éna Maníkó kentáái isáíníye. Saafá íyanamo éna Maníkó aráátiminiye. ¹¹ Kembiwí iyámpóíwara'-waasi kentáánintombo mófáá'a simiyómó

síya'o é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. ¹² Kokóri-auma simiyómó síya'o é'a ímba íyoiyoimba timénááwe. ¹³ Énifo sáwí-waasin-ofo kentáánintomba kawé-tántáá'á wétiméfo wíyómpakemba kentáásifowa kawé'-aantembo iwáí póna ení Ufaen-ámútámbá simiyómó síyawí Maníkó wení Ufaen-ámútámbá timíníye Ísu siyáiyé.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:22-30, Mááka 3:20-27

¹⁴ Moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aái wésuwana Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aái súwasa sáwífa'nanka awánésa táátafesa uwasá ¹⁵ tuwímbai sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwasá ¹⁶ tuwímbai Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau maínata awánaano suwaná ¹⁷ Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moórá-akumba aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ¹⁸ Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'o sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá ¹⁹ énifo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundaraka kentí waásiwara'a Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kentí waási karo'á sewé sénááwe. ²⁰ Énifo kemá Maníkóní fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwaúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempímbá paápé isa'á wéawanaawe.

²¹ Moórá-aaí imáyáan-oro. Fasi'aén-kwáásígó

parói tokéna wení naaka'á káráwiyaisana wení moparáwimbá kawé'-úmai wéraifo ²² moóráwigo wení fasi'aémbó iyáákaraiwai téna tatufú'mai wení parói fasi'amaimo ta'ótokaim-paroi tatafiyéna wení moparáwimbá tatafiyéna tuwín-timakaiye.

²³ Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásíyáámbá owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba wété uwáguraawe

Ísu siyáiyé.

Sáwí-amutanko kouwékáin-aaí.
Mátíyu 12:43-45

²⁴ Ísu simátimena moóra-aaí séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénena séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena ²⁵ téna taawánimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawé'á uwásukaisana taawánéna ²⁶ tauweréna afakaeté-sawiamutamba miwítí sáwí-kisau óraa'o uráawi tí'maena minkwáásígón-arumpimba taméraawana moóra-sawiamutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisasa ánaaemba sáwífa-sawiamutamba méraawana wemá óraa-sawí'a úmai méraiye Ísu siyáiyé.

Érai'a tirunkó kawé'á wéin-aaí.

²⁷ Ísu mináái simátimuwana sáwífa'-waasifinkemba moóra-ininko Ísuntafena óraaka séna enanó embá ma'ánkarena náambo ámakaiwaimba Maníkó kawé'á uwánkaraiye súwana ²⁸ Ísu séna érai'a sémpo Maníkó wenáái ísámai kawé'ó owímá óraa-kawé'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwó siyáan-aaí.
Mátíyu 12:38-42, Mááka 8:12

²⁹ Súwasa sáwífa'-waasi Ísumpa'a tóso uwaná simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi sáwí-waasin-owe kentáfé'a wésemba Maníkómó ai'mákainamo e ímbo awánáúnda-kisau mainata awánaanomo sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. ³⁰ Naaófá'á Nínéfa-naopaken-kwaasi Yónaa uráintafesa Maníkó ai'mákaiyemo siyáantemba kemó ondá awáné'a Maníkó ai'mákaiye sénááwe. ³¹ Naaófá'á Yúndaa-waasiya'a káráwiyowin-awi'a Soromoní kawé'-ímáyááfínkémbá aái wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái koisánae séna wémena kuráiyé. Káfé'a kemá Soromonimbó íyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda minínínkó kembiwí aaifimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taísaraumpo Soromonimbó íyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenááimo ísááraamba ímba ísaraawe síníye. ³² Naaófá'á Yónaa Nínéfa-naopa'a Maníkón-aaí kosimátimuwasa isésa sáwí-awau tuwésa Maníkón-aaí ísaraawe. Káfé'a Yónaambo íyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aaifimbá maitinkésa sésa Yónaa-aaí iséta sáwí-awausa tukáundasaanifo Yónaambo íyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái isé'o sáwí-awau túwááraamba ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe Ísu siyáiyé.

Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.

Mátíyu 5:15, Mátíyu 6:22-23

³³ Ómbó kúra'maresa ímba aúpá'ó maráiyamba afora'á makéwasa naaúmpa'o iyíyawi awánánááwe. ³⁴ Miyáumai túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-tántáá'án-iyé.

Túrankomo kawe'-úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá sáma káínifo túrankomo ímbo kawe'-úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá tuwinkáíníye. ³⁵ Kentí sámo kain-tántáá'á túnkwifainifo kentúra'a káráwimai kawe'án-oro. ³⁶ Kentí imáyáago ímbo kumeu'ó índa seyaafá'á sámo wégaimba ónkómó sámo kátinkáintemba póna kentí imáyáago kentúra'a sáma kátinkainíye

Ísu siyáíye.

Ámáán-kawaa-waasi sáwí'a owémó siyáin-aaí.

Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 20:45-47

³⁷ Ísu mináái simátimuwana moóráwigo ámáán-kawaa-waasigo Ísumpa'a téna séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana tómbó náíndasafena iména ³⁸ ímbo ayáámbo non-kwiyéna tómbá nówana minkwáásígó awánéna áatafena éna imáyáa úwana ³⁹ Fasi'aénkó awánéna simámena séna kemá ámáán-kawaa-waasi anaféúné táúfa'e paáká'-aantemba wénon-kwiyofó andáámpá'á sáwí'a uráisa'a túraníyamba é'a sáwí'a wéowe. ⁴⁰ Sáwí-imayaawara'-waasi méraawe. Maníkó paáká-tántáá'á éna andáámpá-tántáá'é imáyáawe mindáwara'a uráíye. ⁴¹ Kentí imáyáamo arupíse é'o kemó makén-tantaa'o ímbo makén-kwaasi timé'o é'a kentí imáyáago

kawe'á íníye.

⁴² Kemá ámáán-kawaa-waasi kentí kisaufakemba káritonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moórá Maníkómbá amé'a kawe'á é'a miyán-ámáámbá ísámae wéiyofó óraa'-amaamba ifá'á tuwé pó'a Maníkómbá ímbo imáyáa wéame'a óntan-iyain-kwaasi sáwí'o uwátínkáántafe'a káráwiyoro. ⁴³ Kemá ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpa'a imé'a kawe'-áémpá'á waasi

túranka'o iméraamba tiráái wétaiye. Marupá'ó iméraawasa waási tuwánésa kawel'-ááímó sembá tiráái wétaifo kentúra'a káráwiyoro. ⁴⁴ Waásimo maipímbo utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpimbá miyá isa'á sáwí'a owasá waási ímba wétuwanaafo káráwiyoro Ísu siyáiyey.

⁴⁵ Ísu simátimuwana moóráwigo amáámbo sún-kwaasigo Ísuntafena séna miyámó sénda kentáawará'á símai sáwíta uwásinkaane súwana ⁴⁶ Ísu séna kemá amáámbo sen-kwáásí kemó amáámbo simátímén-aigo umbái t'yáísa'a mináái ímba wétuwa'nai-⁴⁷⁻⁴⁸ ofo káráwiyoro. Kentíwá'ná Maníkón-aaimo simátimakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Naaófá'á kentíwá'námo uráantafe'a kawel'á uráawe sé'a utámakaapa'a to'waaí wéofa káráwiyoro. ⁴⁹ Naaófá'á Maníkó kawel'-ímáyááfinkémbá séna kesááimo simátimiyawiye aráátimiyawiye ti'maráanasa miwífimbá wéniyasa tuwímbai sáwí'a uwátinkesa tuwímbai tínkamiyasa puwónááwe Maníkómó siyáimba mináái paapé uráiyey. ⁵⁰ Naaófá'wára afufumpinkwára ánaaenkwar'a Maníkón-aaimo simátimakowi tínkamuwasa pukáantafena póna misáwí'ó uráawin-anondaa-meyamba káfé'o méraan-kwaasifa'a tíníyey. ⁵¹ Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-⁵¹ awi'a Éperi ánaaemba moóráwigon-awi'a Sékaráiya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moórá-aempa'a Maníkóntáfésa ísáimaimo póí tufú'maimo agáún-ontan-taare wérowana moórá-aempa'a aifa'-amáán-káwáágó aantembo iyún-onta wérowana afufumpimbá Sékaráiya imérowasa tufúwana pukáiyey. Minkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'o méraan-

kwaasi maénááwe. ⁵² Kemó áamáambo sen-kwáási érai'-aai ímbo aúpá'ó tukáankakaa mináái ísámai kawé'á owisinó. Kemá ímba ísámai kawé'á ombá fí'on-kwaasiti aambá fáikaafó káráwiyoro Ísu siyáíye.

⁵³ Ísu mináái simátimena máapa'a kumúwasa áamáambo sun-kwáásiyé áamáán-kawaa-waasiye tirumpimbá aaisambá aéesa fí'o-fi'on-tantaatafesa áísai úmai ísáananamo ⁵⁴ aaimó kaentaén-ááímó sína'o é'a aaifimbá maenkánae sésa áísai uráawe.

12

Ímba kaumbo-kae'-áái serómó siyáin-aai.

Mátíyu 10:26-27

¹ Minkánaa áfááraumai sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáa uwaná Ísu wení kísau-waasi simátimena séna áamáán-kawaa-waasi kaumbo-kae'-ááiwára'-wáásiyáámbá ofó ímba miyáumai méraaro. Intóráín-tantaa'a kári-tantaa'a moóra-tonkon-awi'a péréti mimpimbá márááwana intoréna óraa'o intembá áamáán-kawaa-waasiti sáwí-aai miyá wéifo kempimbá misáwí-ááígó óraa'a tifáínifo kentúra'a káráwiyoro. ² Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paápé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa awánánááwe. ³ Nó'waambo siyáan-aai sán-káindara'a síyasa isánááwe. Aúpá'ó siyáan-aai seyaafá'-wáási túranka'a síyasa isánááwe Ísu siyáíye.

Moóráwigon-aaroi inkáísóromo siyáin-aai.

Mátíyu 10:28-31

⁴ Ísu simátimena séna kesí waási simátíménda ísáaro. Tuwímbai tínkamiya'a puwónááfo moóra sáwí'ó uwátinkai-tantaa'a ímba wéraifo ímba miwísáfé'a inkáísóro. ⁵ Kemá simátime sune. Maníkó méraifo wenáaroi inkáísóro. Wemó tínkamina'o puwíyambo éna

kanaa'á ónkaifa'a mátiyuwainiye. Mináái Maníkóntáfé'a inkáísóro-aai sune Ísu siyáiyé.

⁶ Ísu simátimena séna kári'a téntempaaran-dumama séfataase-numama kári'-ontankakemba kae-tóyaráán-óntánkákémbá wémeyanofo Maníkó kíyaan-dumama ímbo awinkaiwái póna awánaraiye. ⁷ Numamá kári-tantaa'o awánaiwai póna waási óraa-tantaa'an-ofo ímbo táá'a íno. Kenti'nóntáu toráúsíwain-ifo ímbo táá'a íno Ísu siyáiyé.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.

Mátíyu 10:32-33, Mátíyu 12:32, Mátíyu 10:19-20

⁸ Ísu simátimena séna simátime sune. Seyaafá'-wáási túranka'a kentáfésa sésa Maníkó ai'maráísana kunkáiwai kesí óraakon-iye síyawisafe'a kemá waási úranko Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi túranka sé'a kesí waásin-owe sénaumne. ⁹ Énifo waási túranka'a kembá tínaaembo uwásimiyawisafe'a kemá Maníkóní kísau-waasi túranka'a sínaaemba uwátimenaumne. ¹⁰ Kembá waási úrankomba símai sáwí'o uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímbo maitiyuwáínana miwísé'a waé'wae'a íníye. ¹¹ Kesí waási-i'o ontáfésa ta'óto'mai tí'maesamo óraa'-waasiye ámáán-kawaa-waasiye túranka'o mátínkaresamo aafimbá maitínkéwa'o é'a nóran-aaimo síyamba ímbo táá'a ínana ¹² Maníkóní ámútanko síyan-aai úwoi tááka tinkáína'a sénááwe Ísu siyáiyé.

Óntawara'-waasigo sáwí-imayaamo uráin-aai.

¹³ Súwana sáwífa'-waasifinkemba moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo kesifo púwísana kesuwaá seyaafá-tántáá'á maiyéna ímbo tuwímbai wésimifo

emá sinaná tuwímbai násimino súwana ¹⁴ Ísu séna kesí waásiyo mináái ímba kosénaumpo keáfáráwáíti moparáwímbá ímba tuwín-timenaumne simáména ¹⁵ seyaafá'-wáásísáféna séna waási kawé'-úmainimo méraawiti áwáu ímba sáwífa'-moparawimba makáafo moparáwímbá maénae séme'a máéfainifo kentúra'a káráwiyoro Ísu siyáiyé.

¹⁶ Simásuwéna moóra'-aai simátiména séna moóráwigo sáwífa'-moparawimbo makáindawi wení kísau'fa'a sáwífa-tomba wéraisana ¹⁷ wenarumpin-ímáyáá éna sáwífa-tombo fáká'maimo máraanda-namba ímba wéraifo nóra ónaumno. ¹⁸ Miyámó é'a tómbó makáunda-namba tawísíye'a óraa'-namba úmare'a mimpímbá seyaafá-tómbá fáká'mare'a kesí moparáwínkwará'á maránaumne. ¹⁹ Miyámó é'o é'a kesáfé sé'a seyaafá-tántáá'á ímbo aafáán-túwáanda tóné noné námae iyé'a ayáatáaka'a úwoi mé'a onaná sirunkó kawé'a ína'a ménaumne sisaná ²⁰ Maníkó simáména séna sáwí'o úmaemo iyónda-waasigo óne. Káfé'-no'waamba puwéma esáfémo makáanda-moparawimba túwénana nááwa máíníyo Maníkó siyáiyé. ²¹ Marapá'á kesáfé-mópáráwín-aantembo makáiyawi miyán-kwáásín-ofo marapá-tántáá'-aantemba marésa Maníkómpákén-tántáá'á ímba makáawe Ísu siyáiyé.

Maníkómpá'á imáyáa améron-aai.

Mátíyu 6:25-34

²² Ísu mináái simátiména wení kísau-waasisaféna séna simátiména sune. Miyaráán-úmai méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo íyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²³ Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-iye. Unáánkwátóimo iyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-iye.

²⁴ Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo Maníkó miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a numamá kári-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a póna kentí tómbó éna timíníye. ²⁵ Kembiwímó óraa'-imayaamo é'o é'a kemó maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátáaka'a méranaawe. ²⁶ Mindá kári-tantaa'a isa'á ímba kanaa'ó íyamba pó'a fí'o-fi'on-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²⁷ Waiwandáánká'á imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátóí makáifo simátíme'a súné. Naaófá'á Yúndaa-waasiti óraakon-awí'a Soromoní sáwífa'-unankwatoíye ko'naaririyé makówi úwasa waási awánésa kawé'an-íye sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawé'an-íye wésewe. ²⁸ Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáíye. Umá ímba waé'wae'a ínifo káfé'a ínsa aafáyáa waási agaisuwáiyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-tántáá'á makáíye. Miyáumai Maníkó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátóí timínífo kembiwí maarán-áái ímbo seráámbá Maníkó ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-íye wésewe. ²⁹ Maníkó wétuwa'nai-ímba pó'a tóné nonémó náíyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³⁰ Moórá-mora-marafaken-kwaasi Maníkón-aaí ímbo ísáán-kwaasi tóné nonémó náíyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tóné nonémó ímbo né'o é'a púwófo séna kentífo imáyáa éna wétimífo ímba óraa'-imayaa é'a ³¹ Maníkó wení waásimo kawáánintafe'a imáyáa íyana mintántáá'á timíníye Ísu siyáíye.

Wiyómpaken-kawe-tantaakon-aaí.

Mátíyu 6:19-21

³² Ísu simátimena wení kísau-waásisafena séna kembó sirááíwáéwi káráwiyaumne. Kentáásifowamo simbá kesí waásimo kawáánonda kembiwíwára'á kawáánónáawe. Miyá íyana kesirunkó kawé'á íníye simbá póna ímba

táá'a íno. ³³ Kentí moparáwímbá wétime'a méyámbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi tíméro. Miyámó íyana kentí kawe'-méyámbá wíyómpa'a wérainasa waási ímba umémbá íyana ímba ufóíyaraamba ínana kawe'-úmai aasiyaasí wae'wae'a ína'a minkáwé'-méyántáfé'a imáyáa é'a ³⁴ marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínifo wíyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wíyómpatafena tinkáíniye Ísu siyáíye.

Kísau-waasimo to'mayaa on-áái.

³⁵⁻³⁶ Ísu simátimena séna óraa'-waasigo aaremó to'waaí on-tánómbá komandánae séna wínasa wení kísau-waasi unáánkwátói úmaresa ómbá kúra'makesa amu'matuwé mérewana téna táántainasa minúwóiyáámbá ontá tiyankánaáwe. Miwí to'mayaambó ontémbá kembiwíwará'á to'mayaa é'a amu'maré'a méraaro. ³⁷ Minóráá'-wáásígómó tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínsa aamoí ónááwe. Érai'a simátime'a sune. Minóráá'-wáásígó kísau mo maíndasafena unáánkwátói fauímai múra maréna minkwáásísóntáféna maanká'-méwa'a tómbá tíméro síníye. ³⁸ Minóráá'-wáásígó nó'waan-afufuna'i siyatarórá'íyo tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínana tirunkó kawe'á íníye. ³⁹ Simátíménda-aai imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tinda-kanaamo isénaraa umén-kwáásímó timbá wéto'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá ímba máísino. ⁴⁰ Miyáumai kemá waási úranko kúmóndasafe'a kembiwíwará'á ímba imáyáa íyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'maré méraaro Ísu siyáíye.

*Sáwí'a owasá kawe'á owasamó on-áái.
Mátíyu 24:45-51*

⁴¹ Súwana Pítáa séna Fasi'aénkóo emó sénda-aaí kentáásáfé aantena wése seyaafá'-wáásísáféwarara wéseno súwana ⁴² Fasi'aénkó séna kawé-kísáúmó máéwi kawé'-ímáyááwára'-wáásísáfé'a sune. Wení óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. ⁴³ Wení óraako téna kísau mo kawé'-úmaimo maínda taawánáínana kísau mo maíndawi arunkó kawé'á ínana ⁴⁴ minóraákó séna kesí moparáwíné seyaafá-tántááká'é káráwiyuwo síníye. ⁴⁵ Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáa énamo kesí óraako ayáátááka'a ímba tíníye sénamo kísau-ininakwa'o tínkamenamo tóné uwóí'-none wénenamo uwóí'o énamo ⁴⁶ wení óraakomo tínda-kanaa ímbo ísarenamo ímbo imáyáa wéindara'a téna óraaka'a tatufú'mai Maníkón-aaí ímbo wéisaan-kwaasimo méraapa'a móankainiye Ísu siyáíye.

⁴⁷ Ísu simátimena séna kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aaí isésa wemó síndantemba ímbo íyamba mérewana óraa'-waasigo téna óraaka'a tatínkaminiye. ⁴⁸ Énifo kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aaí ímba isésamo ombá sáwí'a ésa méraawana óraa'-waasigo téna kárika'a tatínkaminiye. Maníkó kawé'-ímáyáá óraa'o tímakaiyawí óraa-kísau máéro. Kawé'-ímáyáá óraa'o tokáiyawí waási túwa'nai oro Ísu siyáíye.

*Ísu waásimo tuwináínda-aaí.
Mátíyu 10:34-36*

⁴⁹ Ísu simátimena séna iyamó kaintembá kísau mo máéndasafe'a marapá'á kumbéraunda minkísáú tai'áínana kawé'á íníye-imayaa wéune. ⁵⁰ Kárika'a kembá sí'o índa-i'a íyantafena sirunkó umbaí taisaná sí'o índa-i'o íyamba tai'áínana sirunkó kawé'á íníye. ⁵¹ Kentáfé'a maarán-ímáyáá ímba oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáíye. Ímbanifo

marapá'ó kunkáunda maarán-iye. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáiyasa tuwímbai ímba isánááwe. ⁵² Káfé'wara ánaenkwará'a moórá-naumpa'a séfataase-waasi mésa kesááisafesa miwítí imáyáa tuwínkaa'-urésa kaumbonárau moórá-imayaa íyasa kae'nárai fí'on-imayaa óyááye. ⁵³ Afowá moórá-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íníye. Anówa moórá-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íníye. Anááfúkowe fí'o-fi'on-imayaa óyááye. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

*Tuwímbai-tantaakoni áwáumo ísáán-ai.
Mátíyu 16:2-3, Mááka 8:11-13*

⁵⁴ Ísu sáwífa'-waasisafena séna ainámbo wéraina'o é'a sé'a aa'á tíníye síyana aa'á tíníye. ⁵⁵ Fiyúnda to'mái tai'áína'o é'a sé'a aa'á káíníye síyana aa'á káíníye. ⁵⁶ Wíyómpa'o awáné'o ombá sé'a aa'á káíníye. Aa'á tíníyemo sembá mintántáá'á awánaraawe. Kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásí p'ó'a miyán-tántáákóní áwáu awánaambanifo Maníkó káfé'o wéin-tantaakoni áwáu ímba awánaraawe Ísu siyáíye.

*Aaimó arupísemo íyan-ai.
Mátíyu 5:25-26*

⁵⁷ Ísu séna simátíménda-ai ísásuwe'a minkáé'-ámpá'á tuwínkaa'a uré'a moórá-ampa'-aantemba koró. ⁵⁸ Moórá-ai ísáaro. Aaimó simátinkanae síyawimo tí'mae wíyasa aampa'á mósimai paápé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa i-wáásí timíyasa ánda-naumpa'a tinkánááwe. ⁵⁹ Ímbo miyá íyasamo ésa ánda-naumpa'a mótinkaiyasa ímba ááéma tai'ánaumne sésa seyaafá'-meyámbá tímatuwaiyasa faútinkanaawe Ísu siyáíye.

13

Sáwí-imayaa ímbo tuwáiyawimo puwíyan-aaí.

¹ Ísu wésimatimuwasa tuwímbai tasimámesa sésa Káríri-marafaken-kwaasi tuwímbai Maníkóntáfésa ísámai póimo tufú'maimo agáemba kámáni-waasiti óraakon-awi'a Páírati tuwímbai ti'maráísasa tínkamisasa pukáawe suwaná ² Ísu séna minKárírífákémbá pukáan-kwaasisafe'o sembá miwítí sáwí-awaugo Kárírifakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba íyáákaraintafesa pukáawewa wéseo. ³ Ímba miyá wéofó simátíme'a súne. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'o Maníkómpá té'o é'a kembiwíwárá'á puwónááwe. ⁴ Imáyáan-oro. Síróámufa'a ayáátáá'-namba tawiséna sáwífa'-waasi 18 waasi tínkamisasa pukáawe. Mindásafe'o sembá miwítí sáwí-awaugo Yérúsaremufakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba íyáákaraintafena pukáawewa wéseo. ⁵ Ímba miyá wéofó simátíme'a súne. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'o Maníkómpá té'o é'a kembiwíwárá'á puwónááwe Ísu siyáíye.

Taaigó ímba arambó iyáin-aaí.

⁶ Ísu waé'mai-aaí simátimena séna moóráwigo wení ándá-aran-kisaufa'a arambó naan-táimá áwí'a fígi u'-makáisana áruma wíkáisana arambá komaénae séna koawánaimba ímba iyáísana ⁷ minkísáúrá'ó

karáwiyain-kwaasisafena séna kaumborá'á áú'o simbá mintáéramba komaénae'a koawánáúnda ímba arambá iyáísa'a úmpo mintái ayáísuwaaó. Maragóní anombá nasúwáífainifo ayáísuwaaó sisaná ⁸ miwá séna

óraakoo ímbanifo mintái áwáufa'a ó'á túmake'a agamo'á maké'a ⁹ moóra-au'o sínda awánaanana arambó iyéna kawé'á ínifo miyámó ímbo ína'a ayáísuwanaumne siyáíye Ísu siyáíye.

Ísu sambaatiyá'á moórá-inimbo asófamankarain-aai.

¹⁰ Moórá-kanaa Yúndaa-waasi áamáán-aaimo

ísón-kanaara'a Ísu áamáán-daumpa'a iména aai wésimatimuwana ¹¹ moórá-ininko sáwí-amutamba arumpimbó méron-ininko ayáátááka'a sáwí'a úmai ména 18 aatai maisuwéna miyáumai sáwí'a úmai mérowana arósááumba kaénkówana ímba kanaa'á koku'á mérowana ¹² Ísu minínínkómbá awánéna séna enái'a tai'áíno séna ¹³ ane'á ta'ótorowana minúwóiyáámbá arósááumba arupíse úwana koku'á iyáfasinena Maníkón-áwí'a mósá marówana ¹⁴ Ísu saagon-kánáará'á minínínkómbá asófankontafena áamáán-danka'o káráwiyowin-arunko sáwí'a úwana sáwífa'-waasisafena séna afa'móráe-kanaa kísau mo máénka'a sí'a asófásinkainkwae sé'o é'a té'a saagaan-kánáámó é'a ímba teró súwana ¹⁵ Fasi'aénkó séna kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásín-owe. Saagaan-kánáará'á kentí purumakawára'á tónki-poiwara'a naaúmpakemba faú'anke'a áí'mae nompá'á kowaná nombá wénaiye. ¹⁶ Minínínkó Émbaramun-aísaafitantambo uráin-inimba isaná waántáwanko ayáátááka'a 18 aatai ta'ótokaisa'a saagaan-kánáará'á faú'anakauna'a sáwí'a óne wésewe Ísu súwasa ¹⁷ símaimo sáwí'o uwánkówi mináái isésa tigaemá uwaná kawé-kísáú wémauntafesa úwoi-waasi aamoí uráawe.

Taaérankon-aai.

Mátíyu 13:31-33, Mááka 4:30-32

¹⁸ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátíména'a ísáaro. ¹⁹ Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-iyé. Kári-taerankon-awi'a másítáti mintáéramba moóráwigo kísau fa'a u'makáisana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiyé.

²⁰ Simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátiména'a ísáaro. ²¹ Moórá-ininko péréti-tomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maimaéna intoráinda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéiye Ísu siyáiyé.

Kári'-ontagon-aaí.

Mátíyu 7:13-14, Mátíyu 7:21-23

²² Ísu mináái simátimena Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba naaó'-nao'a wenáái simátíma'mae kúwana ²³ moóráwigo séna óraakoo Maníkó moórá-mora-waasi aantena kawé'-ámpá'á métinkainiyo súwana Ísu séna ²⁴ tiyáántán-kwiyé'a kári'-ontafimba íyáféráaro. Simátíme'a súné. Sáwífa'nanka íyáferanae sésa íyambanifo ímba kanaa'á íyáferanaawe. ²⁵ Naankón-afowá íyáfasinena ontá úmaraina'a ontará'á imé'a áánte sé'a óraakoo ontasá tisinkaaó síyana séna ímbo tuwánáúnda-waasi nááfakewiya'o sína'a ²⁶ kentáásí naaópa'a té enáái tasimásimenata eséta tóné nonésá naráumne síyana ²⁷ wemá séna nááfakewiya'o. Ímbo tuwánáúnda-waasin-ofo kóro naankón-afowá síníye Ísu simásuwena séna ²⁸ Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ti'maráína'a máápakembo awánáiyamba kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe Maníkón-aaimo simátímakaawiye Maníkómó kawáánipa'a méwa'a tuwáné tíyántafe'a é'a ifi'á tánááwe. ²⁹ Seyaafá'-áémpákén-kwáásí Maníkómó kawáánipa'a tésa tamésa tómbá nánááwe. ³⁰ Minkánáará'á ánaemba aifarááwí tínaaeni'a

íyasa tínaaenkewi aifarí'a ónááwe Ísu Maníkómó kawáánintafena mináái siyáiyé.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aai.

Mátíyu 23:37-39

³¹ Minkánáá ámáán-kawaa-waasi tuwímbai Ísumpa'a tésa sésa óraa'-waasigon-awi'a Éroti séna Ísumba tufúwónana puwíníye wésifo maanká'á tuwé fí'on-daopa'a kóuwo suwaná ³² Ísu séna Érotimba áwáfiyaamo in-áfá'-íyánkáán-kwáásí kosimáme sé'a sáwí-amutamba waási tirumpinkémbá wémaitiyuwe'a tí'a on-wáásí asófatinkaunda-kisau káfé'e aafáyáawe maé'a aúnká kesí kísau tai'ánaumne. ³³ Maníkón-aaimo simátímakaawi Yérúsaremu-naopa'-aantemba tínkamowasa wépuwontafe'a káfé'e aafáyáawe aúnkáwe aampa'á wéwe'a kísau maifá kónaumne siyé Érotimba kosimáméro Ísu simásuwena ³⁴ Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátímakaawi tínkambae íyúwasa pukáawe. Maníkó ti'marówasa kuwái óntantamba tínkambae íyúwasa pukáawe. Kokórigó áráátombo ayóífá'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaaemba wéuwasimewe. ³⁵ Ísáaro. Maníkó tiyuwáína'a tu'nankáámbá ónááwe. Simátíme'a súne. Ímba úwoi suwánánááfo ánaaembo sé'o Maníkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáíye síyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáíye.

14

Ísu aiyayaambo intorón-kwaasimo asófankarain-aai.

¹ Moórá-kanaa saagon-kánáará'á Ísu ámáán-kawaa-waasi óraa'-waasigoni naaúmpa'a tómbó náíndasafena imérowasa saagaan-kánáará'ó Ísu nóramo índa awánánae sésa imésa awánowana ² moóráwigo aiyayaambo intorón-kwaasigo wení ewaa'á mérowana ³ Ísu minkwáásígómbá

awánéna áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé tísai ena séna saagaan-kánaárá'á kanaará áí'o in-kwáásí asófankanaumno súwasa ⁴ isésa ímba aai suwaná minkwáásígombá áíkена kawé'á uwánkena séna éniфо waaó súwana kóúwana ⁵ tísai ena séna kempínkémbá kentí iyámpóiya'i kentí póráára'iyо maipímbo kúwáfekaina'o é'a saagaan-kánaárá'á ááéwa mósá fasinánaáo Ísu súwasa ⁶ mináái ímba kanaa'á anondáá siyáawe.

Waási ímba kentúmo maimaé iyíyan-aaí.

⁷ Aai ímba anondáá suwasá tómbó nánaesamo tun-kwáásí aifa'á iménaemo sumbá Ísu tuwánéna waé'mai-aaí séna ⁸ moóráwigo séna aaremó to'waaí on-tánómbá tamandaaó sína ímba aifa'á imauwó. Aifa'ó iménanamo enáwí'o iyáákaraindawimo t́nanamo éna ⁹ táántaindawi entáféna séna iyáfasinenana maankwáásígó maanká'á tamáino sínana aigaé uwásuwe t́naaempa'a kumbéínone. ¹⁰ Éniфо táántainamo t́naaempa'o iménanamo táántainda-waasigomo weyááríka'o entáféna séna kesí waásiyo iyáfasine aifa'á imauwó sínamo iménasa awánésa enáwí'a mósá maránááwe. ¹¹ Óraa'-waasi úne síyawi Maníkó miwí túwí'a múra tiyuwáínifo kári'-waasi únemo síyawi Maníkó miwí túwí'a maimaé iyíniye Ísu siyáíye.

¹² Ísu simátimena áántarowaisafena séna óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa óntawara'-waasiye enamááraawe ení akúné ení waási aantemba ímba táántao. Miyámó inasamó ésa ánaaemba áántewa tómbó komandendá mindá ení tónkóní anondáán-íye. ¹³ Éniфо óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa ímbo óntamo makén-kwaasiye tíyayaamba sáwí'o urén-kwaasiye túgafitan-kwaasiye táántenasa tamandáiyambanifo ¹⁴ ení tónkón-ánóndáá ímba amíyambanifo enarunkó kawé'á ínana Maníkó ení tónkón-ánóndáá amíníye.

Ánaaemba arupíse úmai mén-kwaasi pukémpinkembo íyáfasinaiyan-kanaa Maníkó amíníye Ísu siyáiyé.

*Óraa-tanombo kauráin-aai.
Mátíyu 22:1-10*

¹⁵ Mináái súwasa Ísuwe tómbó wénowi isésa uwaná moóráwigo séna Maníkó wení waásimo kawáánipa'a tómbó náiyawi tirunkó aamoí íníye súwana ¹⁶ Ísu séna érai'a simbánifo simátíménda imáyáan-oro. Moóráwigo óraa-tanomba kaufónae séna sáwífa'-waasi táántarena méraisana ¹⁷ mintánómbó náíyan-kanaa kárika'a tínana wení kísau-waasigomba ai'maráísana táántaraiwaisafena séna tómbó nembá wéto'mayaan-ifo teró sisasá ¹⁸ miwí ímbo tíyan-aai sewaná moóráwigo séna maramá méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbó kaúfópa'a kónaumne siyé kosímámuwo sisaná ¹⁹ moóráwigo séna siyáánkai-poima méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbó kaúfópa'a kónaumne siyé kosímámuwo sisaná ²⁰ moóráwigo séna káfé'a aaré maiyáunda pó'a tanómbó kaúfópa'a ímba kónaumne siyé kosímámuwo sisaná ²¹ minkísáú-wáásígó wení óraakompa'a téna miyá sewé tasimámísana arunkó sáwí'a isaná séna minúwóiyáámbá naaó'-nao'a wéne tíyayaamba sáwí'o uráinda-waasiye túrambo kafíkáinda-waasiye óntama ímbo makén-kwaasiye tiyaafái úmai tí'mae tiyó séna ai'maráísana ²² minkísáú-wáásígó miyá kosímai kouweréna taséna simásimendantemba kosímai tí'mae'o túnda ení naaúmpa'a paafí tu'ma'á wéraiye sisaná ²³ wení óraako séna seyaafá'-wáásí kesí naaúmpata sisipáá oro. Seyaafá'-ámpá'á wéne waásimo tiyaafái e óraaka'a símai tí'mae tiyó siyáiyé. ²⁴ Ísu séna simátíme sé'a aifa'ó táántaraiwai ímba

tésa wení tómbá ímba tamandánááwe Ísu mináái waé'mai-aai siyáiyé.

Imáyáa kawé'á urésa Ísu-ánaaembo arááiwaiyan-aai.

Mátíyu 10:37-38

²⁵ Súwasa Ísuwe aampa'á kuwaná méwaerena simátimena séna ²⁶ kembó sirááiwaenae síyawi aifa'á kembá imáyáa simésa ánaaemba tinófoiye tuwaaininé iyámpóiyé tífárawaawiye túnafaraawine kesáfésawe imáyáan-oro. Ímbo miyámó iyamba uwófi'a ónááfo miyámó ésamo ésa kembá sirááiwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁷ Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbaitántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'ó ímbo maimaésamo sirááiwaémba uwófi'a ombá pósa ímba kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁸ Moórá-aai ísáaro. Ayáátáá'-nambo ónae síyawi aifa'á óntambo tuwésamo íyan-imayaa ésa óntamba toráumai awánáiyambo kanaamó ínasamo ésa mináyáátáá'-námbá ónááwe. ²⁹⁻³⁰ Ímbo toráumai awánaesamo mindámbó iyamba minóntámbá tai'áwinana mindámbá úwoi wérainasa waási awánésa ímba ásamimai uwásukaawe sésa tuwíyáái ónááwe. ³¹ Moórá-aai ísáaro. Moórá tiyáífin-óráá'-wáásígó tiyánae séna aifa'á wení i-wáásímó torausínda sáwífa'-waasi 10,000 waasi ínana fí'on-i-waasiti óraako wení i-wáásímó torausínda áfááraumai sáwífa'-waasi 20,000 waasi ínana imáyáa éna kembá iyáákanaa ína iyáákanaao séna ³² ímba kanaa'á iyáákanaumne-imayaa énamo éna óraa'-waasi némpa'a mérainana aantá-waasi ti'maréna séna mintíyáísá ifátá tuwánae siyé kosimáméro síníye. ³³ Ísu mináái simásuwena séna aifa'á íyan-imayaa urésa ánaaemba síyantemba ónááwe. Miyáumai kembá sirááiwaenae síyawi aifa'á makáan-tantaatafesa imáyáa urésa ímba mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá ímba sirááiwaenaafó mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá sirááiwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Uwígón-áái.

Mátíyu 5:13, Mááka 9:50

³⁴ Ísu simátimena séna uwímá kawé-tántáál'án-ifo óraa'a tai'áísana ayáántámba wéraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe. ³⁵ Ayáántámba ímba agamopá'á maráiyana kawé'á ínifo úwoifa'a tuwánááwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

15

Sipisípi-poimo áwiyokain-aai.

Mátíyu 18:12-14

¹ Taakisi-óntámbo máún-umen-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé Ísumpa'a wenáái isánae sésa tuwasá ² ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa sáwí-waasiye'a tómbá wénena aaimó simbá sáwí'a wéiye suwaná ³ Ísu mináái iséna waé'mai-aai séna ⁴ sipisípiya'o káráwiyowimo on-áái ísáaro. Moóráwigo sáwífa'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moórá-sipisípi áwiyo'wisasa misáwífá-sípísípí ufá'á méraawana moórámo áwiyo'wimba kosaafá émena awánéna ⁵ aamoí éna áúwaata'maena ⁶ naaópa'a téna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná séna kesí sipisípi áwiyo'wisa'a kosaafá éme'a áí'mae túmpo aamoisá ónae sisasá aamoí uráawe. ⁷ Simátíme súne. Miyáumai wíyómpa'o méraawi marapá'ó tuwánaamba arupíse úmáimo méraan-kwaasi kawé'-úmáimo méraamba tuwánésa aamoí owasá sáwí'a úmáimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tíyasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáiyé.

Óntambo áwiyokain-aai.

⁸ Ísu séna moórá-aaí imáyáan-oro. Moórá-ininko siyáánkai-ontan-arumba makáísana moórá

áwiyowisana ómbá kúra'makena wení naaúmpa'a kankambá wéwiyufena kawel'á uwámai saafá éna ⁹ awánéna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná simátimena séna kesí óntamba áwiyowisa'a saafá éme'a maiyáumpo aamoí iyatao sisasá aamoí uráawe. ¹⁰ Simátimena sune. Miyáumai sáwí'o úmáimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tíyasa Maníkóni kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáíye.

Moórá-ifoko afowámbá auwénamo kóurain-aaí.

¹¹ Ísu séna moórá-aaí imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-iyámpóiwáráwí méraisana ¹² ánaenkewi afowántáféna séna ení seyaafá-tántáá'á ímbo pukéndara káfé'a tuwí-simiyo sisaná tuwímbai ááninkai tímísana ¹³ ánaenkewi kárika'a ména wembó ámakaim-boparawimba tíména óntan-aantemba maimaéna némpa'-marafa'a koména sáwí'a úmaena wéiyena wení óntamba tu'mái ¹⁴ tai'ásuwaisana

óraa'-aawaima taisaná tóntáféna saafá uwááena ¹⁵ mimbárafákén-kwáásígómpá'á wéna kísau maénae kosimámísana kesí marafá'á komé kesí póíya'a káráwiyuwo sisaná ¹⁶ póíya'a káráwiyena ááisafena úmae wéiyena póíti tómpínkémbá nánae séna sisasá ímba améwana ¹⁷ ánaemba kawel'-imáyáá éna séna kesifoní kísau-waasi sáwífa-tomba wénesa tímú'a faisasá aráá'wara'a wémaraafo maanká'á mé'a sáái táína'a puwúnafaimpo'a ¹⁸ maanká'á tuwé'a kesifómpá'á wé'a sé'a kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a úmpo ¹⁹ kentáfé kesááninkowe sénda uwófi'a ómpo kesí kísau-waasiye siyó kosénaumne séna ²⁰ mifá'á tuwéna téména aampa'á tisaná némpakemba afowá awánéna aruntaféna

uwánkena ainténa kotaparéna ifi'á wétaisana ²¹ ááninko séna kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a uráumpo kentáfé kesááninkowe sénda uwófi'a óne sisaná ²² afowá mináái ifátuwena wení kísau-waasi táántaisasa tewaná séna minúwóiyáámbá kawe'-únánkwátói maimaé máuwanke'a kesáánimba intáfé'a waiyambá wéuwanke'a aísamai ánáamba wéuwanke'a ²³ ánóíwara-purumakaraa'a maimaé'a mátufu'mai aamoi-tánómbá kaufiyata wéneta aamoisá uwánkáano. ²⁴ Kesááninko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména timbá póta aamoisá ónaumne sisasá aamoí uráawe.

²⁵ Aamoí owaná aifakéwí kisaufakembo timbá naankóni ewaa'á téna aamoimó on-áái taiséna ²⁶ kísau-waasigomba áántena séna nóinka'-aamoiya wéoo sisaná ²⁷ enáfá'a kawe'-úmai tiyáísana enafo séna ánóíwara-purumakaraa'a tufú'mai kaúfóro sisasá miyá wéesa méraawe sisaná ²⁸ mináái ísáísana arunkó sáwí'a isaná kaoréna ímba naaúmpa'a íyísana afowá máápa'a kuména aifakéwín-arumbá kusímai íyáísana ²⁹ afowántáféna séna ayáátáaka'a esé mé'a sáwífa'-aatai wémaisuwe'a enáái ímbo taraisúnda emó séndantemba miyá wéuna óraa-poiye kári-poiye méme-araa'e ímba tufú-simena'a kesí waásise'a naráumne. ³⁰ Enááninko ení óraa'-ontamba maimaé koména aare tine'á minóntámbá mátu'mai taí'ásuwena tisá ánóíwara-purumakaraa'a tufú'mai kau-améne sisaná ³¹ afowá séna ayáátáaka'a kesé'ó méraanda kesí seyaafá-tántáá'á endén-iyé. ³² Enáfáko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména tintáféta aamoisá uwánkaumne siyáiyé Ísu siyáiyé.

16

Moóráwigo kísau sáwí'o uráin-aai.

¹ Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-ai ísáaro. Moóráwigo moparáwínkwará'-wáásígó kísau-waasisafena séna kesí moparáwínká'á káráwiyuwo sisaná miyá isasá tuwímbai tésa sésa ení moparáwínká'á ímba kawe'-úmai káráwiyaisana ení óntamba áwiyokaiye sewaná ² miwá iséna káráwiyaiwaimba áántaisana tisaná séna enáái sewa'á isáúmpo kesí moparáwínká'á ímba káráwinompo kesí moparáwínká'á káráwinda-aufai agai-símína'a ení kisaugoni áwáu awánaano sisaná ³ wéwena imáyáa éna kesí óraakomo si'mátuwaina'a nóra ónaumno. Kemá ímba fasi'aénkó p'ó'a maramó uff-kísáú ímba kanaa'á maénaumpo inaimó sísáféna sigae' ínífo ⁴ miyá é'a aasásól'á úmae wénonana si'mátuwainasa miwítí naaúmpa'a sínkaresa tómbá siménááwe-imayaa uwásuwena ⁵ wení óraakompakembo ánaaemba méyánónaumne sésa úwoimo maiyáan-kwaasi táántaisana moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná ⁶ séna sáwífa'-masawemba 100 masawemba ówitamai aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 50 iye símai agai-simiyó sisaná miyá isaná ⁷ moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná séna sáwífa-ton-unamba 100 unamba aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 80 iye símai agauwó sisaná ⁸ minááímó simbá óraakomba simáméwana iséna wení moparáwínká sáwí'a úmai káráwiyaiwaintafena séna kawe'-ímáyááwará'-wáásímó ontembá miyá óne siyáíye. Marapá'-wáásí kentí imáyáarakemba ásawimai miyámó ondawí kawe'a íníye símai wémaefo sámo kain-áémpá'ó méraan-kwaasi ímba miyá wéowe. Miyáumai óraako wení moparáwínká'ó káráwiyaiwaintafena séna kawe'-ímáyááwará'-wáásímó ontembá miyá óne siyáíye Ísu siyáíye.

⁹ Ísu simásuwena minááisáféna séna ísáaro. Marapá'á kentí óntantamba túwa'nai íyasa kentí waási-i'a íya'a kentí óntambo tai'áíndara'a wíyómpa'o ésa iyíyan-kanaa wíyómpa'a minkwáásí tuwánésa aamoí uwátinkanaawe. ¹⁰ Kári-tantaaka'a kawe'-úmaimo káráwiyowi óraa-tantaaka'wara'a kawe'-úmai káráwiyonaawe. Kári-tantaaka'a sáwí'a úmaimo káráwiyowi óraa-tantaaka'a sáwí'a úmai káráwiyonaawe. ¹¹ Marapá-tántááká'ó ímbo kawe'-úmaimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wíyómpaken-tantaa'a ímba tiména káráwiyoro síníye. ¹² Marapá'ó Maníkómpákén-tántááká'ó ímbo kawe'-úmaimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wíyómpaken-tantaa'a ímba tiména kendén-íye síníye. ¹³ Ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwigoni kísau kawe'-úmai maésa moóráwigoni kísau tuwesaráí ónááwe. Miyáumai Maníkóní kisaumo maé'o é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaamo é'o é'a Maníkóní kísau ímba maénááwe Ísu siyáíye.

¹⁴ Ísu mináái súwasa áamáán-kawaa-waasi isésa óntantafesa aamoí wéesa pósa Ísun-awíyáái uwaná ¹⁵ Ísu simátimena séna kembiwí waási túranka'a kawe-kísáú wémaewasa tuwánésa sésa kawe'-wáásín-owe wésefo Maníkó kentí imáyáa wétuwanaiye. Seyaafá-tántáákón-áumo mósá máráán-tantaatafena Maníkó sáwísamban-íye wésiye Ísu siyáíye.

¹⁶ Ísu simátimena séna Mósesé Maníkóní áamáambo simátímakain-aaiye Maníkón-aaimo simátímakaawimo agaimakáan-aaiye mindá aambó usukáín-ááímó éna Yón-

imo nombó maitínkarainka'a mináái tiyáiyé. Káfé'a ásé-aii Maníkó wení waásimo kawáánin-aii wésimatimemba pósa waási Maníkómó kawáánipa'a tiyáántamba fasi'ámaesa wéiyaferaawe. ¹⁷ Marawé wiyóne tai'áínifo Maníkóní áamámba kári'-amaane óraa'-amaane ímbo tai'áínda aasiyaasí waé'wae'a íniye.

¹⁸ Moóráwigo awaainímbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo máimba umémbá wémaiye. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo máimba wewará'á umémbá wémaiye Ísu siyáiyé.

Óntawara'-waasigoe Rásarasite-taai.

¹⁹ Ísu séna moórá-aii ísáaro. Óntawara'-waasigo ména kawe'-únánkwátói sáwífa'a makéna kawetómbá náma'nama'-isaná ²⁰⁻²¹ moóráwígon-awi'a Rásarasi ímba óntamo makáiwai óraa'-namomba kaisaná méraisasa ayái-tómbá amínana náíniye sésa óntawara'-waasigoni ontará'á móankaraawana méraisana iyánkó téna mindámómbá tauwá'naraiye. ²² Ánaaemba ímbo óntamo makáin-kwaasigo púwísasa Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi kunái'maesa Émbaramumo kawe'-mápá'ó méraipa'a móankaraawana óntawara'-waasigo púwísasa utámakaawana ²³ púwón-aempa'o iyamó wégaipa'a óraa'-ai'a isaná ména mósá awánaimba némpa'a Émbaramuwe Rásarasiye'a méraayana tuwánéna ²⁴ aemáífinkemba séna kesifóo Émbaramuwo iyamó wégaipa'a óraa'-si'a isa'á méraumpo arumbá uwásinke Rásarasimba ai'márénana kunkéna ayáamba nompí támai sinááfiya'a maráinana tasiyasi íno sisaná ²⁵ Émbaramu séna kesááninko marapá'ó méraandara'a seyaafá-káwé-tántáá'á makáampo Rásarasi sáwí'a úmai méraifo mindásafe imáyáan-uwo. Káfé'a wemá kawe'-úmai méraifo embá áí'o ipa'á méraane.

²⁶ Senda-ááíwará'á imáyáan-uwo. Afufumpimbá óraa-tunai wéraifo ímba wété ónááfo sisaná ²⁷ óntawara'-waasigo séna kesifó Émbaramuwo emó séndaaaisafe'a simáme'úne. Rásarasimba ai'márénana kesifoní naaópa'a ²⁸ séfataase kesifárawaisai méraafo kusimátimena sáwí-marupa'o iyamó kaipa'á tefó simátimino sisaná ²⁹ Émbaramu séna Mósesemo siyáin-aaiye Maníkón-aaimo simátímakaawi siyáan-aaiye aúfáifimbo agaimakáamba pósa toráumai isánááwe sisaná ³⁰ kesifó Émbaramuwo ímbanifo moóráwigo pukáimpinkemba iyáfasinena kusimátiminasa sáwí-ímayaa tuwésa Maníkómpá'á kónááwe sisaná ³¹ Émbaramu séna Mósesemo siyáin-aaiye Maníkón-aaimo simátímakaawi siyáan-aaiye ímbo isésamo ésa pukáimpinkembo iyáfasinkaiwain-aai ímba isánááwe Émbaramu siyáiyé Ísu siyáiyé.

17

Sáwí'o on-aai.

Mátíyu 18:6-7, Mátíyu 18:21-22, Mááka 9:42-48

¹ Ísu wení kísau-waasisafena séna fí'o-fi'on-tantaa'a waásifa'a tínsa kesáái tuwánááwe. Tuwímbai tésa kesááimo wéisaawi karo'-áái tasimátimiyasa kesáái tuwésa kóiyasa karo'ó síyawifa'a sáwí-meyamba tíníye. ² Miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresamo nompímbó túwáawasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa kesááimo ísaraan-iyampoi kesáái ímba tuwésa sáwí'a owisinó. ³ Mindásafe'a kentúra'a káráwiyoro.

Kentí waásimo kembó sáwí'o uwátinkaiya'o é'a kem-biwífá'á mindásafe simátimiyasa sáwí'a únemo síya'o é'a ímba aneka'á imáyáa é'a ifá'á túwáaro. ⁴ Kentí waásigomo

kembó sáwí'o uwántínkáfa'o iyésamo kempá'ó tésamo sáwí'a únemo símae iyíya'o é'a ímba aneka'á imáyáa é'a ifá'á túwáaro. Mimbórá-kánaámó afakaetéra'o miyámó íya'o é'a ímba imáyáa é'a ifá'á túwáaro Ísu siyáiyé.

Ísumpa'o timankúnkúmba on-áái.

⁵ Suwasá Fasi'aénkóní aantá-waasi wentáfésa sésa entáféta simankúnkúntaamo úndasa súwa'nai inatá entáféta simankúnkúntaamo úndasa fasi'ámaisa méraano suwaná ⁶ Fasi'aénkó séna moórá-taigon-awi'a másítati kári'-aramba tu'makáawana áruma wíkéna óraa-tainambo intembá miyáumai kentáfé'a timankúnkúmba íyambo é'a óraa-taisafe sé'o taawí'wé óraa'-nompimba kunkaruwuwó síyanamo éna miyá íníye Ísu siyáiyé.

Kísau-waasiti kísaugon-aai.

⁷ Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-aai ísáaro. Kísau-waasigomba ai'marááwana kísau wémaena kisaufakena'i póíya'o káráwiyaindafakena'i timbá ení tómbá emá agaimái naaó ímbo síyamba ⁸ kafegafé úmai kawé'-únánkwátói uré tómbá agai-símína'a nasúwáana ánaaemba ení tómbá agaimái náínone miyán-áái wésewe. ⁹ Sintembá kísau-waasi miyá ésa úwoi miwítí kísau isasá miyá ombá pósa ímba túwí'a mósá wémaraawe. ¹⁰ Miyáumai kembiwí miyá é'a simátíméndantemba é'a tai'áiyanka'a sé'a úwoi wení kísau-waasisa úndasa póta úwoi kentáásí kísausa maiyáumne sé'a ímba kentú maimaé'a íyóro Ísu siyáiyé.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwátínkarain-aai.

¹¹ Ísu Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba Sámériyaa-marawe Káríri-marawe afufumpin-ámpá'á wéna ¹² moórá-naopa'a kúwasa námombo kón-kwaasi siyáánkai-waasi wétesa némpa'o Ísumo túmba awánésa ¹³ aaemái sésa óraako Ísuwo kentáá arumbá uwásinkao

suwaná ¹⁴ Ísu tuwánéna séna áamáán-kisau-waasifa'a wé'a kentú máaraatimiyasa tuwánéna námomba kawáúwiye sénááwe súwasa aampa'ó kumbá túma kawé'á uwátinkowana ¹⁵ miwífinkémbá moóráwigo áúma kawé'ó uwánkomba awánéna kouweréna óraaka tasiyéna Maníkón-áwí'a mósá maréna ¹⁶ Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba takífaena súwi séna minkwáásí ímba Yúndaa-waasin-ifo Sámériyaa-marafaken-kwaasigo súwi súwana ¹⁷ Ísu séna siyáánkai-waasi túma kawé'ó uwátinkaunda afa'éiyain-kwaasi ímba kouwéraáwana ¹⁸ kímborawigo fí'om-barafaken-kwaasigo kouweréna Maníkón-áwí'a mósá máráiye simásuwena ¹⁹ minkwáásígóntáféna séna kentáfé súwa'nai índawin-iyé sénda póna enáú kawé'án-ifo waaó Ísu siyáiyé.

Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí.

Mátíyu 24:23-28, Mátíyu 24:37-41

²⁰ Súwasa áamáán-kawaa-waasi Ísumba áísai esa séna Maníkó wení waásimo kawáánin-kanaa nóin-kanaawa tíniyo suwaná Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáán-ímba ímba kanaa'á túrantamba awánánááfo ²¹ Maníkó wení waásimo kawáánimba waási túra'a ómbaraimba pósa mifará'i maafá káráwiyaiye ímba kanaa'á sénááwe Ísu siyáiyé.

²² Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna ánaaemba kemá waási úranko kúmóna-kanaa awánánae síyambanifo ímba miyán-kánaá suwánánááwe. ²³ Tuwímbai séna maafá'á méraifo taawánaaromo síyasa fí'owi séna maafá'á méraifo taawánaaromo síya'o é'a ímba érai'e sé'a wété oro. ²⁴ Wíyómpa'o aafáyáumo tóráísasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. ²⁵ Misúnda-aaí ímba paápé uráinasa aifa'á káfé'o méraan-kwaasi tínaaemba uwásinkesa sí'o índá-i'a uwásinkanaawe.

²⁶ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Nówaamo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaaemba kemá waási úranko kúmónnda miyá ónááwe. ²⁷ Nówaamo méronka'a noné tóné wénesa tiyáámúmba wéto'waai-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowana piri'-nónkó seyaafá'-wáásí tínkamuwasa putásaraawe. ²⁸ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Rótimo méronka'a ímba Maníkón-ímáyáá ésa noné tóné wénesa méyánúmae wénesa kísauwe naané úmae né'ómba ²⁹ Róti Sónómu-naopa'o tiyuwónka'a Maníkó óntankwara iyaronkwará'á wíyómpakemba tuwówana kuména tínkamuwasa putásaraawe. ³⁰ Rótimo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba kemá waási úranko aneka'ó kumpaápe ondará'á miyá ónááwe.

³¹ Aneka'ó kúmóndara'a ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyíyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o tíyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. ³² Róti awaainínkón-áái imáyáan-oro. Wení moparáwímbó tuwón-imayaa éna mówaerowana óntankwara iyaronkwará'á kuména tufúwana pukáiyé. ³³ Tirááiimo táínda-i'o ésa ímba kawé'-úmai ménaafo kentáfésa imáyáa ésa tirááiimo táínda-tantaa'o tuwésamo puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ³⁴ Simátíme'a sune. Aneka'ó kúmóndara'a mindó'wáámbá kae'-wáásí mimbóráfá'á tuma wéreyana Maníkó moóráwígomba auwéna moóráwígomba aiyáíniye. ³⁵ Minkánaá kae'-ínínkáí tómbó wéto'mayaan-iyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíniye. ³⁶ Kae'-wáásí kísaufa'o méreyana Maníkó moóráwígomba auwéna moóráwígomba aiyáíniye Ísu súwasa ³⁷ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo emó

sénda-aai nááfatafewa sénó suwaná póíye sawaíyémó
kawáá'ipa'o náíndasafenamo embontaan-dúmágómó
tatorúpaintemba Maníkó sínana súnnda-aai
paápé íníye Ísu siyáíye.

18

Moóráwigo keto'-ínínkón-aaimo ísarain-aai.

¹ Ísu séna aasiyaasí Maníkómpá'á inai wésesa túwáafo
séna waé'mai-aai simátimena séna ² moórá-naopa'a
aaimó ísáín-kwaasigo ména ímba Maníkón-áároi
inkaiséna ímba waási-imayaa éna méraisana ³ mindáópa'a
keto'-ínínkó ména aasiyaasí aaimó ísáín-kwaasigompa'a
tóso éna séna sáwí'a uwásinkanaesa wéofó aai súwa'nai
uwásinkaaó sisaná ⁴ ayáátááka'a wenáái ímba ísarena
ánaaemba imáyáa éna séna Maníkón-áároi ímba inkaisé'a
waási-imayaa ímba é'a wéumpo ⁵ minínínkó kempá'ó
timbá suwesaraí ifáímpó'a áwa'nai ónaumne siyáíye.
⁶ Fasi'aénkó simásuwena séna aaimó ísáí-sawi-waasigon-
aai imáyáan-oro. ⁷ Maníkóní waási wempá'ó inaimó símae
íyómba túwáafo séna ímba ayáátááka'a úwoi ména miwí
táái iséna ⁸ sáwí'o uwátínkénka'a ááéma túwa'nai íníye.
Ánaaemba kemá waási úranko aneká'ó kúmóndara'a
méraiyan-kwaasífinkemba kesááisafesa timankúnkúmba
ónaa ína ónaao tuwánánaumne Ísu séna Maníkómpá'ó
inaimó símae íyómba túwáafo séna mináái siyáíye.

Ámáán-kawaa-waasigonte taakisimó maún-kwaasigonte- taai.

⁹ Tuwímbai kawé'-wáásí úne sésa kentúma maimaé
iyésa fí'on-kwaasi túma símai sáwí'o uwátínkén-
kwaasisafena waé'mai-aai Ísu simátimena séna ¹⁰ kae'-
wáásígóráí moóráwigo ámáán-kawaa-waasigon-ifo
moóráwigo taakisi-óntámbó máín-kwaasigo ésarai
óraa'-amaan-daumpa'a inai séyae sésarai iyóyamba

¹¹ áamáán-kawaa-waasigo koku'á ména wenáú maimaé iyéna séna Maníkóo kemá tuwímbaimo ontembá ímba wéumpo entáfé'a súwi sune. Umémbó maésamo karo'ó sésamo aare-úmémbá ésamo ontembá kemá ímba miyá wéune. Maaméraiwai taakisimó máín-umen-kwaasigomo intembá kemá ímba miyá wéune. ¹² Aasiyaasi-sóndáará'á kae-kae-kánáá áamáántafe'a imáyáa é'a ímba tómbá wénaumne. Aasiyaasi-kísáúgóní sondaará'ó maúnda-tantaa'a tuwínke'a kemá afa'éiyaimba maé'a moórá embá áma'mae'a wéiyune sisaná ¹³ taakisimó máín-kwaasigo moóráfa koku'á ména aigaé éna kífaena séna Maníkóo kempímbá sáwí-imayaa wéraifo arumbá uwásinkao siyáiyé. ¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ísáaro. Maníkó taakisimó máíwaini sáwí-imayaa maiyaúwáísana Maníkóe taankarotámai maéna wení naaópa'a wisaná áamáán-kawaa-waasigo wempímbá sáwí-imayaa úwoi wéraisana wení naaópa'a kuráiyé. Óraa'-waasi únemo síyawí Maníkó túwí'a múra tuwáínífo Maníkón-áísamaifimbo méraawi Maníkó túwí'a maimaé iyíníye Ísu siyáiyé.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-ai.

Mátíyu 19:13-15, Mááka 10:13-16

¹⁵ Simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawé'á uwátinkainkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi tuwánésa kóro suwaná ¹⁶ Ísu miníyámpóísáféna táántena séna teró. Ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóimó kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro. ¹⁷ Érai'a simátime sune. Maníkóntáfésa sésamo iyámpóiyaa-úmai kenká'á

wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínifo ímbo miyá síyawimo éna ímba kawááníniye Ísu siyáiyé.

Óntawara'-waasigon-ai.

Mátíyu 19:16-30, Mááka 10:17-31

¹⁸ Súwana moóráwigo Yúndaa-waasiti óraako Ísumpa'a téna séna óraakoo kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁹ Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-iyé. ²⁰ Maníkóní amáámba é'a ísaraane. Minamáámhá aúfáfimba agaimaréna séna ímba aare-úmémhán-oro. Ímba waási tínkamiyasa púwóro. Ímba umémhá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Kentinófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáiyé súwana ²¹ miwá séna minamáámhá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawé'a úmae wéiyune súwana ²² Ísu iséna séna kawé'a éma moórá-tantaa'a ímba kawé'a uráampo ení moparáwímhá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawé'-mékámhá Maníkó wíyómpa'a ankáíniye. Tímatuwemo e kembá sirááfíwainone súwana ²³ mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a uráiyé.

²⁴ Arunkó sáwí'a úwana Ísu awánéna séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'o wíyamba umbái táíniye. ²⁵ Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféráínkakaá sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶ mináái iséna áísai esa séna umbái taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranaao suwaná ²⁷ Ísu séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbarésa kónááfo

Maníkó úwoi kanaa'á wéiye súwana ²⁸ Pítáa séna isaaó. Kentáási naaópa'a tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹ Ísu séna érai'a simátíme sune. Maníkó wení waásimo kawáánintafesa imáyáa ombá naaópa'a tuwésa tuwaainíné tuwaaísáiyé tinófoiyé táanine tiyáámúne tiyuwésa miyáumaimo túwááwin-anonday ³⁰ marapá'ó méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáálá sáwífa'a mémaesa ánaaen-kanaa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aaí.

Mátíyu 20:17-19, Mááka 10:32-34

³¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowimo waási úrankon-aaí agaimakáan-aaí paápé íniye. ³² Kembá sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa karaánáá'a sinkésa símai sáwí'a uwásinkesa tuwiyáái wisinkésa ³³ súwiyonku'-nésa sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu súwasa ³⁴ wení kísau-waasi nóin-aaisafenawa síyó sésa minááígóní áwáumo aúpá'ó wérontafesa ímba ísámai kawé'á ésa Yérúsaremu-nao'-ampa'a kuráawe.

Ísu aúrambo kafikówimba kawé'ó uwánkarain-aaí.

Mátíyu 20:29-34, Mááka 10:46-52

³⁵ Ísu aampa'ó kúmba Yéríko-nao'-ewaa'a kúwana moóráwigo aúrambo kafikówi óntamba inái símai maé-nae séna aanawáísára'a kumbéna wéinai séna ³⁶ sáwífa'-waasimo tésamo kínkimbo sumbá iséna nááwiya'o súwasa ³⁷ Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná ³⁸ óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwasa ³⁹ aifa'ó tun-kwáásí aaisambá aéesa sésa aseraaó suwaná

mináái ifátuwena aneka'á óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkao súwana ⁴⁰ Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koíyáfasinena séna áí'-mae teró súwasa áí'maesa ewaa'á tuwaná Ísu áísai ena séna ⁴¹ nóin-tantaara embá arááiimo táinda-tantaa'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawel'á uwásinkao súwana ⁴² Ísu séna kentáfé kanaa'á súwanai índawin-iye sémpo aúramba kawel'á ino súwana ⁴³ minúwóiyáámbá aúramba kawel'-úmai awánéna Ísumba arááiwa'mae wéwena Maníkón-áwí'a mósá marówasa sáwífa'-waasi awánéna Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

19

Sákíyasin-aaí.

¹ Maníkón-áwí'a mósá márówana Ísu Yéríko-naopa'a kóyáákanae séna kúmba ² moóráwígon-awí'a Sákíyasi taakisi-óntámbó máún-kwaasiti óraa'-waasigo éna sáwífa'-ontamba makéna ³ Ísumba awánánae séna úmba sáwífa'-waasi fáitukowana ampáán-kwáásígó éna ímba kanaa'á awánéna ⁴ maanámpá'á tíníye séna minkwáásí tínaaempakemba aifa'á íyáákéna moórá-taifa'a íyátena mérowana ⁵ Ísu mintáígóní áwáufa'a wéna mósá awánéna séna Sákíyasiyo ení naaúmpa'a kónaumpo minúwóiyáámbá marapá'á kumuwo súwana ⁶ aamoí uwásuwena minúwóiyáámbá marapá'á múra tuwéna kúwáái'maena wení naaúmpa'a kúwasa ⁷ minkwáásísómbá awánéna tirunkó sáwí'a úwasa sésa sáwí'o in-kwáásígóní naaúmpa'a wéwiye suwaná ⁸ Sákíyasi wení naaúmpa'a mósá ankéna Fasi'aénkóntáféna séna óraakoo kesí ónta afufuntambá tuwínke'a tuwímbai ímbo makén-kwaasi timé'a tuwímbai karo'á simátinke'a óntamba umémbó maiyáunda pó'a éiyain-eiyain-úmai tíma'mae'a kónaumne súwana ⁹ Ísu

séna káfé'a maandáúmpá'ó méraan-kwaasi kawe'-ámpá'á métinkaumne. Émbaramun-aísaafitantambo uráandasafe'a miyá úne. ¹⁰ Kemá waási úranko kumpaapé uráundawi enkáán-kwáásí saafá úmai sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métínkáandasafe'a kunkáumne Ísu siyáíye.

Siyáánkai-waasi-taai.

¹¹ Mináái ísówana Ísu Yérúsaremu-naokoni ewaa'á kúwasa wesé'o kun-kwáásí imáyáa ésa sésa Maníkó wení waásimo kawáánimba kárika'a paapé íníye suntáféna waé'mai-aii simátimena ¹² séna moórá-oraakon-aii ísáaro. Kámáni-waasi némpa'-marafa'a méraawana kotísai onasamó kanaán-iyemo síya'o é'a kesí waásiya'a takáráwiyonae séna ¹³ wení kísau-waasi siyáánkai-waasi táántaisasa tewaná óntamba kae-táémo kae-táémo'a tíména séna koméraana'a minóntánkákémbá kísau wémaiya'a té'a tuwímbai-ontankwara'a tamáéno séna kóísasa ¹⁴ wenamáaraa tíyántafesa uwánkesa kámáni-waasi kosimátíme sé'a kentáará'á ímba takáráwiyiniye kosimátíméro sewasá kuráawe. ¹⁵ Énifo minóráákómbá káráwiyi-kísau áméwana kouweré téna ááémo óntambo tímakain-kwaasi táántaisasa tewaná séna tímakaanda-ontankakemba nóraumai-ontana maiyáao sisaná ¹⁶ aifa'ó ámakaiwai téna séna óraakoo símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a moórá kae-táémo'a maiyáumne sisaná ¹⁷ óraako séna kesí kísau-waasigo kawe'á óne. Kári-tantaaka'a kawe'-úmai káráwiyaampo siyáánkai-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ¹⁸ moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a siyáánkai-taemo'-ontamba maiyáumne sisaná ¹⁹ énifo séfataase-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ²⁰ moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontamba ampantafímbá mú'múmai aúpá'á makáumpo

máínone. ²¹ Emá fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kisaufaken-tomba wénaana pó'a enáároi inkaisé'a úwoi aúp'á'a makáumpo máínone sisaná ²² óraako séna sáwí-kisau-waasigo ónda pó'a kentáfémo séndantemba aaí simánkanaumne. Kentáfé sé fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kisaufaken-tomba wénaane sémpo ²³ kesí óntamba seyaafá'-wáásítí óntambo máráán-daumpa'o makáandarakaai tiyé'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁴ méraan-kwaasisafena séna maanóntámbá maiyé'a kae-táémo'-ontambo tokáiwaimba áméro sisasá ²⁵ miwí sésa ímbanifo kae-táémo'-ontamba é'a tokáiyé sewaná ²⁶ óraako séna simátíme súne. Sáwífa-tantaaka'o kawe'-úmáimo káráwisinkaawi moórá-mora-tantaa'a tíménasa káráwisinkanaafo ímbo kawe'-úmáimo káráwisinkaawifinkemba makáan-tantaa'a máéna'a ²⁷ kesí namuro-wáásí kentáará'á ímbo káráwinone siyáawi tí'mae'a kempá'á tiyé'a tínkamiyasa púwóro siyáiyé Ísu siyáiyé.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aii.

Mátíyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Yóni 12:12-19

²⁸ Ísu mináái simátimena aifa'á Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba ²⁹ Órífi-omapa'-ewaa'-naokai moórá Pétífasi-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a úwana minkáé'-náo'-ewaa'a wéna wení kisaufaken-tomba kae'á máti'marena séna ³⁰ epín-dáópa'a kurékai moórá-poigon-awi'a tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákaindapoí ánda awátuwekai áí'mae tekaiyó. ³¹ Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a kónae siyé simámékaiyo súwasarai ³² kuyaná súntemba mimpóí mérowasarai koawánésarai ³³ ánda koawátúwóyana mimpóígón-afowá awánéna séna nóra sékaiya mimpóígóní ánda wéawaayo súwasarai

³⁴ mindárai sésarai óraako ayáá'maena wínkwaesimásuwesarai ³⁵ áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósááunka'a wandaá uwí'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ³⁶ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iye sésa paákákén-únánkwátói faú'mai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiya'a auwétamaena wéwena ³⁷ Órífi-omapaken-ampa'o kumúmba Yérúsaremu-nao'-ewaa'a kúwasa Ísumba sáwífa'-waasi arááíwa'mae wéwesa aamoí ésa fi'o-fi'on-kisau kawe-kísáú maúmba awánontafesa Maníkón-áwí'a mósá marésa óraaka'-oraaka'a sésa ³⁸ Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó minkáwáágómbá kawe'á wéuwankaiye. Maníkó kentáásáféna séna aáno úmai méraaro wésimba póna wenáwí'a óraa'a wéiye óraaka'a suwasá ³⁹ misáwífá'-wáásifínkémbá tuwímbai áamáán-kawaa-waasi sésa óraakoo embó arááíwa'mae wénon-kwaasisafe sé aseráaro siyó suwaná ⁴⁰ Ísu séna simátíme sune. Miwí ímba aaimó senkaka maanóntánkó kentáfénawe séna aái sisinó Ísu siyáiyé.

Ísun-arumbó uwátínkarain-ai.

⁴¹ Ísu Yérúsaremu-nao'-ewaa'a wéna awánéna waási tífi'a téna séna ⁴² aáno úmaimo máéwini áwáu ímba ísámai kawé'á uráawe. Isékaa aáno úmai méraawisino. Káfé'a ímba kanaa'á wéisaawe. ⁴³ Kentí namuro-wáási tésa kentí naaópa'a taúkúresa maramá u'mái ontaffímbá agari'á tásuwesa ⁴⁴ kentí aare-iyámpóíwara'a tínkamesa kentí naambá tawísísuwanaawe. Maníkó kawé'-ámpá'á métinkanae séna tisa'á tínaaemba uwánkáámba pósa kentí namuro-wáási tésa miyá ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-ai.

Mátíyu 21:12-17, Mááka 11:15-19, Yóni 2:13-22

⁴⁵ Ísu mináái simásuwena Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a iyéna áamáán-daumpa'o méyámbó un-kwáásí iti'mátuwena ⁴⁶ simátimena séna Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna mindá kesí naambá Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbán-iyé agaimaréna siyáíye. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáíye.

⁴⁷ Aasiyaasí óraa'-amaan-daumpa'a Ísu simátíma'-maena iyúwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé óraa'-waasiye Ísumbo tufíyan-aai suwasá ⁴⁸ úwoi-waasi sáwífa'a Ísun-aai ísámae wéiyuwasa tufuwíyan-amba ímba kanaa'á saafá uráawe.

20

Náawawa ai'máráísawa tiyáanomo siyáan-aai.

Mátíyu 21:23-27, Mááka 11:27-33

¹ Moórá-kanaa Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóní ásé-aai simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Yúndaa-óraa'-waasiye tésa ² sésa náawawa ai'máráísawa tiyéwa náawampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ³ Ísu séna aifa'á moórá-aai tísai ona'á simásíméro. ⁴ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówa simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ⁵ miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ⁶ Waasi simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aaimo simásímakaiwai uráíye wésemba pósa óntamba maiyésa

sínkamaawe. ⁷ Ísuntafesa sésa emó síesai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná ⁸ Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-aai ímba simátimenaumne Ísu siyáíye.

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.

Mátíyu 21:33-46, Mááka 12:1-12

⁹ Ísu waé'mai-aai simátimena séna moóráwigo ándá-aran-kisau úmarena ayáátááka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyaawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ¹⁰ arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí

ándá-aramba komauwó séna wení kísau-waasigomba ai'maráísana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tisasá ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóísana ¹¹ aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai tufú'maresa sáwí'a uwánkesa ándá-aramba ímba ámémba ai'mátuwaawana kóísana ¹² aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana naaemá kúmísasa famétuwaawana kóísana ¹³ aanáfó séna nóra ónaumno. Kesááninko imáyáamo ámakaundawimba ai'maráánana wínasa wenáái isánááwe séna ai'maráísana tisasá ¹⁴ minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko tifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáá maénae sésa ¹⁵ ta'óto'mai ándá-aran-kisau fakemba famétuwesa tufúwówana pukáíye. Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íníye. ¹⁶ Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síníye Ísu súwasa mináái isésa sésa ímba miyán-oro suwaná ¹⁷ Ísu árimba tuwánéna tísai úmai isánae séna imáyáan-oro

séna Maníkón-aai aúfáifimba maarán-áái agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáási moóra-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe. Ánaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé

agaimaréna siyáimba minááisáfé'a imáyáan-oro.
¹⁸ Wíyamba minóntánká'á tanaambá kofésa sáwí'a ónááfo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiye Ísu súwasa ¹⁹ óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé simbá kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátukaawe.

Taakisi-ááisáfésamo áisai uráan-aai.

Mátíyu 22:15-22, Máaka 12:13-17

²⁰ Ifátuwesa ta'ótoraiyan-kanaa káráwiyesa tuwímbai ti'marésa sésa Ísun-aaimo isáán-kwaasimo ontembá té'a áisai íyana sáwí-aaimo sínata ta'óto'mai kámáni-kawaagompa'a móankanaumne sésa ti'márówasa Ísumpa'a tésa ²¹ sésa óraakoo érai'-aai wése waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aai ímbo sénda Maníkóní aambó arááíwáén-aai arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ²² Emá nóran-imayaawa ónó. Kanaasáawá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáási áamáana taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Timénaum íntaawa timénaumno suwaná ²³ Ísu miwítí imáyáa iséna séna ²⁴ moóra-ontamba maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ²⁵ Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa ²⁶ mináái ísówana táá'a úwasa

ímba aai siyáawe. Ísu waasi túranka'a ména ímba sáwí-aai súwasa pósa ímba aai sésa ta'ótokaawe.

Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-aai.

Mátíyu 22:23-33, Máaka 12:18-27

²⁷ Ímba ta'ótórowasa Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe sun-kwáásí pósa Ísumpa'a tésa ²⁸ sésa óraakoo naaófá'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiмба puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ankáíniye siyáíye. ²⁹ Moórá-aai isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiмба púwísana ³⁰ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiмба púwísana ³¹ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiмба púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ³² minínínkó ánaaemba pukáíye simámesa ³³ Ísumba áisai esa sésa miyámó ombá waasi puwíyampinkembo iyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna náawa máíniyo suwaná ³⁴ Ísu séna marapá'ó méraan-kwaasi aaré maíyasa waaí maíyasa tiyáámúmba to'waaí ésa wéowe. ³⁵ Maníkó táántena séna pukémpinkemba iyáfasine'a wiyómpa'a iménaawe siyáimba minínínákwa'á wiyómpa'o iméraiyaamba aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. ³⁶ Maníkóní kísau-waasimo wiyómpa'o mésamo ímbo púwóntemba minkwáásí miyá ésa ímba aneka'á puwónááwe. Pukémpinkembo iyáfasinaiyaamba Maníkóní waásin-owe. ³⁷ Waasi pukémpinkembo iyáfasinaiyaamba Mósese minááísáféna agaimakáíye. Aúfáífimba agaimaréna séna áru-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáíffínkémbá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne

siyáiyeye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'á púwúwasa utaráambanifo ³⁸ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká méraawe Ísu súwasa ³⁹ áamáambo sun-kwáásí sésa óraakoo kawé'-áái simásímakaane suwaná ⁴⁰ Ísun-aaigo táá'a úntafesa ímba áísai uráawe.

Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitin-aaí.

Mátíyu 22:41-46, Mááka 12:35-37

⁴¹ Ímba áísai uwaná Ísu séna Káráísiti Téfitin-andafaken-kwaasin-iyeye wésefo ⁴² naaófá'á Téfiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyeye siyáimba imó agaimakón-aufaijimba Téfiti agaimaréna séna kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á ⁴³ mara'-ména'a ení namuro-wáásí íyáakaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkómó siyáin-aaí Téfiti siyáiyeye. ⁴⁴ Miyáumai Téfiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyeye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfitin-andafaken-kwaasin-iyeye Ísu súmba Káráísiti Téfitini Fasi'aénkó éna Téfitin-andafaken-kwaasigon-iyeye.

Áamáambo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfomo siyáin-aaí.

Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 11:37-54

⁴⁵ Sáwífa'-waasi mináái ísówana Ísu wení kísau-waasisafena séna ⁴⁶ áamáambo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfo. Minkwáásí ayáátáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á nówasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. Minkwáásí áamáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa tanómbo kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa kawé-tómbá wénaawe. ⁴⁷ Minkwáásí keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá maésa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karokómbá tafisímai inái wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maénááwe Ísu siyáiyeye.

21

Keto'-íninkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aai.

Mááka 12:41-44

¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména tuwánómba óntambo túwón-anafeumpimba sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ² moorá-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá tuwómba Ísu awánéna ³ wení kísau-waasisafena séna érai'a simátime súne. Minkétó'-íninkómó túwáin-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba íyáákaiye. ⁴ Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímbai túwááfo wemá kári'-ontafinkemba mútú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méniye Ísu siyáiyé.

Óraa'-amaan-dambo tawísínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 24:1-2, Mááka 13:1-2

⁵ Súwasa tuwímbai óraa'-amaan-dantafesa sésa kawé'-óntánkákémbá úmakaawe. Maníkómbá ámakaan-tantaa'a ko'naarirí úmakaawata awánéta aamoisá úne suwaná ⁶ Ísu séna ánaeemba waási tésa awánaan-tantaa'a seyaafá tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwará'é tawísísuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aai.

Mátíyu 24:3-14, Mááka 13:3-13

⁷ Ísu mináái súwasa áisai esa sésa óraakoo emó sénda nóin-kanaawa paápé íníyo. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá íníyesa sénaumno suwaná ⁸ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a máwatesa sésa Maníkómó íyáfasisinkarawai únda póna minkánáá ampáánká'á tíníye sénááwe. Miyán-áái síyawi ímba tirááiwáéro. ⁹ Tíyááwemo síyan-aai némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánaámó tinda mindá ímba

seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyé. ¹⁰ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni amááraasafena íyáfasine tíyáaromo sínasa íyáfasinesa tiyánááwe. ¹¹ Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-mari táíniye. Fí'o-fi'om-barafa'a aawaí táíniye. Sáwífa'-waasi tí'a íniye. Wíyómpa'a fí'o-fi'on-tantaa'a paápé ína'a awáné táátafe'a ónááwe. ¹² Mintántáá'ó ímbo paápé ínasa kembiwí ta'óto'mai sáwí'a uwátinkesa ámáán-daumpa'a kawáá-wáásí aafimbá maitinkésa ándáfa'a mótinkanaawe. Kentáfé'o fasi'ámaimo méraiyan tafesa ta'óto'mai óraa'-waasifa'e kámáni-kawaa-waasifa'e mótinkesa aai simátinkaiya'a ¹³ minóráá'-wáásí kesáái simátimenaawe. ¹⁴ Aaimó simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a íyana tirunkó umbaí táino. ¹⁵ Minkánáá kawé'-ímáyáá timé'a aai tááka tínkáana'a síyasa kentí namuro-wáásí ímba kanaa'á kentáái taraisésa íyáákanaawe.

¹⁶ Kentinófoiye kentífá'awaawiye kentimááraawe kentí waásiye tí'maesa óraa'-waasiya'a iyésa aai simátinkaiyasa kempínkémbá tuwímbai tínkamiya'a puwónááwe. ¹⁷ Kentáfé fasi'ámaimo méraiyan tafesa seyaafá'nánká tíyámba uwátinkanaawe. ¹⁸ Miyá ésa ímba timambá tínkambai tai'ánááwe. ¹⁹ Fasi'ámaimo mé'o é'a kawé'-úmai méranaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaagon-ai.

Mátíyu 24:15-21, Mááka 13:14-19

²⁰ Ísu mináái simátimena séna Yérúsaremu-naopa'a namuro-wáásí taúkúmaraiya sé'a seyaafá-tántáá'á tawísísuwaiyan-kanaa tiyé sénááwe. ²¹ Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. Naaópa'o méraiyan-kwaasi mindáópa'a tuwésa wété ónááwe. Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba

naaópa'a iyónááwe. ²² Minkánáá Maníkó sáwí-meyamba timínana Maníkón-aai aúfáifinken-aai paápé íníye. ²³ Tímúka'-inine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáá sáwí'a ónááwe. Maníkó maankwáásísáféna aaisambá tiyínana óraa'-umbai táíniye. ²⁴ Fí'om-barafakewi tuwímbai paepáétamba tínkamesa tuwímbai tí'maesa fí'o-fi'on-kwaasiti marafá'á mótinkesa fí'onkaa-waasi Yérúsaremu-naopa'a káráwiyesa sáwí'a íyana Maníkó séna kentí kanaa tai'áiyé síníye Ísu siyáiyé.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mátíyu 24:29-35, Mááka 13:24-31

²⁵ Ísu mináái simátimena séna aafáúrá'é wíyónka'e oká'é fí'o-fi'on-tantaa'a paápé íníye. Marapá'á fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi tirunkó umbai táíniye. Uwí-nónkó óraaka'a áái wésena tufántááfan-ínasa waási inkaisónááwe. ²⁶ Wíyónko tora'náára'a ínasa waási sésa nórawa'iyó sésa tinekembá tata'á ínasa táátafesa ésa óraa'-imayaa ónááwe. ²⁷ Kemá waási úranko óraa-fasi'aenkware sámo kainkwárá'á ainánká kúmóna'a suwánánááwe. ²⁸ Kemó súnda-tantaa'a áwáu ómbarena paápé ína'a mósá awánánááwe. Maníkó kawé'-ámpá'á métinkainda-kanaa kárika'o tinda pó'a to'mayaa é'a mósá awánaaro Ísu siyáiyé.

²⁹ Ísu mináái simátimena séna moóra naan-táígón-áwí'a fiki mindáwara fí'on-taiwara'a imáyáan-oro. ³⁰ Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tíníye sénááwe. ³¹ Miyámó intembá kemó súnda-tantaa'a ína'a awáné sé'a Maníkó wení waási kawáánimba kárika'a tíníye sénááwe. ³² Érai'a simátime sune. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó súnda-tantaa'a paápé íníye. ³³ Wíyóne marawé tai'áínífo kesáái ímbo tai'áínda

úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáiyeye.

³⁴ Ísu simátimena séna kentúra'a káráwiyoro. Uwó'lo on-dómbá né'a kafóná mé'a marapá-tántáá'á óraa'-imayaa ofáinifo. Miyá é'o é'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo káráwiyoro. ³⁵ Kífo'lo aumakáawanamo waígo ímbo imáyáa imbó tafááfintemba fi'o-fi'om-barafaken-kwaasi ímbo wéisenka'a kumúnafainifo ³⁶ káráwiyoro. Inaí símae wéiyiyana kemó súnda-tantaa'a kempá'ó tína'o é'a fasi'ámai mé'a waási úranko súranka'a méranaawe Ísu siyáiyeye.

³⁷ Minkánaáfímbá aasiyaasi-kánaá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátíma'mae wéiyena fenómpinka máápa'a kumbéna Órífi-omapa'a nó'waamba imaé'mae úwasa ³⁸ sáwífa'-waasi aafáyáara'a ááéma Ísun-aaí isánae sésa óraa'-amaan-daumpa'a imaé'mae'a úmae iyáawe.

22

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aaí.

Mátíyu 26:1-5,14-16, Mááka 14:1-2,10-11, Yóni 11:45-53

¹ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánómbá ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáúnkanaa kárika'a túwasa ² óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé Ísumbo tufíyan-aaí suwaná úwoi-waasisafena táá'a úwasa ímba aforatá ta'ótoranaumne siyáawe.

³ Suwaná Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakerioti éna waántáwanko wenarumpimbá koména imáyáa amúwana ⁴ óraa'-amaan-kisau-waasifa'e

ámáán-daka'o káráwirowifa'e wéna séna túwa'nai on-
a'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ⁵ isésa aamoí ésa sésa
miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná
⁶ Yúndasi ewé séna ímbo waásimo mépa'o é'a nóraumaiya
Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena
úmae kuráiyé.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mátíyu 26:17-25, Mááka 14:12-21, Yóni 13:21-30

⁷ Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti
agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-
araa'a tufú'mai káúfúnka'a ⁸ Ísu Pítaante Yóninte'a
ti'maréna séna tíyótaimo í-tánómbá kowégaufiyata
komandaanó súwasarai ⁹ mindárai sésarai nááfara
kogaufóyauyo suyaná ¹⁰ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a
wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba
arááíwáékaiyo. Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o ¹¹ naankón-
afowámó mérainakai kosimámekai óraako áísai ena
séna kesí kísau-waasise'a náán-aempara tíyótaimo í-
tánómbá nánaumno wésiye kosimámékaiyo. ¹² Wemá
afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o
uwándáíyan-tantaa'a mimpímbá wéraiye. Seyaafá-
tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo
súwasarai ¹³ mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a
wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á
tanómba kauwánkaraaye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 26:26-30, Mááka 14:22-26, 1 Kórinti 11:23-25

¹⁴ Tanómbó náíyan-kanaa túwasa Ísuwe wení aantá-
waasiye tómbó náíyapa'a komérowana ¹⁵ Ísu simáti-
mena séna kárika'a sí'o índá-i'a uwásinkaiyan-kanaa
ímbo tiyáina'a ááéma tíyótaimo í-tánómbá kembiwísé'a
nánaumne-imayaa úmae iyáunda káfé'a minkánáá paápé

imbá póta nánaumne. ¹⁶ Simátime sune. Marapá'á maantánómbá ímba aneka'á nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a maantánónkóní áwáuma afora'á wéraina'a nánaumne séna ¹⁷ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá súwiyo séna maimái moórá-mora úmai naaró. ¹⁸ Simátime sune. Ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a aneka'á nánaumne séna ¹⁹ péréti maisoréna Maníkómpá súwiyo séna tafánkena tiména séna mindá kesún-ifo kembiwísáfé'a ísámai kesú tuwánáúmne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro súwasa ²⁰ tómbá násúwówana ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna péré-timo timúntemba miyáumai ándá-aran-domba tiména séna mindá kesí naaén-iyé kesí naaemá kembiwísáféna kumínda póna Maníkó séna kesé'a kááísamai méraiwae séna mináú-áái símai kááísamakaisa'a miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro.

²¹ Kembá namuro-waásímó aráátimindawi keséta ména tómbá wénaiye. ²² Naaófá'á Maníkó séna waási úranko puwíníyemo siyáintemba pó'a púwónana namuro-waásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíniye Ísu súwasa ²³ wení kísau-waasi keáímbá sésa nááwa miyá ínísanawa síyó siyáawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-ai.

²⁴ Ísuni kísau-waasi mósimesi-ai sésa kentááfínkémbá nááwa wéiyaakaiyo suwaná ²⁵ Ísu séna marapá'-óráá'-wáásísómbá íyáákamai fasi'aén-áái simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka ésa sésa kentáásí óraa'-waasi kawé'á wéowe siyáawe. ²⁶ Kembiwí miyáumaimo óraa'-waasimo ontembá ímba miyán-oro. Kempínkémbá óraa'o ménae síyawi seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. Íyáákanaemo síyawi fí'owiti wayó'á maénááwe. ²⁷ Marapá'-wáásífínkémbá tómbó ménamo wénaiwai

óraa'-waasin-ifo kúfu'lo uwámíwai kári'-waasi imbánifo kemá kentí óraako ímba miyá é'a kentí wayókóráámbá wéune.

²⁸ Miyá úna'a kembó sáwí'lo uwásínkáanka kesé'a mé'a ímba síyukaawe. ²⁹ Kesifo kentáféna séna waási kawáánuwo siyáintemba kembiwísáfé'a miyán-áái simátimenaumne. ³⁰ Waási kawáámó ondará'á mé'a tómbá wéne'a kawáámó ondará'á mé'a Ísarerin-áanintomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aanintonti minándáfákén-kwáásí-taai isé'a tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-ai.

Mátíyu 26:31-35, Mááka 14:27-31, Yóni 13:36-38

³¹ Ísu Sáímonimba arumbá uwánkena séna Sáímoniyo isaaó. Owái to'máímo tufimpí owanamó arú'ó marapá kúmíساسamo anónka'lo mósá máentemba kawé-tántáá'á mósá maé'a sáwí-tantaa'a úwoimo wéraindasafena waán-táwanko tísai úmai isánae sína'a ³² mindásafe Maníkómpá'á inai sé'a kesé'o kááísamaimo méraanda siyuwáánafo sé'a inai siyáumne. Emá siyuwé kouweré kesí waási fasi'átinkaaó Ísu súwana ³³ Pítaa séna Fasi'aénkóo ándáfa'lo áí'mae wíya'lo é'a kesé'a kóyauye. Tufuwíyamo puwína'lo é'a kesé'a puwóyauye Pítaa súwana ³⁴ Ísu séna Pítaao simáme sune. Káfé'a kokórigó ímbo áái siyáindara'a emá kaumbo-ík'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena siyáiyé.

³⁵ Ísu simásuwena wení kísau-waasisafena séna ááéma ti'maré sé'a óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé koró. Mináái ááéma sé'a ti'mákaunda moórá-tantaatafe'a aáfáán-tukáana'iyo súwasa miwí sésa ímbaniye suwaná ³⁶ Ísu séna káfé'a óntan-unambo

makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Tón-únámbó makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Paepáé'a ímbo makáiyawi miwítí paákákén-únánkwátói fí'owi tímésa óntamba maiyésa paepáé'a méyánuresa koró.
³⁷ Simátíme súné. Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba Áísáya agaimaréna séna
 áí'maesa sáwí'a uráan-kwaasimo
 mépa'a móankaraawe agaimaréna siyáimba kentáfé-
 namo siyáimba póna paápé íníye Ísu súwasa
³⁸ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo kae-páépáé'a
 makáumne suwaná wemó sún-aaigoni áwáu ímba
 ísöntafena séna é'aniye

Ísu siyáíye.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aaí.

Mátíyu 26:36-46, Mááka 14:32-42

³⁹ Ísu simátimena máápa'a kuména Órífi-omapa'a imaé'mae úntemba iyúwasa wení kísau-waasi arááíwa'-maesa ⁴⁰ iyúwana Ísu simátimena séna waántáwanko tísai úmai isánae-aaí kempá'á sífáínifo Maníkómpá inái seró séna ⁴¹ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inaifínkémbá ⁴² séna kesifóo emó kanaán-iyé sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tínda maisiyuwé éniyo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááíwáéno súwana ⁴³ Maníkóní kísau-waasigo wiyóm-pakewi paápé éna fasi'ánkowana ⁴⁴ arunkó óraa'-umbai tówana Maníkómpá'á inái fasi'ámai súwana umu'náamba naaeráámbá marapá'á kumúwana ⁴⁵ inái simásuwena iyáfasinena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tirunkó umbai tówasa tún-kwaigurówana ⁴⁶ tatúséna tasimátimena séna túmó wéraamba iyáfasine'a inái seró. Waántáwanko tísai úmai isánae-aaí kempá'á sífáínifo Maníkómpá'á inái seró Ísu siyáíye.

*Ísumbo ta'ótokaan-aaí.**Mátíyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Yóni 18:3-12*

⁴⁷ Ísu mináái wésuwana sáwífa'-waasi wétuwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yúndasi misáwífá'-wáásífimbá aifa'á téna Ísumba aaweyáámó uwánkaindasafena Ísuni ewaa'á téna ⁴⁸ aasásó'á úntafena Ísu séna Yúndasiyo kemá waási úrankomba kesí namuro-wáásímó aráátímíndasafe aaweyáá uwásinkaane súwasa ⁴⁹ Ísuwe'o mérowi moórá-tantaa'o paápé índa-imayaa ésa sésa Fasi'aénkóo paepétanta karánaumno suwaná ⁵⁰ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasion-áá'a fagáúsuwowana ⁵¹ Ísu étuwao séna minkwáásígón-ááka'a ta'ótorena áá'a kawe'á uwánkaraiye.

⁵² Kawe'á uwánkowasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-danka-kawaa-waasiye óraa'-waasiye Ísumbo ta'ótoraiyanesa tamérowana Ísu simátimena séna kentáfé'a umén-kwáásín-iye sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁵³ Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa'a kesé'o méraundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Káfé'a kentí kanaamá isa'á kumeukóní fasi'aémbá íyáákaisa'a kembá ta'ótóraáwe Ísu siyáiyeye.

*Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aaí.**Mátíyu 26:57-58,69-75, Mááka 14:53-54,66-72, Yóni 18:12-18,25-27*

⁵⁴ Súwasa Ísumba ta'óto'maesa aifa'-ámáán-káwáágóní naaúmpa'a móankowana Pítaa tínaaemba nénka'o témomba ⁵⁵ mindánkóní naamaáífa iyamá agaimarésa mérowana Pítaa miwísé mara'á tamérowana ⁵⁶ iyamó wégonka'a moórá-kisau-arasigo téna Pítaamba takarákéna

séna minkwáásígó wesé'o máíwain-iyé súwana ⁵⁷ Pítaa séna ímbanifo kemá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana ⁵⁸ kárika'a moóráwigo Pítaamba taawánéna séna wení waásifinkewi óne súwana Pítaa séna kemá ímbaniye súwana ⁵⁹ kárika'a moóráwigo Pítaantafena óraaka séna érai'a sune. Káririfakewi éna wení kísau-waasifinkewin-iyé súwana ⁶⁰ Pítaa séna emó sénda-aai ímbo isáúmne súwana kokórigó áái súwana ⁶¹ Fasi'aénkó waeréna Pítaamba awánówana Pítaa Fasi'aénkó simámakon-aai ááka'-maréna miyá siyónka'a káfé'o kokórigó ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna ⁶² máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráiyé.

Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aai.

Mátíyu 26:67-68, Mááka 14:65

⁶³ Pítaa ifi'á tówasa Ísunka'o káráwirowi karaánáá'a ankésa tufuwésa ⁶⁴ aúrampa'a ampantasámbá kááta-makesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkómó iyáfasinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo wésesa ⁶⁵ fí'o-fi'on-aai símai sáwí'a uwánkaraawe.

Ámáán-oraa'-waasifa'a Ísumbo áí'mae kuráan-aai.

Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Yóni 18:19-24

⁶⁶ Aafáúmó iyáúsunka'a Yúndaa-waasiti óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sunkwáásiyé túwaandu urówasa Ísumba áí'maesa iyúwasa ⁶⁷ sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitiya'onai simásimiyo suwaná séna simátíména'o é'a ímbo kawé'-úmai isánááwe. ⁶⁸ Moórá-aaimo tísai ona'ó é'a ímbo simásimenaawe. ⁶⁹ Kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á iménaumne súwasa ⁷⁰ seyaafá'nánká sésa ewá séwa Maníkón-ááninko úne sénó suwaná Ísu séna é'a sewé súwasa ⁷¹ miwí sésa

wesáféna sífó minááísáféta aafintá maenkéta fí'on-aaimo simánkáámba saafá únda póta ifátá tuwánáúmne siyáawe.

23

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-aaí.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Yóni 18:28-38

¹ Minááísáfésa misáwífá'á íyáfasinesa Ísumba áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awí'a Páiratimpa'a wésa ² aaf simánkesa sésa minkwáásígó Yúndaa-waasi karo'-áái simátimena miwítí imáyáa símai sáwí'a éna séna Rómu-kamani-aifa-kawaagomba taakisi-óntámbá ímba áméro séna wesáféna séna Yúndaa-waasiti kawáágó é'a Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne siyáíye suwaná ³ Páirati Ísumba áísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágówá ónó súwana Ísu séna é'a séne súwana ⁴ Páirati óraa'-amaan-kisau-waasisafenawe úwoi-waasisafenawe séna minkwáásígó ímba sáwí'a uráisa'a awánáúmne súwasa ⁵ óraaka sésa Káriri-aempaken-kwaasi tirumbá totuwéna minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a taména miyá wéíye siyáawe.

Ísumba Érotimpa'a áí'mae kuráan-aaí.

⁶ Suwaná Páirati mináái iséna séna Káriri-aempakewiya'iyo súwasa ⁷ ewé mináémpákéwín-íye suwaná imáyáa éna séna Éroti mináémpákén-káwáágó káfé'a maanká'á Yérúsaremu-naopa'a taméraifo ai'maráanana wempá'á wínana wemá isáíníye Páirati simásuwena ai'marówasa áí'maesa Érotimpa'a kuráawe. ⁸ Ayáátááka'a Éroti Ísuntafesamo sun-áái iséna Ísumba awánaanana ímbo awánáúnda-kisau maína'a awánánae súwasa Ísumba Érotimpa'a kuwaná awanéna aamoí éna ⁹ fí'o-fí'on-tantaatafena áísai úwana Ísu iséna ímba aaimó súbma úwoi mérowasa ¹⁰ óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé mésa Ísumbo

simánkón-aaí óraaka suwasá ¹¹ Érotiye wení i-wáásíyé Ísumba símai sáwí'a uwánkesa karaánáá'a ankésa óraa'-waasiti unáánkwátói uwánkesa áí'maesa Páíratimpa'a aneká kuráawe. ¹² Ááéma Érotiye Páíratíye aaisambó siyááyamba pósarai minkánáá kawé'-úmai méroyasa Ísumba áí'maesa aneká Páíratimpa'a kuráawe.

Ísumba tufíyana puwínomo siyáin-aaí.

Mátíyu 27:15-26, Mááka 15:6-15, Yóni 18:39-19:16

¹³ Kuwaná Páíratí óraa'-amaan-kisau-waasiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye táántena ¹⁴ séna minkwáásí kempá'á té'a sé'a waásiti imáyáa símai sáwí'a wéiye wésewe. Kentúranka'a áísai únana simánkáán-aaigoni áwáu ímba wéraisá'a awánáúmne. ¹⁵ Érotiye áísai úyamba minááígóní áwáu saafá uwááekai úyana ai'maráísasa áí'maesa kempá'á tiyáawe. Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo ¹⁶ i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ¹⁷ Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tóso úntemba moórá-waasi táántowana Páíratí minkwáásí faú'ankowana miwífá'á kúwana Páíratí séna Ísumba faú'ankanae súwasa ¹⁸ seyaafá'-wáásí óraaka sésa ímbanifo tufíyana puwínífo Párápásimba faú'anakaao siyáawe. ¹⁹ Ááéma tuwímbai kámáni-waasiye tíyómba moóráwigon-awi'a Párápási moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkarrowasa sésa Párápásimba faú'anakaao suwaná ²⁰ Páíratí Ísumba faú'ankanae-imayaa éna simátimuwasanifo ²¹ óraaka'-oraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná ²² Páíratí aneká'á séna nóra-sawira uráiyó. Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ²³ óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno símae íyún-aaigo Páíratin-aaigomba iyáákwana ²⁴ Páíratí miwí táái iséna ewé séna kemó

sentembá oro séna ²⁵ moóráwigomba fau'ankena kámáni-waasi tíyómbo moóráwigomba tufuwúwana puwúwasa ándáfa'o ánkawaimba táántowaimba Páirati fau'ankena aaraa-táiyá'á tufíyana puwíníye-imayaa untáféna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-aaí.

Mátíyu 27:32-44, Mááka 15:21-32, Yóni 19:17-27

²⁶ Timúwasa i-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáírini-naopakewin-awi'a Sáimoni Yérúsaremu-nao'ampa'a túwasa i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa Ísun-ánaaemba tiyó suwaná miyá úwasa ²⁷ sáwífa'-waasi Ísumba arááiwa'mae wéguwasa aaresómbá tirumbá uwánkesa imá siyésa ifí'á támaesa arááiwa'mae kuwaná ²⁸ Ísu waeréna séna Yérúsaremu-naopakewin-inintono. Ímba kesifí'o tembá kentí iyámpóisafe'e kesáfé-ífi'á taaró. ²⁹ Yérúsaremu-naopa'a sáwí-kanaamo tinda age-íniné ímbo iyámpóimo matinkésamo náambo tímakaan-inine aamoí ésa iyámpói-iyaimba pó'a inkaisé'a kónaumne sésa aamoí wéowe sénááwe. ³⁰ Minkánaámó tinda kári'-omakowe óraa'-omakontafesawe sésa ááema pukónáifo faiwí'mae kufaráatao sénááwe. ³¹ Kemá aú-taiyaamba únda pósa sáwí'a wéuwasinkaafo kembiwí aáénkaen-taiyaamba ombá pósa óraa-sawí'a uwátinkanaawe Ísu siyáiyé.

³² Ísu súwasa kae'-wáásí sáwí'o urááyan-kwaasiwara'a tí'maesa Ísunkwara'-úmai tínkamonaé sésa tí'maesa ³³ mimbárágón-áwí'a a'nónayaantapa'emo supa'á kurésa Ísumba aaraa-táiyá'á tufusésa séfasefa'-arausampa'a kae'-wáásí aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana ³⁴ Ísu séna kesifóo maami owíní áwáu ímba awánaresa kembá sáwí'o uwásínkáamba ímba imáyáa e sáwí-meyamba

ímbo tímínda sáwí-imayaa maitiyuwaaó súwasa i-wáási sésa wení unáánkwátói maénae sésa ááfé tíyáananasa nááwamo íyáákaindawi máíniye sésa miyá uwasá ³⁵ waásisomba káá'a karátuwesa mésa Yúndaa-oraa'-waasi karaánáá'a ankésa sésa fí'owi túwa'nai ena Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo énamo éna wesáféna wenáú áwa'nai íniye suwasá ³⁶ i-wáásiyé karaánáá'a ankésa ikamó fón-domba maimaésa wempá'á tésa sésa naaó. ³⁷ Yúndaa-waasiti kawáágómó émo e

esáfé enáúma áwa'nai uwo suwasá ³⁸ ááéma aúfái agaimakésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé sésa agaimái Ísun-a'nónká-táiyá'á mósá makáawe.

³⁹ Mósá márówana sáwí'o uyan-kwáásímó tufúsúmaroyan-kwaasigorai moóráwigo Ísumba karaánáá'a ankéna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo émo e enáú áwa'nai e kenkáíwárá'á súwa'nai uwo súwana ⁴⁰ moóráwigo

séna ímba miyá siyó. Maníkón-áároimo inkaiséra miyá ímba sésino. Wembó sáwí-meyambo áméntemba kenkáíwárá'á miyá wéowe. ⁴¹ Wemá ímba sáwí'o uráiwaimba sáwí-meyamba wéamefo kerái sáwí'o uráuyawinkai sáwí-meyamba uwásínkááwe séna ⁴² Ísuntafena séna Ísuwo ení waásimo kawáá indará'á ken-ímáyááwárá'á uwo súwana ⁴³ Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'a kesé'a kawe'-mápá'á iméínone Ísu siyáíye.

Ísumo pukáin-aai.

Mátíyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Yóni 19:28-30

⁴⁴ Súwana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ⁴⁵ óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba tafááténa kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana ⁴⁶ Ísu óraaka séna kesifóo kesimambá

enayáámpimba to'maráúmne simásuwena puwúwana ⁴⁷ i-wáásítí kawáágó Ísumo puwúmba awánéna Maníkón-áwí'a mósá maréna séna érai'a arupíse-waasin-iyé súwasa ⁴⁸ sáwífa'-waasi koawánanaumne sésa túwaandu urón-kwaasi Ísumo puwúmba awánéna tirunkó umbaí tówasa miwítí naaópa'a wété uwasá ⁴⁹ Ísuwe'o nún-kwaasiye Káríri-aemapakemba Ísumba arááiwa'maesa Yérúsaremufa'o tiyón-inine nénka'a tamésa seyaafá-tántáá'á awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aaí.

Mátíyu 27:57-61, Máaka 15:42-47, Yóni 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Awánowana moóráwigon-awi'a Yósepi Yúndiyaa-marafa'a Árimátíyaa-naopakewi kawé'-wáásí arupíse úmáimo mérowi Maníkó wení waási kawááníníye séna amu'maréna póna Ísumbo tufuwónae sun-kwáásí tááisafena ímba ewé siyáiwai wemá ⁵² Páiratimpa'a téna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana ewé súwana ⁵³ Ísun-áuma aaraa-táiyákémbá tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena maimaéna waásimo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena waási ímbo makón-aifimba mámarena ⁵⁴ tómbó fáká'máimo to'mayaa un-kánáá Yúndaa-waasi saagon-kánáá káríka'a tíne úntafesa Ísumba utámarowasa ⁵⁵ Kárírifakembo Ísumbo arááiwa'mae tiyón-inimba Yósepimba arááiwa'mae tésa Ísumbo utámárómba taawánéna ⁵⁶ tauwerésa áura'a máa'ankanáe sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa unká'á saagon-kánáá túwana áamáambo sunten-úmai úwoi méraawe.

24

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aaí.

Mátíyu 28:1-10, Máaka 16:1-8, Yóni 20:1-10

¹ Saagon-kánáá úwoi mérowana tai'ówasa aafáúmó iyáúsunka'a áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa úmakom-basawemba maimaésa Ísumbo utámaropa'a wésa ² awánomba óraa'-ontamba óikakemba é'a fawátukowasa awánésa ³ minóntán-aifa'o iyúmba Fasi'aénkó Ísun-áuma ímba wérowasa awánésa ⁴ óraa'-imayaa ésa awánomba kae'-wáásíyái tógáyáagayaamo ún-unankwatoi urésarai ewaa'á méroyasa tuwánésa ⁵⁻⁶ táátafesa ésa kífaiyowasarai sésarai púwísa'o máánkaraan-ontan-aifimba ímba méraifo iyáfasinena kóuraifo ímba maampímbá ayaafái oro. Wemá Kárírifa'a úwoimo méronka'a simátímakain-aai imáyáan-oro. ⁷ Maará siyáíye. Kembá waási úrankomba sáwí-waasi timíyasa sínkamiya'a puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne siyáíye suyasá ⁸ isésa simátímakain-aai tááka'a marésa ⁹ minóntán-aima tuwésa wésa Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye mináái kosimátimesa ¹⁰ minínímbá moórá Mágátáaraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwana moórá araamáó Yémísin-anówa úwana moórá Yóána úwasa miwísé'o méron-inimba Ísuni aantá-waasi mináái kosimátímúwasa ¹¹ isésa sésa úwoi karo'-áái sewé simásuwesa úwoi mérowananifo ¹² Pítaa iyáfasinena awaantanténa utámakon-ontan-aifimba kogífaena awánómba ampantasámbó kára'umae máutamankon-ampanta aantemba wérowana awánéna kouweréna mindásafena óraa'-imayaa uráíye.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-aai.

Mááka 16:12-13

¹³ Minkánáá Ísuni waásifinkemba kae'nárai Éméyási-naopa'a kóyae siyááye. Mindáoopa Yérúsaremufa'a ayáátáákakaamba wérowasarai Éméyási-naopa'a kóyae

sésarai Yérúsaremu'fa'a tuwésarai aampa'á wéwesarai
¹⁴ Ísumbo éwiyon-ai símaesarai wéguyana ¹⁵ Ísu
 ewaa'á téna minkáé'náraise'a kúwasarai ¹⁶ awánoyana
 Maníkó túramba kumeu'á uwátinkowasarai ímba
 awíyéraaseraamba uyaná ¹⁷ Ísu séna nóin-aaiya aampa'á
 símae wégoyo súwasarai minká'á komésarai tirunkó
 sáwí'a úwasarai ¹⁸ moóráwígon-awi'a Kíríyópási séna
 káfé-kanaa Yérúsaremu-naopa'a tóso ésa paápé uráin-
 tantaa'a awánaraafo eyáá ína awánaraano áisai ena
 súwana ¹⁹ Ísu séna nóina'iyo súwasarai mindárai sésarai
 Ísu Násaretifakewintafekai súye. Maníkón-ai siyáiwai
 Maníkón-aúranka'a fasi'aén-kísáú maéna fasi'aén-áái
 simásímísata ísaraumne. ²⁰ Kentáásí

óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye Ísumba
 tufuwíyanesa Rómu-kamani-waasigomba áméwana ewé
 sisasá aaraa-táiyá'á tufúwówana pukáiyé. ²¹ Kesáá Ísareri-
 waasisa séta kentáásí kawáá-í'a éna Rómu-kamani-
 waasi íyáákainiye siyáundasa tufúwówana pukáiyé.
 Moórá-aiwara'a wéraiye. Tufúwówana pukáimba
 kaumbo-kánáá maisukáiyé. ²² Tuwímbai-inimbo
 simásímén-aaisa sáátafeta úne. Káfé'-aafayaara'a ááéma
 utaráapa'o kombá ²³ wenáú ímba wéraisasa koawánésa
 kouweré tésa sésa wíyómpakendarai tuwánáúnasarai
 sésarai pukáimpinkemba íyáfasinkaiye séye tasewatá
²⁴ kentááfínkémbá tuwímbai utámakaapa koawánaawana
 minínimbó sentembá miyá éna ímba wéraisasa
 awánaawe suyaná ²⁵ Ísu séna sáwí-imayaawara'a óye.
 Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawi agaimarésa
 siyáan-aaisafekai ímba ááéma érai'e séye. ²⁶ Maníkó
 íyáfasinankaraiwaimba áí'o índa-i'a uwánkaiyambanifo
 sámó kain-áémpá'á iméíniye miyám-biyan-ai Maníkó
 siyáiyé. ²⁷ Maníkón-ai aúfáífinkemba wentáfésa siyáan-
 aaigni awáú simátímakaiye. Mináái Mósese agaimaréna

siyáin-aaiwara minkákémbá Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimarésa siyáan-aaiwara'a simátímakaiye.

²⁸ Simátimuwasarai kuyan-dáókoni ewaa'á kuyaná Ísu kóyáákowasarai ²⁹ mindárai ta'ótoresarai óraaka sésarai kumeupá nó'waamban-ifo kesékai méraao suyaná mindáraise'a naaúmpa'a iména ³⁰ tómbá náíyanesa uwaná tómbá maisoréna Maníkómpá súwi séna tafámbai timúwasarai ³¹ awánésarai Ísumba awíyéraase uyaná áwiyokuwasarai ³² sésarai aampa'ó túyanamo Maníkón-aai aúfáfinkemba simásímísanarai sirunkó óraa'-aamoin-iyé siyááye.

³³ Mináái simásuwasarai íyáfasinesarai kouwerésarai Yérúsaremu-naopa'o tuyambá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moóra kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye túwaandu urómba tuwánoyasa ³⁴ miwí sésa érai'a Fasi'aénkó pukáimpinkemba íyáfasinena Sáimonimpa'a paápé isaná awánaraiye suwasarái ³⁵ mindárai aampa'ó kuyan-áái simátimesarai sésarai tómbá tafámbai símísakai Fasi'aénkómbá awíyéraase uráuye siyááye.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.

Mátíyu 28:16-20, Máaka 16:14-18, Yóni 20:19-23

³⁶ Mináái suyaná Ísu paápé éna miwítí afufumpimbá ména aáno úmai méraaro súwasa ³⁷ inkaisésa waántá sewé sésa táátafesa uwaná ³⁸ Ísu séna ímba táá'a íno. Ímba kae'-ímáyáámó íyamba ³⁹ siyáánarumpin-afiye sísamaifin-afiye awáné'a kentáfé'a wén-iyé seró. Waántá-waasi ama'wára ayáántánkwara'a ímba wéraifo kembá úwoi wéraifo suwáné'a sine'á ta'ótóráaro ⁴⁰ Ísu simásuwena ayáánarumpin-afiye aísamaifin-afiye aráátimuwasa ⁴¹ óraa'-aamoi ésa táátafesa ésa óraa'-imayaa uwaná waántán-iyé sefó séna Ísu náíyan-tomba makáao tísai

ena súwasa ⁴² agaimakóm-bofaa'a ámúwana ⁴³ maimái túranka'a naráiyé.

⁴⁴ Násuwena simátimena séna kesé'o úwoimo maéwándara'a maará siyáumne. Kentáféna Mósese agaimaréna siyáin-aaiye Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimaréna siyáan-aaiye imá agaimaréna siyáan-aaiye érai'a paapé íníye simátímakaumne. ⁴⁵ Maníkón-aai aúfáifinkemba kawé'-úmaimo isáyantafena miwítí imáyáa kawé'á uwátínkaraiye. ⁴⁶ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwimba áí'o índá-i'a uwánkaiyana puwíndanifo kaumbo-kánáa maisuwéna íyáfasinainasa ⁴⁷ wení fasi'aénkwará'á mésa aifa'á Yérúsaremu-naopa'a simátimesa minkákémbá fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi mósimatim-besimatin-esa sésa kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye agaimaréna siyáiyé. ⁴⁸ Awánaan-aai simátíma'mae koró. ⁴⁹ Kesifo óraaka'a séna tíméndawimba ai'maráanana kembiwisé'a kumbéíniye. Yérúsaremu-naopa'a méraiñana kempímbá kumbéna wíyómpake-fasi'aemba tímína'a awánaan-aai simátíma'mae koró Ísu siyáiyé.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-aai.

Máaka 16:19-20, Aantá-waasi 1:9-12

⁵⁰ Simásuwena Ísu tí'maena Yérúsaremu'fá'a tuwéna Pétáni-nao'-ewaa'a koména ayáántamba aasumí'a uwátínkaraiye. ⁵¹ Uwátinkowana Maníkó aiyówana wíyómpa'a iyúwasa ⁵² Ísun-imayaa ésa áwí'a mósá maréna tirunkó óraa'-aamoi úwasa kouweréna Yérúsaremu-naopa'a tésa ⁵³ aasiyaasi-kánáa óraa'-amaan-daumpa'a iyéna Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

Rúku kemó súnda-aai tai'áiyé.

Aú-aaí símai kááísamakain-aaí
The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana
copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Mar 2019 from source files dated 5 Mar 2019

0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c